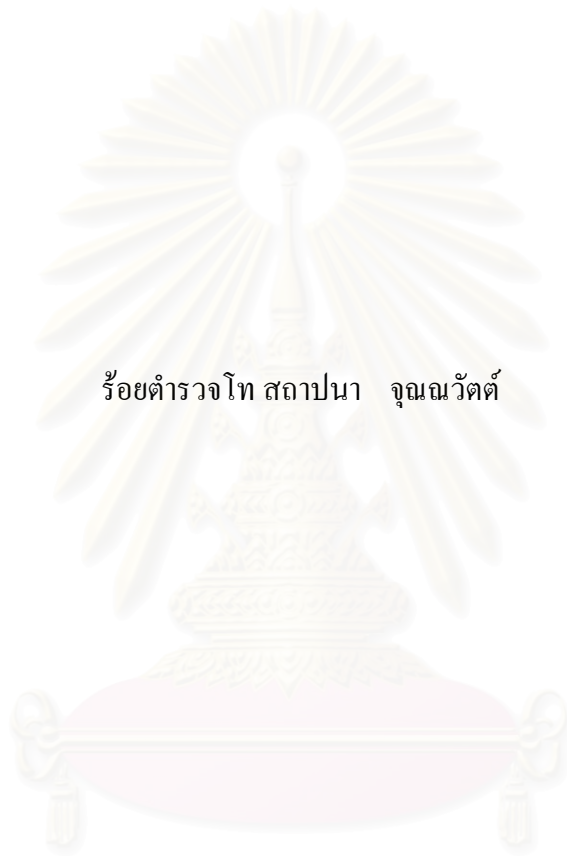

แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของ
สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

ร้อยตำรวจโท สถาปนา จุณณวัฒน์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0158-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE IMPACT OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL MOTIVES AFFECTING THE CITY RADIO
MEMBERS' DECISIONS TO PARTICIPATE IN THE ACTIVITIES OF CITY RADIO STATION

Police Lieutenant Satapana Choonawat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0158-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมใน กิจกรรมของ
สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

โดย

ร้อยตำรวจโท สถาปนา จุณณวัฒน์

สาขาวิชา

สังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุขวิมล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาปนา จุณณวัตต์, ร้อยตำรวจโท : แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน. (THE IMPACT OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL MOTIVES AFFECTING THE CITY RADIO MEMBERS' DECISIONS TO PARTICIPATE IN THE ACTIVITIES OF CITY RADIO STATION)
อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง, 152 หน้า. ISBN 974-03-0158-4.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน และโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 395 ชุด การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 10 คน และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ไคสแควร์ และแกมมา เพื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาด้านการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม และการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

และพบว่า กลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน เกิดขึ้นโดยมีสถานีวิทยุชุมชนเป็นศูนย์กลาง มีการร่วมกิจกรรมในรายการวิทยุมากกว่ากิจกรรมภายนอกรายการ ความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกจะเกิดขึ้นน้อย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความแนบแน่นและผูกพันเหมือนเป็นญาติพี่น้อง มีการแสดงน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการตัดสินใจร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับระดับความพึงพอใจของสมาชิกแต่ละคน

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ลายมือชื่อนิติติ
สาขาวิชา สังคมวิทยา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2544 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

4181182024 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL MOTIVES / PARTICIPATE IN THE ACTIVITIES / CITY RADIO STATION

SATAPANA CHOONNAWAT, POLICE LIEUTENANT : THE IMPACT OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL MOTIVES AFFECTING THE CITY RADIO MEMBERS' DECISIONS TO PARTICIPATE IN THE ACTIVITIES OF CITY RADIO STATION. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.SUPAVADEE MITRSOMWANG, Ph.D. 152 pp. ISBN 974-03-0158-4.

The objective of this research is to study the social and psychological motives that impact the City Radio Members on making decision to participate in the activities of City Radio Station and the social structure of the group of City Radio Members. The researcher carried out the data collection by using 395 sets of questionnaires, 10 in-depth interviews and observation without participation, Then, the SPSS/PC+ programme was used in analyzing the collected data. Distribution, frequency, percentage, chi-square and gamma were used in presenting statistical data and in testing the relationship among the independent and dependent variables at the 0.05 level of significance.

The research found that the social and psychological motives that quite strongly influence the City Radio Members on making decision to participate in the activities of City Radio Station were common awareness of possible problems in the society, response to needs of social safety and security and response to sense of belonging to the society. The motives of high recognition or prestige have low impact on the City Radio Members of making decision to participate in the activities of City Radio.

In addition, it was found that the group of City Radio Members was formed by having the local radio station as the center. They participated in the activities under the radio programme rather than those outside the programme. The relationship among the members was still limited, but deep and bonding like kinship. They showed mutual concerns and helped each other. It was also found that how the City Radio Members decided to participate in the activities depended mainly upon how much each of them was satisfied to do so.

Department	Sociology and Anthropology	Student's signature
Field of study	Sociology	Advisor's signature
Academic year	2001	Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง " แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน " สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล และอาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลา ให้คำแนะนำที่ดี และให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน รวมตลอดถึงคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกๆ ท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานีวิทยุชุมชน เจ้าหน้าที่และสมาชิกของสถานีวิทยุ ชุมชนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกในกิจการต่างๆ ของนิสิตเป็นอย่างดี รวมตลอดถึงเพื่อนนิสิตร่วมรุ่นปริญญาโททุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจ แนะนำ และให้ความช่วยเหลือกันมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ พลตำรวจตรี ภูขงค์ จุณณวัตต์ คุณแม่ระวีวรรณ จุณณวัตต์ ที่คอยเป็นแรงใจ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแต่คุณจารย์ และบิดามารดาผู้มีพระคุณ ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

ร้อยตำรวจโท สถาปนา จุณณวัตต์

18 มิถุนายน 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่	
1	บทนำ
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
1.2	วัตถุประสงค์การวิจัย.....5
1.3	ขอบเขตของการวิจัย.....5
1.4	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5
2	ทบทวนวรรณกรรม
2.1	งานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้รับฟังรายการวิทยุ.....6
2.2	งานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....8
2.3	งานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชุมชน.....10
3	แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3.1	แนวคิดเรื่องการจัดระเบียบทางสังคม.....12
3.2	แนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจ.....24
3.3	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....30
3.4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....32
3.5	ตัวแปรในการวิจัย.....33
3.6	สมมติฐานในการวิจัย.....33
3.7	นิยามตัวแปร.....33
4	ระเบียบวิธีวิจัย
4.1	ประชากรในการศึกษา และการสุ่มตัวอย่าง.....35
4.2	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....36
4.3	การวิเคราะห์ข้อมูล.....42
5	ผลการวิจัย
5.1	การบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....45

บทที่	หน้า
5.2	การบรรยายแรงจูงใจในด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานี วิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง.....48
5.3	การบรรยายระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่ม ตัวอย่าง.....56
5.4	การพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย.....63
5.5	การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....69
5.6	การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม..... 113
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
6.1	สรุปผลการวิจัย..... 126
6.2	ปัญหาที่พบในการวิจัย..... 133
6.3	ข้อเสนอแนะ..... 133
รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม..... 139
ภาคผนวก ข	แนวคิดและคู่มือการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุชุมชน..... 145
ประวัติผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	45
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	45
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	46
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ (ทุกด้าน).....	46
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
6 แสดงแรงจูงใจด้านการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม (จำแนกเป็นรายข้อคำถาม).....	48
7 แสดงความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม (จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ).....	49
8 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม (จำแนกเป็นรายข้อคำถาม).....	50
9 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม (จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ).....	51
10 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (จำแนกเป็นรายข้อคำถาม).....	52
11 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ).....	53
12 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง (จำแนกเป็นรายข้อคำถาม).....	54
13 แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง (จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ).....	55
14 แสดงการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 สัปดาห์.....	56
15 แสดงการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 วัน.....	57
16 แสดงวันและเวลาที่ฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 สัปดาห์.....	57
17 แสดงการโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน.....	58
18 แสดงการส่งโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน.....	58
19 แสดงการส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน.....	59
20 แสดงการส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน.....	59

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ญ

ตารางที่	หน้า
21	แสดงการเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน.....60
22	แสดงกิจกรรมต่างๆ ในรายการสถานีวิทยุชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าร่วมกระทำ.....61
23	แสดงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชน.....62
24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน.....63
25	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน..... 65
26	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน..... 66
27	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน..... 67
28	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย..... 68
29	แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการ.....121
30	แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 00.01 – 06.00 น. 122
31	แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 06.00 – 12.00 น. 123
32	แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 12.00 – 18.00 น. 124
33	แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 18.00 – 24.00 น. 125

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ฉ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แสดงลำดับชั้นของความต้องการจำเป็นตามทฤษฎีของ Maslow 28
- 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....32

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญตามแบบอย่างประเทศตะวันตกเหมือนที่ผ่านมานั้น ทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาที่มุ่งเน้นแต่ความเจริญทางด้านวัตถุเป็นหลัก ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมต้องเปลี่ยนไป จากเดิมที่มีชีวิตแบบเรียบง่าย มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก มาเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของการผูกพันกันด้วย สัญญา และกฎข้อบังคับ ต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับ หรือหากจะมีการติดต่อกัน ก็ จะกระทำไปตามอำนาจหน้าที่ มีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ช่วยเหลือกัน และผลักภาระให้รัฐบาล เป็นผู้จัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากกว่าที่คนในสังคมจะมาแก้ไขกันเอง และด้วยข้อจำกัด ของภาครัฐทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากร ทำให้เกิดปัญหาความเลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและ สังคมระหว่างเมืองกับชนบท คนในชนบทจึงอพยพมาสู่เมือง เกิดความล่มสลายของสถาบัน ครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งกลายมาเป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ ที่ตามมาอีก มากมาย เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการเสื่อมโทรมของศีลธรรมและจิตใจที่ปรากฏอยู่ใน ลักษณะของการไร้หลักประกันในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหา การจราจร ปัญหาการคอร์รัปชัน เป็นต้น

ด้วยสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหา ทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจในสภาพความเป็น อยู่ของตน และต้องการที่จะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่การติดต่อ สื่อสารระหว่างกันเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ทำให้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ถูกเชื่อมโยงเข้าหากัน เกิดการรวมตัวกันในลักษณะที่แตกต่างไปจากการรวมกลุ่มในลักษณะเดิมๆ ซึ่งผลจากการรวมตัว ทำให้เกิดอำนาจการต่อรองของกลุ่ม และเริ่มปรากฏให้เห็นมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน

การแก้ปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตามจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ซึ่งเกิดจากจิตสำนึกใน สาธารณประโยชน์ กล่าวคือ มีสภาพเป็นชุมชน (community) หรือ ความรู้สึกร่วมกันของสมาชิก ในชุมชน (collective consciousness) ดังนั้นคุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาที่จะนำไปสู่สังคมที่ดี คือ การมีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งซึ่งองค์กรชุมชนในที่นี้ไม่ได้หมายถึง องค์กรชาวบ้านในหมู่บ้าน เท่านั้น แต่ความเป็นชุมชน หมายความว่า อุดมการณ์ อำนาจ และความสัมพันธ์ทางสังคม ที่มี ความกลมกลืน ความขัดแย้ง ความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง และผลิตใหม่ได้ ที่สำคัญคือ สามารถปรากฏอยู่ในหน่วยที่มีขอบเขตหลายระดับ ตั้งแต่ครอบครัว หมู่บ้าน ตลอดจนจนถึงเครือข่าย

ชายที่กว้างขวางซึ่งอาจจะซ้อนทับกันอยู่ก็ได้ ขณะเดียวกันความเป็นชุมชนก็ไม่ใช่อุดมคติหรือหน่วยอิสระที่อยู่โดดเดี่ยว หากดำรงอยู่ในความสัมพันธ์กับรัฐและตลาด (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2538 : 180)

ในปัจจุบันพบว่า คนในเมืองเกิดความรู้สึกของความเป็นชุมชนขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ดังปรากฏในรูปของการเคลื่อนไหวเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในเมือง ซึ่งเป็นการเรียกร้องการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของส่วนรวม และปกป้องมิให้มีการนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของบางกลุ่ม และอาจรวมถึงกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือกันเองด้านการจราจร และด้านสังคม โดยมีสื่อมวลชนเป็นตัวประสานการรวมตัวดังกล่าว ดังเช่น กลุ่ม จส.100 กลุ่มสมาชิกร่วมใจ สวพ.91 และกลุ่มสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2538 : 181)

ในกระแสของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แนวความคิดเรื่อง “ประชาสังคม” หรือ Civil Society ได้เข้ามามีบทบาทในฐานะที่เป็นทางออกของปัญหาทางสังคม โดยมีความเชื่อว่าหากสังคมใดที่การรวมตัวของประชาชนมีความเข้มแข็ง และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองหรือกำหนดนโยบายสำคัญๆ ของประเทศแล้ว สังคมนั้นก็จะได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง ยั่งยืน และตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ได้ แนวคิดเรื่องประชาสังคมนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด เพราะได้มีการปฏิบัติมาแต่ดั้งเดิมในหลายชุมชนของประเทศไทย โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้มีการนำเอาแนวความคิดเรื่องประชาสังคมบรรจุไว้ในแผนนี้หลายส่วนด้วยกัน (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, 2541 : 171) ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เกิดการรวมตัวกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือกันระหว่างคนในสังคม

ความเป็นชุมชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางสังคม เพราะชุมชนย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีกว่าคนอื่น แต่ด้วยความแตกต่างของคนในสังคมเมืองทุกวันนี้ การรวมตัวด้วยสำนึกแบบชุมชนนั้นเป็นไปได้ยากยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างระหว่างกันสูง ไม่ว่าจะเป็นฐานะความเป็นอยู่ อาชีพ และหน้าที่การงานที่ต่างกัน ดังนั้น “สื่อมวลชน” จึงเป็นตัวกลางสำคัญในการเชื่อมโยงให้บุคคลได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูล ความเป็นไปต่างๆ และในขณะเดียวกัน “สื่อมวลชน” ยังทำหน้าที่เป็นเสมือนศูนย์กลางของสังคมในการให้บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและความต้องการของบุคคลอื่นๆ ในสังคมได้ เพราะ “สื่อมวลชน” เป็นสิ่งที่เข้ากลุ่มต่างๆ ในสังคมได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ “สื่อมวลชน” จึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความเป็นชุมชนในประเทศไทย โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในชุมชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับประเทศ

บทบาทของสื่อมวลชนจึงมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์สังคม โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานและเชื่อมต่อเครือข่ายทางสังคมต่างๆ โดยดึงเอาสำนึก (consciousness) และความรับผิดชอบ

ชอบในการช่วยเหลือสังคมส่วนรวมให้กลับคืนมา เพราะเท่าที่ผ่านมาสังคมเมืองมักจะถูกโจมตี และให้ภาพที่เลวร้ายว่า ผู้คนในเมืองมีแต่ความเห็นแก่ตัว ต่างคนต่างอยู่ เพราะถือว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ เข้ามารับผิดชอบอยู่แล้ว ความเป็นชุมชนเมืองจึงทำหน้าที่เข้ามาเติมช่องว่างระหว่างรัฐกับผู้คนในเมือง เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่โครงสร้างของรัฐไม่สามารถจัดการได้ ชุมชนเมืองนี้เองที่เป็นเสมือนรากฐานของประชาสังคม ช่วยให้คนรู้จักการรวมกลุ่มทำงาน เพื่อส่วนรวม พบศักยภาพที่จะดูแลแก้ปัญหาของตนเองแทนที่จะคอยความช่วยเหลือจากรัฐหรือ การอุปถัมภ์จากผู้อื่นอย่างที่เคยได้รับจนชิน (ยุทธนา วรณปิติกุล และสุพิธา เริงจิต, 2542 : 119)

“วิทยุกระจายเสียง” เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของคนทั่วไปประเภทหนึ่ง โดยเป็นที่ยอมรับทั่วกันว่าวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุดถ้าเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ วิทยุกระจายเสียงสามารถแพร่กระจาย ข่าวสารไปสู่ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับได้อย่างรวดเร็ว และกว้างไกลทุกหนทุกแห่ง และไม่ใช่อุปสรรคสำหรับผู้ด้อยการศึกษาที่อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ (ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2526)

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีได้ทำให้กระบวนการสื่อสารของวิทยุเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two – way communication process) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในรายการ (audience participation) โดยผ่านการใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบผ่านทางรายการ เสมือนเป็นเวทีกลางที่จะให้ประชาชนได้แสดงออกซึ่งความคิด และความต้องการของคนในสังคมได้ (พิชญา รัตนพล, 2540 : 3)

ฉะนั้นวิทยุจึงไม่ได้เป็นเพียงสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นเสมือนพื้นที่ทางอากาศที่ทุกคนสามารถรับรู้รับฟัง และเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ทางอากาศนั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ หรือวิทยุโทรคมนาคม ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารไหลลื่นไปอย่างรวดเร็วในพื้นที่ทางอากาศ เสมือนนั่งอยู่ร่วมกันในกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน

“ชุมชนทางอากาศ” จึงถือได้ว่าเป็นชุมชนรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นมาท่ามกลางสังคมในปัจจุบัน เพราะเป็นชุมชนที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แน่นอนตายตัว เพราะนับวันชุมชนแบบเดิมๆ นั้นหาได้ยากยิ่งในสังคมเมืองที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่บนรถ (สมใจ โลหะพูนตระกูล, 2539 : 1 – 2) แต่เป็นชุมชนที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เป็นความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันมีความต้องการในเรื่องเดียวกัน

“สถานีวิทยุชุมชน” เป็นรายการวิทยุที่เกิดขึ้นมาในรูปแบบใหม่ นอกเหนือจากรูปแบบเดิมที่ในอดีตที่แบ่งได้อย่างคร่าวๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คลื่นเพลงกับคลื่นข่าว ในขณะที่วิทยุชุมชนเกิดขึ้นมาเพื่อสังคมและชุมชน โดยมีเป้าหมายในการนำเสนอและแก้ไขปัญหาของชุมชนเป็นสำคัญ โดยมีจุดเริ่มมาจากการรายงานปัญหาการจราจรของสถานีวิทยุ จส.100 และ สวพ.91 โดยได้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง บริษัท ไอ.เอ็น.เอ็น. จำกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล

กรุงเทพมหานคร และกรมการรักษาดินแดน ที่มีรากฐานความคิดที่เชื่อว่าสังคมจะดีขึ้น ถ้าคนในสังคมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ และสังคมไทยจะแข็งแกร่งได้ หากรากฐานทางสังคมมีน้ำใจ มีความรักความอาทรให้แก่กัน รวมทั้งมีแนวความคิดในการนำเสนอรูปแบบของสถานีวิทยุเพื่อเป็นสื่อกลางในการพัฒนา สร้างสังคมและชุมชนกรุงเทพมหานคร (community radio) ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานคร (พิชญา รัตนพล, 2540 : 2) นอกจากนี้สถานีวิทยุชุมชนยังเป็นสื่อกลางช่วยปิดเป่าความทุกข์ร้อนของประชาชน โดยมีขอบเขตการทำงานในเชิงแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งวัตถุประสงค์ของรายการประกอบด้วย

1. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้คนในสังคมมีน้ำใจต่อกันและกัน
2. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้คนในสังคมมีความรัก เอื้ออาทร โอบอ้อมซึ่งกันและกัน
3. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้เกิดองค์กรชุมชน องค์กรอาสาสมัครอย่างหลากหลาย เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม
4. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมร่วมกัน
5. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้มีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนและส่วนงานราชการ และเกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาสังคม

สถานีวิทยุชุมชนจึงเป็นวิทยุเพื่อสังคมและชุมชนเมืองที่เต็มรูปแบบเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ภายใต้แนวความคิด “ร่วมด้วยช่วยกัน สร้างสรรค์ชุมชน ทำเมืองใหญ่ให้น่าอยู่” เป็นรายการที่ได้รับการตอบรับจากกลุ่มผู้ฟังจำนวนมาก จนมีการเปิดรับให้ประชาชนเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิก โดยใช้ชื่อว่า “สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน” มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อสาธารณประโยชน์ต่อสังคม มุ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนในการปลูกฝังให้ประชาชนประพฤติดนเป็นคนดีของสังคม และทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ และสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

จากลักษณะการรวมกลุ่มของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันในลักษณะของ “ชุมชนทางอากาศ” นี้ยังเป็นจุดเริ่มของสำนึกร่วมของพลเมืองในการสร้างความเป็นประชาสังคม หรือ ความเป็นชุมชนเมือง เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากชุมชนธรรมดาทั่วไป มีการจัดระเบียบทางสังคม (social organization) ได้แก่ บรรทัดฐาน สถานภาพ บทบาท และค่านิยมของสมาชิกที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง อันเป็นรูปแบบของชุมชนตามความหมายทางสังคมวิทยาด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐสภาวิเทศชน ซึ่งประกอบไปด้วย การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาวิเทศชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาวิเทศชน “ร่วมด้วยช่วยกัน” ซึ่งมีการลงทะเบียนเป็นสมาชิก และพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐสภาวิเทศชน ซึ่งประกอบไปด้วย การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง
2. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาวิเทศชนได้ดีขึ้น
3. ผลการศึกษาสามารถเป็นข้อมูลทางด้านวิชาการ พิสูจน์ทฤษฎี และช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางด้านสังคมศาสตร์ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มกันในสังคม อันเกี่ยวเนื่องกับขบวนการประชาสังคมในประเทศไทย
4. เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการต่างๆ ให้กับชุมชนเมืองอื่นๆ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในเรื่องใดๆ ก็ตาม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องมีการศึกษาถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราต้องการจะวิจัย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการวิจัย และเป็นแนวทางในการศึกษาในเรื่องนั้นๆ ด้วย

งานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้รับฟังรายการวิทยุ

ศุภวรรณ อัจจงพงศ์ (2532 อ้างใน พิษญา รัตนพล, 2540 : 35) ศึกษาเรื่อง ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร การคาดหวังผลตอบแทน ความพึงพอใจ และพฤติกรรมการรับฟังข่าวสารของประชาชนกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี รายการข่าวภาคค่ำถ่ายทอดสดสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับฟังข่าวภาคค่ำถ่ายทอดสดสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้แก่ การคาดหวังผลตอบแทน ความพึงพอใจ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการผ่อนคลายอารมณ์ ความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในฐานะแหล่งข่าว โดยเฉพาะในองค์ประกอบความเคล่วคล่องว่องไวในการทำงาน และการคาดหวังผลตอบแทนความพึงพอใจ โดยเฉพาะองค์ประกอบเพื่อการเสริมย้ำความเชื่อ นอกจากนี้ความต้องการที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังผลตอบแทนความพึงพอใจในการรับฟังข่าวภาคค่ำของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยสูงได้แก่ ความต้องการรู้ว่ามิเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ความต้องการรู้แนวทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ความต้องการรู้ความเคลื่อนไหวทางการเมือง ความต้องการข้อมูลไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และความต้องการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและชีวิตประจำวัน

อุษา จันทร์ประกาศ (2534) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้ฟังมีพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการคือ ฟังรายการก่อนข้างบ้อย สาเหตุที่ฟังเพราะรูปแบบรายการมีความน่าสนใจและผู้ฟังมีความสนใจฟังเนื้อหาเกี่ยวกับเกษตรกรรมมากที่สุด ในส่วนของการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจพบว่า ผู้ฟังมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในระดับมาก เฉพาะเรื่องที่เป็นเนื้อหาสาระของรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ คือ

1. หลักการที่เป็นรายการของประชาชนบริหารรายการโดยตัวแทนของประชาชน
2. ความรู้
3. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน
4. รายการที่เป็นกระบอกเสียงแทนประชาชน

5. วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ
6. ข่าวสาร
7. ข้อมูลเพื่อใช้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

ฉัตรวรรณ วรานิษสกุล (2536) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในรายการวิทยุเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานคร : สถานีวิทยุ จส.เอฟ.เอ็ม.100 เมกะเฮิร์ต จากการศึกษพบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของรายการ จส.100 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้

- ทำให้เกิดการยอมรับและการเตรียมใจในสภาพการจราจร
- ทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดของสังคมจากปัญหาการจราจรติดขัด
- ทำให้เกิดเครือข่ายการสื่อสารแบบใหม่ในสังคม
- ทำให้รู้เส้นทางและหลบหลีกเส้นทาง
- ทำให้เกิดการเสริมสถานภาพของบุคคลหรือสถาบัน
- ทำให้เกิดเวทีในการแสดงความคิดเห็น
- ทำให้เกิดกลไกในการกำหนดระเบียบทางสังคม

สุภาวรรณ จรูญเมธา (2538) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนสนใจรับฟังรายการข่าววิทยุในลักษณะสนทนาข่าว ศึกษาเฉพาะกรณีรายการวิทยุเนชั่นนิวส์ทอล์ค ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่วัยทำงาน มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้ค่อนข้างมาก และมีอาชีพเป็นหลักเป็นแหล่งมั่นคงดี เป็นอาชีพที่ต้องติดต่อพบปะผู้คนอยู่เป็นประจำ มีรถยนต์เป็นพาหนะและรับฟังรายการเนชั่นนิวส์ทอล์คขณะขับรถ และที่บ้าน เป็นผู้ที่มีความสนใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและบ้านเมืองมากเป็นพิเศษ โดยจะเห็นได้จากการรับฟังรายการเนชั่นนิวส์ทอล์คมาเป็นระยะเวลานานและรับฟังเป็นประจำด้วยความตั้งใจ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทำให้รู้ข่าวสารบ้านเมือง และเป็นคนทันสมัยสามารถพูดคุยสนทนากับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรับฟังรายการ ปัจจัยด้านอายุ ระดับความพึงพอใจในการรับฟังรายการและระดับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่ได้รับฟังรายการ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเปิดรับฟังรายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค

สมใจ โลหะพูนตระกูล (2539) ศึกษาเรื่อง จส.100 สำนักทางสังคมของคนชั้นกลางในเมือง จากการศึกษพบว่า ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มคนเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เดิมโตมาในช่วงที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้กลุ่มดังกล่าวเกิดความรู้สึกท้อว่า ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการติดต่อและทำความรู้จักกับบุคคลอื่นๆ จำนวนมากขึ้นอย่างเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ เพื่อเชื่อมโยงตนเองเข้ากับส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งจะเป็นช่องทางนำไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่มีตัวตนอย่างชัดเจน และสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการให้ความร่วมมือกันทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้วยวิธี

ดังกล่าวนี้ จะทำให้บุคคลสามารถอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการขยายใหญ่ขึ้นตามสภาพการขยายตัวของเมืองอย่างไม่มีขอบเขตได้

พิชญา รัตนพล (2540) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์และความน่าเชื่อถือของรายการสถานีวิทยุเพื่อสังคมและชุมชน : ศึกษากรณีสถานีวิทยุชุมชน จากการศึกษาพบว่า

1. เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร
2. ระดับความคาดหวังผลประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมจากสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร
3. ระดับความน่าเชื่อถือด้านผู้ดำเนินรายการและข้อมูลข่าวสารในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร

Robinson (1972 : 72 อ้างใน ปานชนก พาทีทิน, 2541 : 35) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้รับสารกับการใช้สื่อและระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล พบว่า กลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะใช้สื่อและมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีความรู้สูง เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารดี และจะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของคนให้มากขึ้น โดยการใช้สื่อมวลชน

จากงานวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ประชาชนจะมีความพึงพอใจในการรับฟังรายการวิทยุก็ต่อเมื่อประชาชนได้รับประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุนั้นๆ

งานวิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2526 อ้างใน วิชชุดา สิงห์โต, 2530 : 18) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนขึ้นประเมินผลเลย และขั้นตอนที่ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในอันดับรองๆ ลงไป คือ ขั้นค้นหา วิเคราะห์สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไข และขั้นตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไข และวางโครงการแก้ปัญหา ส่วนขั้นปฏิบัติตามโครงการ และรับผลประโยชน์จากโครงการเป็นขั้นตอนที่มีสาเหตุสำคัญๆ มาจากต้องใช้เวลาเพื่อประกอบอาชีพความไม่กล้า เกรงจะไม่มีผู้รับฟังความคิดเห็น คิดว่ากิจกรรมการพัฒนาเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน และเพราะการมีฐานะยากจน เป็นต้น

พิเชษฐ ลิขณรังษี (2529) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนไทย : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขต อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนต้องการได้รับการยอมรับจากรายการและทางราชการ ต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ

แม้ว่าจะได้รับค่าตอบแทนน้อยก็ยังต้องการจะทำงานเพื่อส่วนรวม แต่ผู้วิจัยยังพบอีกว่าผู้นำชุมชนมีจิตใต้สำนึกที่ต้องการจะมีอำนาจที่ได้รับจากทางราชการ ส่วนแรงจูงใจในทางความสำเร็จของผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้หวังจะมีตำแหน่งที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน แต่ในอนาคตเมื่อคนเหล่านี้มีทรัพยากรทางการเมืองมากขึ้นก็อาจมีความทะยานอยากมากกว่าเวลานี้ก็เป็นได้

วิชชุดา สิงห์โต (2530) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน “พิทักษ์” ชุมชนวัดอมรทาศิการาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนมิได้เข้าร่วมในศูนย์เลี้ยงเด็กอย่างแท้จริง แต่เป็นการให้ความร่วมมือในสิ่งที่ผู้นำหรือครูที่เลี้ยงขอมมา เพราะการกำหนดปัญหา การวางแผนแก้ไข และการดำเนินการต่างๆ นั้น ครูที่เลี้ยงเป็นผู้กำหนด ประชาชนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นไปในรูปของการใช้ประโยชน์และการร่วมออกเงินเท่านั้น ส่วนการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขนั้น พบว่าทั้งชาวบ้านและผู้นำหรือครูที่เลี้ยงมิได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าวเลย งานศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยภายในชุมชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน ผู้นำ การขาดอำนาจการตัดสินใจของประชาชน วิถีทางเศรษฐกิจที่ยากจน ความรู้สึกผูกพันต่อชุมชน การดำเนินงานของกรรมการชุมชน ตลอดจนปัจจัยภายนอกอันได้แก่ การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน

สมพงษ์ บัวชาบาล (2530) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนุเคราะห์เด็คนอร์เว จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างทางด้านสภาพแวดล้อมชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา โดยหากชุมชนมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการทางด้านเกษตร คนอพยพไปทำงานนอกชุมชนน้อย มีกลุ่มผู้นำที่รวมตัวกันคอยกระตุ้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม คนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกัน มีผลทำให้โครงการต่างๆ สามารถดำเนินไปอย่างมีความก้าวหน้า นอกจากนั้นหากคนในชุมชนสามารถเข้าร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน ไม่ใช่รอรับการพัฒนาอย่างเดียว ก็จะทำให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการที่นำการพัฒนาจะออกมาจากชุมชนแล้ว แต่คนในชุมชนก็ยังคงดำเนินการพัฒนาต่อไปได้

อุดมวิทย์ เนียมอินทร์ (2534) ได้ศึกษาเรื่อง สถานีดำรวจชุมชน : ศึกษาทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกรณีการจัดตั้งสถานีดำรวจชุมชนสยามสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในบริเวณสยามสแควร์มีความสำนึกในความเป็นชุมชนในระดับค่อนข้างต่ำ และมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของชุมชนในลักษณะแคบ โดยที่ผู้ที่ประกอบกิจการอยู่ในสยามสแควร์มีความสำนึกในความเป็นชุมชนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมมากกว่าคนกลุ่มอื่นเล็กน้อย ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นชุมชนและบทบาทในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของชุมชนสยามสแควร์ อนึ่ง บุคคลที่อยู่ในสยามสแควร์มีความทันสมัยสูง ต่างมีทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับการจัดตั้งสถานีดำรวจชุมชนสยาม

สแควร์ ซึ่งเป็นเสมือนนวัตกรรมทางการปกครองชนิดหนึ่ง โอกาสที่การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนที่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มีค่อนข้างสูง หากได้รับการเสริมจากการกระตุ้นให้เกิดความสำนึกร่วมในความเป็นชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

จากงานวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนต่อโครงการหรืองานต่างๆ นั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นหลัก และต้องเกิดจากจิตสำนึกของประชาชนที่ต้องการจะพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนของตนเอง จึงจะทำให้ชุมชนนั้นๆ ประสบความสำเร็จในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

งานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชุมชน

William Foote Whyte (1943 อ้างใน พรวิศิษฏ์ วรวรรณ, 2533 : 11) ได้ศึกษาเรื่องโครงสร้างและการจัดระเบียบสังคมของ peer group ในชุมชนแออัดของชาวอเมริกันเชื้อสายอิตาเลียน ผลการศึกษาพบว่า ภายในชุมชนดังกล่าวมีการรวมกลุ่มกันเป็นแก๊งค์ ที่ Whyte เรียกว่า Street Corner Gangs นั้น สมาชิกแต่ละคนล้วนมีตำแหน่งซึ่งมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน และมีลักษณะลดหลั่นกันตามลำดับของการยอมรับ โดยมีแบบแผนการปฏิบัติต่อกัน จึงเป็นงานที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มหรือชุมชนในสังคมเมืองที่มักถูกจัดว่าไร้การจรรยาบรรณ กลับมีการจัดระเบียบทางสังคมในรูปแบบของตนเอง

พรวิศิษฏ์ วรวรรณ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง สายสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมและความร่วมมือกันของชาวบ้าน กรณีศึกษา ชุมชน ส.สุขทวี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การที่ชาวบ้านไม่ค่อยร่วมมือในกิจกรรมชุมชนเนื่องจาก ชาวบ้านขาดความไว้วางใจกันอันมีสาเหตุมาจาก

1. ลักษณะการจัดสรรผลประโยชน์ภายในชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการมีพันธะผูกพันที่ยาวนาน ทำให้การตอบแทนผลประโยชน์ระหว่างบุคคลไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ข้อผูกพันที่จะทำให้เกิดความไว้วางใจไม่เกิดขึ้น
2. การจัดสรรประโยชน์ในชุมชน ไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่ลึกซึ้ง และเปราะบาง คือ สิ้นสุดและเกิดใหม่ได้เสมอ
3. ลักษณะการไม่ให้ความสำคัญกับพันธะผูกพันต่อบุคคลอื่นนั้น แสดงถึงลักษณะตัวใครตัวมัน ประกอบกับการที่ชาวบ้านมีการแสวงหาผลประโยชน์จากกัน ทำให้ข้อมูลที่ชาวบ้านติดต่อสื่อสารกันไม่ได้ทำให้เกิดการพัฒนาความไว้วางใจ

จึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวบ้าน ส.สุขทวี แม้จะมีโอกาสติดต่อกันโดยตรง แต่กลับมีความสัมพันธ์ไม่ใกล้ชิด มีความหวาดระแวง ไม่ผูกพันเป็นส่วนตัว เป็นความสัมพันธ์แบบชั่วคราวชั่วคราว

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีส่วนในการจัดระเบียบในชุมชน และการพัฒนาชุมชน ดังนั้นหากคนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความไว้วางใจเชื่อใจกัน และมองเห็นปัญหาาร่วมกันในสังคม ก็จะทำให้คนในชุมชนเป็นปึกแผ่นและเข้าร่วมแก้ไขปัญหภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยทั้งหมดที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การศึกษาแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยชุมชนนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในหลายด้านเพื่อนำมาใช้ศึกษาในเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจ เพราะเรื่องที่ผู้วิจัยทำนั้นยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษามาก่อน โดยเฉพาะรูปแบบความสัมพันธ์ของชุมชนทางอากาศนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาไว้ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการจัดระเบียบทางสังคม
2. แนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1 แนวคิดเรื่องการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization)

สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มคนจำนวนมากที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันมนุษย์แต่ละคนก็มีความต้องการของตนเองที่ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งถ้าปล่อยให้เป็นไปตามความต้องการ โดยไม่มีการควบคุมแล้วย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม สังคมจึงจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบทางสังคมขึ้น

3.1.1 ความหมายของการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2532 : 354) ได้ให้ความหมาย การจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) คือ การจัดหน่วยหรือกลุ่มของสังคมเป็นส่วนย่อยอย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงเรื่องเพศ อายุ เครื่องมือ อาชีพ ทรัพย์สิน เอกสิทธิ์ อำนาจ สถานภาพ ฯลฯ แต่ละส่วนย่อยมีการหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยมีแบบอย่าง กฎหมาย ระเบียบรวมทั้งประเพณี เป็นแนวดำเนินหรือปฏิบัติสังคมต่างๆ เมื่อมองในแง่สังคมวิทยาสามารถตีความได้ว่าสังคมก็คือระบบองค์การที่ซับซ้อนนั่นเอง

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540 : 32) ให้ความหมายว่า การจัดระเบียบทางสังคม หมายถึง แบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทั้งหลายอันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่ม

ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟู และคณะ (2540 : 61) อธิบายว่า การจัดระเบียบทางสังคม หมายถึง การทำให้เกิดความมีระเบียบในสังคมมนุษย์

สรุป การจัดระเบียบทางสังคม หมายถึง วิธีการที่มนุษย์กำหนดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความมีระเบียบในสังคมมนุษย์ แต่ว่าเป็นความเป็นระเบียบทางสังคมนั้นจะต้อง

มีการกำหนดให้บุคคลมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้แต่ละบุคคลมีหน้าที่และบทบาทที่กระทำต่อกันอันจะเกิดประโยชน์ในทางสังคม ซึ่งจะได้อธิบายในส่วนต่อไป

3.1.2 ประเภทของการจัดระเบียบทางสังคม

Paul B. Horton and Gerald R. Lesrie (1970) ได้กล่าวถึงการจัดระเบียบทางสังคมไว้ 2 ลักษณะ คือ การจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยความแตกต่างทางสังคม และการจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.2.1 การจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยความแตกต่างทางสังคม (Social Differentiation)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2532 : 342) ให้ความหมายของการจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยความแตกต่างว่าหมายถึง กระบวนการที่สังคมจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยอาศัยลักษณะทางร่างกาย และลักษณะทางชีววิทยา ซึ่งเป็นเรื่องของพันธุกรรม เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ สายโลหิต และภูมิหลังครอบครัว และโดยอาศัยลักษณะทางสังคม เช่น อาชีพ สถานภาพทางสังคม ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ภูมิหลังทางชนชั้น ความสำเร็จผลของบุคคล และบุคลิกลักษณะที่บุคคลได้มาจากการเรียนรู้ การจำแนกแตกต่างทางสังคม ทำให้กลุ่มต่างๆ มีองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ทางสังคมไม่เหมือนกัน

การจำแนกความแตกต่างทางสังคม สามารถกระทำได้ 2 ระดับ คือ

1) การจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยความแตกต่างระดับบุคคล

เนื่องจากความสัมพันธ์ของคนในสังคมต้องอาศัยความแตกต่างกันของบุคคลจึงจะกระทำการเสนอสนองประโยชน์กัน ได้ถูกต้องตามลักษณะความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน โดยปกติสิ่งที่มีบทบาทแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่างๆ ที่บุคคลมีต่อกัน มีดังนี้

(1) **สถานภาพ (Status)** หมายถึง ฐานะหรือเกียรติภูมิของบุคคลหรือของกลุ่มในชุมชน เป็นตำแหน่งของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มที่ได้รับการนิยมนับถือจากสาธารณชน สถานภาพจะสูงต่ำเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่ถือว่าสำคัญ เช่น อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา วงศ์สกุล ฯลฯ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532 : 383)

สถานภาพจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งทำให้แต่ละบุคคลติดต่อสัมพันธ์กันได้ และเป็นเครื่องกำหนดความแตกต่างของบุคคลในสังคม ทั้งนี้ก็เพื่อให้มนุษย์ปฏิบัติต่อกันตามสิทธิและหน้าที่ของตน โดยทำให้เกิดบทบาท (Role) ของการปฏิบัติตามสถานภาพขึ้นมา

สถานภาพที่บุคคลได้มานั้นมี 2 ประเภท คือ

ก) สถานภาพที่ติดตัวมา หรือสถานภาพโดยกำเนิด (Ascribed status) คือ สถานภาพที่ได้มาโดยสังคมเป็นผู้กำหนด หรือ เป็นเรื่องของการที่บุคคลได้รับสถานภาพมาโดยเงื่อนไขทางชีวภาพ (Biological conditions) เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สกุล เป็นต้น

ข) สถานภาพที่ได้มาโดยความสามารถ (Achieved status) เป็นสถานภาพที่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และผลจากการกระทำ สถานภาพประเภทนี้เป็นสถานภาพที่ได้มาภายหลัง และสังคมกำหนดให้ เช่น การสมรส การศึกษา อาชีพ เป็นต้น

ในแง่ปัจเจกบุคคล ปกติจะมีได้หลายสถานภาพโดยเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เช่น ตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่ออยู่ที่ทำงาน เป็นพ่อหรือลูกเมื่ออยู่กับครอบครัว เป็นลูกค้าเมื่อเข้าไปซื้อของ และมีสถานภาพเป็นผู้ชายโดยกำเนิด เป็นต้น

(2) บทบาท (Role) หมายถึง หน้าที่หรือความรับผิดชอบที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532 : 315)

บทบาทของบุคคลในสังคมจึงขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัวนั้นคือ บทบาทของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของสถานภาพ และลักษณะนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มุมเหตุจูงใจ การอบรม ความพอใจ รวมทั้งสถานภาพทางกายและจิตใจของบุคคลที่ดำเนินบทบาทนั้น

บทบาทคือสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่บุคคลได้สถานภาพมาไม่ว่าจะด้วยชาติกำเนิดหรือได้มาด้วยความสามารถก็ตาม ทุกสถานภาพจะมีสิทธิหน้าที่ อำนาจความรับผิดชอบมากับสถานภาพนั้นๆ เสมอ การแสดงสิทธิหน้าที่ อำนาจความรับผิดชอบให้ปรากฏ หรือให้บังเกิดผลใดๆ ขึ้นมานั้น คือการมีหรือแสดงบทบาทนั่นเอง ปกติบทบาทของแต่ละคนจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในระบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคมชุดเดียวกันโดยตรง เช่น ชุดความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก สามีกับภรรยา เจ้านายกับลูกน้อง ฯลฯ ซึ่งขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมที่จะกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลชัดเจนประการใด ถ้าความสัมพันธ์มีความชัดเจน บุคคลในแต่ละสถานภาพก็สามารถคาดหมายความสัมพันธ์ระหว่างกันในการแสดงบทบาทชัดเจน อันจะทำให้ระบบความสัมพันธ์มีโครงสร้างที่กระชับ อันหมายถึงสิทธิหน้าที่อำนาจความรับผิดชอบ มีการแสดงออกที่ราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในภายหลัง

บทบาททำให้เราสร้างพฤติกรรมไว้ในความคิดหรือในใจ ซึ่งทำให้เราสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องบุคลิกภาพของแต่ละคนและประพฤติปฏิบัติกับบุคคลในลักษณะที่แลกเปลี่ยนกันได้ ตัวอย่างเช่น เราทราบว่าเป็นแพทย์ คือบุคคลที่ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาผู้ป่วย บทบาททำให้สามารถสรุปหรือขยายพฤติกรรมต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะที่ปฏิบัติได้ บทบาทจึงทำหน้าที่สำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างการทำหนดกฎเกณฑ์ในระดับสถาบันและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลในสังคม (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ ชีรเวทย์ ประมวลรัฐการ, 2538 : 13)

2) การจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยความแตกต่างระดับกลุ่ม

โดยปกติความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมมักจะขยายวงไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล ทำให้เกิดสิ่งที่เราเรียกว่า “กลุ่มสังคม”

(1) ความหมายของกลุ่มสังคม

กลุ่มสังคมในทางสังคมวิทยา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างมีระเบียบแบบแผนที่ยอมรับกัน กลุ่มสังคมจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีเอกลักษณ์ มีความสนใจคล้ายกัน ซึ่งทำให้กลุ่มมีลักษณะแตกต่างกับกลุ่มอื่นๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532 : 347)

Paul B. Horton และ Chester L. Hunt (1976 : 148 – 149) ได้ให้ความหมายกลุ่มสังคมว่า หมายถึง กลุ่มคนที่ไม่เพียงแต่มีความใกล้ชิดกันทางร่างกายเท่านั้น แต่จะต้องมีการกระทำต่อกันทางสังคม มีการเฝ้าการตอบสนองซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันตามสถานภาพและบทบาท มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความเชื่อในด้านค่านิยมร่วมกันหรือคล้ายคลึงกัน ตัวอย่างของกลุ่มสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มข้าราชการ

ในทัศนะของเมอร์ตัน (Merton, 1957 : 85 อ้างใน ณรงค์ เสียงประชา, 2538 : 68) หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มา มีความสัมพันธ์และมีการกระทำต่อกันทางสังคม เพื่อสร้างความเป็นระเบียบแบบแผนขึ้นมา

Bierstedt (1970 : 280) เสนอไว้ว่า กลุ่มสังคม เป็นกลุ่มคนที่สมาชิกมีการติดต่อกัน มีความสัมพันธ์กัน และมีการกระทำต่อกันทางสังคม แต่ยังคงขาดการจัดระเบียบสังคมที่แน่นอน

(2) ลักษณะของกลุ่มสังคม (ณรงค์ เสียงประชา, 2538 : 68)

- ก) คนในกลุ่มมีการกระทำต่อกันทางสังคม
- ข) คนในกลุ่มมีความรู้สึกว่าเขาเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- ค) คนในกลุ่มมีสถานภาพ (Status) และบทบาท (Role) มีการแบ่งงานกันทำ รวมทั้งมีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- ง) คนในกลุ่มมีบรรทัดฐาน (Norms) และค่านิยม (Social value) ยึดเป็นแนวเดียวกัน
- จ) การมารวมตัวกันเป็นกลุ่มสังคมนั้น ย่อมมีจุดมุ่งหมายร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง

(3) ชนิดของกลุ่มทางสังคม

ก) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary group)

Charles H. Cooley (1964) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกลุ่มขนาดเล็ก ผู้คนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและอย่างเป็นกันเอง และเป็นความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทางอารมณ์ ตัวอย่างเช่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน ครอบครัว ฯลฯ

ลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิ

(ก) เป็นกลุ่มขนาดเล็ก ผู้คนในกลุ่มมีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนม มีความเป็นกันเอง

(ข) สมาชิกมีความคุ้นเคยกัน และติดต่อสัมพันธ์กันพบปะกันโดยตรง (Face to Face)

(ค) มีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นลึกซึ้ง และมีลักษณะเป็นส่วนตัว (Personal) ความสัมพันธ์ยากที่จะสิ้นสุด เห็นอกเห็นใจและเกื้อหนุนกันตลอดไป

(ง) มีการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลานาน

(จ) มีการกระทำต่อกันทางสังคมโดยอาศัยความพึงพอใจเป็นหลัก และความพึงพอใจนี้ใช้เป็นหลักของการแก้ปัญหามากกว่าการใช้เหตุผล

ข) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group)

เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันแบบไม่ใช่เป็นส่วนตัว (Impersonal relation) สมาชิกของกลุ่มขาดความอบอุ่นใจ เพราะทุกคนมุ่งแต่การปฏิบัติต่อกันตามระเบียบแบบแผน ขาดความเห็นอกเห็นใจกัน สมาชิกจะมีความรู้สึก ขาดที่พึ่ง ขาดความเป็นกันเอง ตัวอย่างของกลุ่มทุติยภูมิ เช่น มหาวิทยาลัย ระบบราชการต่างๆ ฯลฯ

ลักษณะของกลุ่มทุติยภูมิ

(ก) เป็นกลุ่มที่ผู้คนรวมตัวกันโดยมีการจัดระเบียบ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

(ข) เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ เมื่อเทียบกับกลุ่มปฐมภูมิ

(ค) เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันอย่างมีเป้าหมาย

(ง) การติดต่อกันอาศัยหน้าที่ (Function) มากกว่าเป็นการส่วนตัว

(จ) การติดต่อกันมักจะมีระยะสั้น

(ฉ) ขาดความเห็นอกเห็นใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(ช) การติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์

(ซ) ผู้คนในกลุ่มทำงานตามหน้าที่ และมุ่งหวังผลประโยชน์ของตนเอง

(ฅ) ความจริงใจต่อกันมีจำกัด และบางครั้งอาจแสวงหา

(ญ) การตัดสินใจของกลุ่มอาศัยเหตุผล ยึดความถูกต้องเป็นหลัก เมื่อกลุ่ม

ตัดสินใจแล้วสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม

เมื่อพิจารณาลักษณะของทั้งสองกลุ่มแล้วจะเห็นว่า กลุ่มทุติยภูมิเป็นกลุ่มที่รวมกันอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการดำเนินไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม และทำให้งานต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี ในขณะที่กลุ่มปฐมภูมิที่มีความเป็นเอกภาพสูงนั้นอาจทำให้เสียระเบียบของสังคม และความเห็นแก่พวกพ้องก็เช่นกัน อาจทำให้

เสียความยุติธรรม เมื่อทำงานในรูปองค์กรก็จะขาดประสิทธิภาพ แต่หากมองในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างกันแล้ว ความเห็นอกเห็นใจกัน การให้กำลังใจกัน ความสนิทสนมกัน ก็เป็นผลดีต่อกลุ่มที่จะช่วยให้เผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ดี การควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการก็ทำให้สมาชิกในกลุ่มจะห้ามปรามกันได้ดี

3.1.2.2 การจัดระเบียบทางสังคมโดยอาศัยบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Order)

1) ความหมายของ “บรรทัดฐานทางสังคม”

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2532 : 353) ให้ความหมายของบรรทัดฐานทางสังคมว่า หมายถึง แนวทางหรือวิถีทางของการกระทำ หรือความประพฤติเฉพาะอย่างซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทางสังคมตามความคาดหมายของกลุ่ม หรือตามค่านิยมของสังคมนั้นๆ

2) ประเภทของบรรทัดฐาน

โดยทั่วไปนักสังคมวิทยาส่วนมากจะแบ่งบรรทัดฐานทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ วิถีประชา (folkways) จารีต (mores) และกฎหมาย (laws) อธิบายได้ว่า

(1) วิถีชาวบ้าน หรือวิถีประชา (Folkways) เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติที่ทุกคนปฏิบัติกันโดยทั่วไปจนเกิดเป็นความเคยชิน ไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับใดมาบังคับให้ปฏิบัติ ซึ่งหากบุคคลใดละเมิดฝ่าฝืนก็ไม่ได้รับโทษทัณฑ์รุนแรงแต่ประการใด เพียงแต่มีการดำเนินินทา หัวเราะเยาะ เป็นต้น เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

วิถีประชายังแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

ก) สมัยนิยม (Fashion) แสดงถึงความนิยมของหมู่ชนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจเกิดขึ้นและแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว และเมื่อถึงจุดๆ หนึ่งก็จะเสื่อมความนิยมลงไป เช่น สมัยนิยมของการแต่งกาย

ข) ความนิยมชั่วคราว (Fad) เป็นแบบของพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งมีลักษณะผิวเผิน ไม่จริงจังนัก เปลี่ยนแปลงได้ง่ายและรวดเร็ว เป็นความนิยมเพียงชั่วคราวช่วยมาแล้วก็ซาไป เช่น การเลี้ยงทามาก็อต (สัตว์เลี้ยงอเล็กทรอนิกส์)

ค) ความคลั่งไคล้ (Craze) เป็นเรื่องของความไม่มีเหตุผล มีความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง มักเป็นเรื่องไร้สาระ และใช้เวลาหมกมุ่นกับสิ่งที่ตนคลั่งไคล้ เช่น คลั่งไคล้ดารานักร้อง

ง) งานพิธี (Ceremony) เป็นเรื่องที่แสดงออกซึ่งเกียรติ ความมีหน้ามีตา และต้องการให้สาธารณชนรับรู้ เช่น การเข้ารับการเลื่อนยศ งานแต่งงาน

จ) พิธีการ (Rites) และ พิธีกรรม (Rituals) คล้ายกันกับงานพิธี แต่พิธีการเป็นสิ่งที่ทำซ้ำๆ กันมีลำดับขั้นกำหนดแน่นอน ทำเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พิธีทางศาสนา ส่วนพิธีกรรม มักเป็นความลับไม่เปิดเผยต่อชุมชน เช่น พิธีรับน้องใหม่

จ) มารยาทสังคม (Etiquette) เป็นการทำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร

(2) จารีต หรือกฎศีลธรรม (Mores) เป็นแบบแผนความประพฤติที่ถือว่ามี ความสำคัญกว่าวิถีประชามาก เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพหรือความดีความชั่ว ซึ่งผู้ที่ไม่ ปฏิบัติตามจะได้รับปฏิกิริยาตอบโต้จากสมาชิกรุนแรงกว่าวิถีประชา เช่น การทุจริตจะถูกประณาม ว่าเป็นคนชั่ว ซึ่งจารีตนี้ไม่ได้มีเฉพาะข้อห้ามเท่านั้น แต่มีข้อให้กระทำด้วย เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต

(3) กฎหมาย (Laws) เป็นสิ่งที่ระบุถึงข้อห้ามไม่ให้กระทำ หรือบังคับให้ ทำตามและมีบทลงโทษด้วยถ้ากระทำผิดกฎหมาย มีอำนาจบังคับใช้กับทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในสังคมที่ซับซ้อน และเกิดขึ้นในสังคมที่มีองค์การทางการเมือง เช่น รัฐบาล แม้ว่าทุกสังคมจะต้องมีวิถีชาวบ้านหรือจารีตอยู่แล้วในทุกสังคม แต่ถ้าหากเกิดความ ขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนในสังคม วิถีชาวบ้านหรือจารีตก็ไม่อาจจะใช้เป็นเครื่องมือควบคุมความ ประพฤติกของบุคคลได้อีกต่อไป

3.1.3 แนวคิดเรื่องชุมชน (Community)

3.1.3.1 ความหมายของ “ชุมชน”

เมื่อพูดถึงคำว่า “ชุมชน” ทุกคนก็จะนึกถึงภาพของสถานที่ซึ่งคนใช้เป็นที่ตั้งบ้านเรือน ทำมาหากิน เลี้ยงดูบุตรหลานและกระทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ในชีวิต ทุกคนในชุมชนมีความ ผูกพันกัน มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน แต่ในกระแสสังคมปัจจุบันชุมชนไม่ได้หมายถึงหมู่บ้าน เท่านั้น แต่ความเข้มแข็งของชุมชนจะต้องอยู่บนฐานของการมีและสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือกัน ที่กว้างขวางมากขึ้น (อาริยา เสวตามร์, 2542 : 191-192)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2532 : 72) ได้ให้ความหมายชุมชน คือ กลุ่มย่อยที่มีลักษณะ หลายประการเหมือนกับลักษณะสังคมแต่มีขนาดเล็กกว่า และมีความสนใจร่วมที่ประสานกัน วงแคบกว่า ชุมชน หมายถึง เขตพื้นที่ระดับความคุ้นเคย และการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจน พื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะ ทางเศรษฐกิจเป็นแบบเลี้ยงตนเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ภายในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการ สัมผัสใกล้ชิดดีกว่าและความเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่า อาจมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพันเอกภาพ เช่น เชื้อชาติ ต้นกำเนิดเดิมของชาติ หรือศาสนา ส่วนอีกความหมายหนึ่งก็คือ ความรู้สึกและ ทัศนคติทั้งหมดที่ผูกพันปัจเจกบุคคลให้รวมเข้าเป็นกลุ่ม

บุญเดิม พันรอบ (2528 : 185) ได้ให้ความหมายชุมชนว่า หมายถึง กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ทำให้คนเหล่านี้มีความสนใจร่วมกันในทุกด้าน ไม่เฉพาะด้านหนึ่ง ด้านใดเท่านั้น ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ความรู้สึกเป็นกลุ่มหรือสังคมกว้างขวางมากพอที่จะ

ครอบคลุมไปถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนพวกเดียวกันนี้ ชุมชนเป็นการรวมตัวของคนที่รวมกันเข้าเป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็ก คือ หมู่บ้านซึ่งเป็นสังคมชนบท ไปจนถึงชุมชนขนาดใหญ่แบบสังคมเมืองหรือประเทศชาติ เป็นต้น

ยศ สันตสมบัติ (2539 อ้างใน อาริยา เสวตอมร, 2542 : 8) ได้ให้ความหมายชุมชนว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดการและควบคุมทรัพยากรในท้องถิ่น ที่เป็นสิทธิและความชอบธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของ “สิทธิชุมชน” จารีต ประเพณี และระบบศีลธรรมของการเอาชีวิตรอด มิใช่ในด้วยทฤษฎีหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร และชุมชนสามารถใช้อำนาจออกกฎเกณฑ์บนพื้นฐาน “ความเป็นธรรมทางสังคม”

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2536 อ้างใน อาริยา เสวตอมร, 2542 : 26) ได้ให้ความหมายชุมชนว่า ความเป็นชุมชนไม่ได้หมายถึงหน่วยทางสังคมที่ยึดติดกับพื้นที่อย่างตายตัว แต่หมายถึงอุดมการณ์ อำนาจ และความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีทั้งความกลมกลืนและความขัดแย้ง ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและผลิตใหม่ได้ และที่สำคัญคือ สามารถปรากฏอยู่ในหน่วยที่มีขอบเขตหลายระดับ ตั้งแต่ครอบครัว หมู่บ้าน ท้องถิ่น ตลอดจนถึงเครือข่ายที่กว้างขวางซึ่งอาจซ้อนทับกันอยู่ ขณะเดียวกันความเป็นชุมชนก็ไม่ใช่อุดมคติหรือหน่วยอิสระที่อยู่โดดเดี่ยว หากดำรงอยู่ในความสัมพันธ์กับรัฐและตลาด

Poplin (1972 อ้างใน คารณิ ถวิลพิพัฒน์กุล, 2541 : 25-26) ได้พิจารณาชุมชนใน 3 ลักษณะ คือ

1) เป็นหน่วยของถิ่นที่อยู่ (Territorial Unit) โดยทั่วไปแล้วชุมชนมักจะเกิดขึ้นในที่ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติ และเส้นทางคมนาคมผ่าน ในขณะที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนในชุมชน มนุษย์ก็จะปรับและดัดแปลงสภาพทางกายภาพของชุมชนตามความต้องการของตน ตามกฎหมาย ค่านิยม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน

2) เป็นหน่วยของการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization Unit) ซึ่งชุมชนถูกมองว่าเป็นระบบสังคมอันหนึ่งซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับท้องถิ่น อันได้แก่ การทำให้สมาชิกใหม่ของสังคมได้เรียนรู้ระเบียบของสังคม (Socialization) การควบคุมทางสังคม (Social Control) การมีส่วนร่วมในสังคม (Social Participation) การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Mutual Support) ตลอดจนการผลิต การบริโภค และการกระจายสินค้าและบริการภายในชุมชน (Production-Consumption-Distribution) (Warren, 1978) นอกจากนี้ ชุมชนยังถูกมองว่าเป็นโครงข่ายของการปะทะสัมพันธ์กันทางสังคมอีกด้วย การติดต่อสัมพันธ์กันเกิดขึ้นระหว่างบุคคล กลุ่มต่างๆ และสถาบันต่างๆ ถ้าความสัมพันธ์กันเกิดขึ้นระหว่างบุคคล กลุ่ม และสถาบันที่อยู่ในชุมชนหรือในระดับเดียวกัน เรียกว่า เป็นความเชื่อมโยงในแนวนอน (Horizontal Ties) ถ้าความสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างบุคคล กลุ่ม และสถาบันต่างระดับกัน เรียกว่า เป็นความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical Ties)

3) เป็นหน่วยของจิตใจและวัฒนธรรม (Psychocultural Unit) คือความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นความผูกพันร่วมกันของคนที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้น การที่คนมีความรู้สึกว่าเขาเป็นคนถิ่นนั้นถิ่นนี้ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกมั่นคงเพราะมีที่ยึดเหนี่ยว ความรู้สึกนี้เรียกว่า Community Sentiment ซึ่งเกิดขึ้นเพราะสมาชิกของชุมชนมีค่านิยม กฎเกณฑ์ของสังคม และเป้าหมายร่วมกัน ถ้าหากชุมชนใดขาด Community Sentiment จะทำให้เกิดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม โรคจิต ความไม่สงบทางสังคม ซึ่งจะทำให้การควบคุมทางสังคมทำได้ลำบาก

3.1.3.2 ประเภทของชุมชน

โดยทั่วไปนักสังคมวิทยาได้แบ่งชุมชนออกเป็น 2 ประเภท คือ ชุมชนเมือง (urban community) และชุมชนชนบท (rural community)

1) ชุมชนเมือง (urban community)

Louis Wirth (1928 อ้างใน ศัญญา ศัญญาวิวัฒน์, 2523 : 110) ได้ให้คำจำกัดความว่าเมือง มีลักษณะพื้นฐาน 3 ประการเป็นเครื่องกำหนด คือ

- (1) มีขนาดใหญ่
- (2) มีความหนาแน่นมาก
- (3) ประชากรมีเชื้อชาติ หรือวัฒนธรรมต่างๆ กันมาก

ซึ่งเมืองจะต้องมีลักษณะทั้ง 3 ประการ จึงจะทำให้เกิดเป็นชุมชนเมืองขึ้นมาได้

Toennies (1955 อ้างใน บุญ เดิม พัน รอบ , 2528 : 190) กล่าวว่า ชุมชนเมือง (Gesellschaft) ชีวิตของคนในชุมชนเป็นของสังคม หรือของส่วนรวม มีลักษณะที่มีการติดต่อกันอย่างเป็นทางการ มีการปะทะลงไปยังของหน้าที่ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความรู้สึกต่อกันแบบผิวเผินไม่ลึกซึ้ง

Durkheim (1947 : 174) กล่าวว่า ชุมชนเมืองมีการแบ่งแรงงานแบบอินทรีย์ (Organic solidarity) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อชุมชนมีขนาดและความหนาแน่นเพิ่มขึ้น มีการแยกย่อยของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หรือการแบ่งงานกันทำ คนในชุมชนมีความเชื่อและความหลากหลายแตกต่างกันมาก แต่ละคนมีความเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน ชุมชนจึงมักมีการจัดระบบกฎเกณฑ์ให้เป็นระเบียบมากขึ้น

จึงสรุปได้ว่า ชุมชนเมืองประกอบด้วยคนจำนวนมากอยู่กันอย่างหนาแน่น มีความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคลและกลุ่ม ทั้งด้านความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ จารีต ประเพณี และแบบแผนการดำเนินชีวิต มีการแบ่งงานกันทำตามความสามารถเฉพาะบุคคล โดยที่ทุกคนจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การควบคุมทางสังคมในชุมชนเมืองจำเป็นต้องใช้วิธีการควบคุมอย่างเป็นทางการ นั่นคือการใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ควบคุม

2) ชุมชนชนบท (rural community)

Toennies (1955 อ้างใน บุญเดิม พันรอบ, 2528 : 190) กล่าวว่า ชุมชนชนบท (Gemeinschaft) นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีลักษณะที่มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน มีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน มีความผูกพันทางด้านจิตใจ และมีข้อตกลงที่ไม่เป็นทางการ

Durkheim (1947 : 174) กล่าวว่า ชุมชนชนบทมีการแบ่งแรงงานแบบอัตโนมัติ หรือเครื่องจักร (Mechanical solidarity) เป็นชุมชนที่มีลักษณะเรียบง่าย เพราะมีประชากรน้อย มีความเชื่อแบบเดียวกัน มีความคล้ายคลึงกันในด้านหน้าที่และกิจกรรม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีความผูกพันกันสูง เนื่องจากคนในสังคมยอมรับซึ่งกันและกัน และทำตามบรรทัดฐานทางสังคม

Redfield (1955 อ้างใน บุญเดิม พันรอบ, 2528 : 189) กล่าวว่า มนุษย์จะมีความรู้สึกที่จริงจัง มีมนุษยสัมพันธ์กันมากในชุมชนขนาดเล็กเท่านั้น ชุมชนชนบทเป็นหน่วยสังคมขั้นพื้นฐานที่สำคัญหน่วยหนึ่ง ประชาชนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นตัวของตัวเองแตกต่างกับกลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน มีความเป็นอยู่แบบง่ายๆ อาศัยประเพณีและความผูกพันต่อกันในการดำเนินชีวิต ซึ่ง Redfield เรียกสังคมแบบนี้ว่า Folk – Society

จึงสรุปได้ว่า ชุมชนชนบทมีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ต่ำ ความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคลและกลุ่มแทบจะมองไม่เห็น วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณี ทัศนคติ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมักไม่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตเป็นแบบง่ายๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างสนิทสนม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และจริงใจต่อกัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ว่า ความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ มีการควบคุมทางสังคมโดยอาศัยการควบคุมอย่างไม่เป็นทางการ ยึดจารีตประเพณีเป็นแบบแผนการปฏิบัติ

3.1.4 วิถีชุมชน : การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ของการอยู่ร่วมกันในสังคมเมือง

เมื่อเราพูดถึงสังคมเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลในสังคมเมืองจะเป็นไปในลักษณะของการผูกพันกันด้วยสัญญา และกฎข้อบังคับ ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็ทำหน้าที่ของตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้ใด หรือหากจะมีการติดต่อกันก็จะกระทำเมื่อบุคคลได้รับมอบหมายให้กระทำ เช่น ยามรักษาความปลอดภัยที่เดินตรวจตราดูแลตามพื้นที่ ก็มีใช้เพราะมีความเป็นห่วงเป็นใยบุคคลในพื้นที่ แต่กระทำไปเพราะหน้าที่ของตนที่ถูกกำหนดไว้ด้วยระบบของการจ้างงาน สังคมเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนและคาดหวังผลประโยชน์ตอบแทน ทุกคนทำไปเพื่อตนเองมากกว่าที่จะกระทำเพื่อส่วนรวมหรือสังคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดลักษณะการดำเนินชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และผลัดภาระให้รัฐบาลเป็นผู้จัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากกว่าที่คนในชุมชนจะมาร่วมแรงร่วมใจกัน ทำให้สังคมเมืองเต็มไปด้วยปัญหามากมายประการ เช่น ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหามลภาวะเป็นพิษ ปัญหาการจราจร เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าภาครัฐเองนั้นก็ยังมีข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านบุคลากร หรือปัญหาด้านงบประมาณก็ตาม ล้วนแต่ทำให้ปัญหาข้างทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

การแสดงออกถึงพฤติกรรมของบุคคลที่เข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน เป็นรูปแบบหนึ่งของการสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะตัวและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการรวมตัวของบุคคลในสถานีวิทยุชุมชนนี้ เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่ไม่ได้แสดงตัวให้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน อีกทั้งยังไม่มีพื้นที่ของการแสดงออกอย่างเป็นทางการ เหมือนกลุ่มหรือชุมชนอื่นๆ แต่เราก็ไม่สามารถตีความลงไปได้เลยว่ามีมีการรวมกลุ่มกันเลย เพราะถ้าหากไม่มีสมาชิกของกลุ่มที่แน่นอนแล้ว ก็จะไม่สามารถดำเนินรายการในลักษณะดังกล่าวได้ เหมือนกับมีการเปิดโรงละครแต่ไม่มีผู้แสดง หรือไม่มีบุคคลใดเข้าชมการแสดง สถานที่นี้จึงไม่สามารถเรียกว่าเป็นโรงละครได้ สถานีวิทยุชุมชนก็เช่นเดียวกัน ที่ทำหน้าที่เป็นเหมือนเวทีของการแสดงความคิดเห็น และเป็นศูนย์รวมของการแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยอาศัยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลที่รับฟังรายการเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของคนอื่นๆ ที่แจ้งเข้ามาขอความช่วยเหลือ ซึ่งถ้าหากรายการนี้ไม่มีผู้ใดแจ้งเข้ามาถึงปัญหาของตนที่เกิดขึ้น รายการร่วมด้วยช่วยกันของสถานีวิทยุชุมชนก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ เพราะขาดทั้งตัวผู้แสดงและผู้ชม

สมาชิกและผู้รับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชน มีรูปแบบของการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้การร่วมแรงร่วมใจกันมากกว่าจะบีบบังคับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการ แต่เพียงฝ่ายเดียว ตัวอย่างเช่น กรณีการร้องทุกข์ของประชาชนที่ไม่ได้รับความสะดวกจากการบริการของรัฐ ทางรายการก็จะดำเนินการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำเอาปัญหาของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นเข้ามาพูดคุยกันในรายการ และใช้ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันเข้าแก้ไขปัญหา โดยหน่วยงานของภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในเรื่องนั้นๆ ก็จะรู้สึกว่าการเข้ามาแก้ไขปัญหาไม่ได้ถูกบีบบังคับให้กระทำ แต่ได้กระทำไปเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่กำลังประสบกับปัญหา และเมื่อการพูดคุยในปัญหาต่างๆ ผ่านไปก็จะมีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ร่วมฟังปัญหาต่างๆ นำมาพูดคุยกันในรายการอีก ไม่ว่าจะเป็นการส่งโทรสาร การส่งข้อความทางวิทยุติดตามตัว หรือการโทรศัพท์เข้ามาพูดคุย เสมือนหนึ่งว่ารับรู้ปัญหาความเดือดร้อนนั้นร่วมกัน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกันของสมาชิกและผู้รับฟังรายการ หรือในบางปัญหาเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ แต่จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นๆ เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาการลี้ภัยคนไร้สัญชาติ หรือปัญหาการเสียชีวิตระหว่างการเดินทาง ก็ไม่ใช่หน้าที่ของทางภาครัฐที่จะเข้าไปแก้ไข แต่ควรจะเป็นการแสดงน้ำใจของบุคคลอื่นๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือที่หาได้ยากยิ่งในสังคมปัจจุบัน

สถานีวิทยุชุมชนได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของคนในสังคมเมือง และใช้ความร่วมมือร่วมใจของคนเมืองนำมาเข้ามาแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้เสมือนเป็นคนในกลุ่ม หรือ ชุมชนเดียวกัน และเมื่อทุกคนต่างพอใจการดำเนินรายการในรูปแบบดังกล่าว ก็ทำให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกและ

ผู้รับฟังรายการเข้าร่วมในกิจกรรมของทางรายการมากยิ่งขึ้น เกิดความนิยมในรูปแบบของทางรายการก่อเกิดเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีการเข้าร่วมในกิจกรรมของทางสถานีวิทยุชุมชนเป็นประจำ จนเกิดความเคยชินในการรับฟังและเข้าร่วมในกิจกรรมของทางสถานีวิทยุชุมชนโดยสม่ำเสมอ มีความรู้สึกผูกพันและขาดไม่ได้ เสมือนหนึ่งเป็นวิถีประชา (Folk Way) ของสมาชิกและผู้รับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดระเบียบทางสังคมที่ปรากฏขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

ดังนั้น เมื่อนำความสัมพันธ์ของกลุ่มสมาชิกมาพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่สมาชิกกลุ่มแสดงความเอื้ออาทรต่อกันเสมือนเป็นญาติ มีความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพันกัน เป็นลักษณะกลุ่มที่ คูลีย์ (Cooley) เรียกว่า เป็นกลุ่มปฐมภูมิ ส่วน เดอร์ไคม์ (Durkheim) เรียกความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้ว่า Mechanical Solidarity ซึ่งเกิดจากค่านิยมและความสนใจที่เหมือนกันของคนในชุมชน โดยสังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพราะคนทำตามกฎเกณฑ์และประเพณีต่างๆ โดยอัตโนมัติเหมือนการทำงานของเครื่องจักร และมักจะเกิดขึ้นกับชุมชนชนบท นอกจากนี้ เรดฟิลด์ (Redfield) ยังพูดถึงสังคมที่มีความเป็นอยู่ต่างๆ โดยอาศัยประเพณีและความผูกพันต่อกลุ่มในการดำเนินชีวิตว่า เป็นสังคมแบบ Folk - Society

พฤติกรรมของบุคคลที่เข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนที่เกิดความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันก็เพราะว่าทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่า สังคมเมืองอยู่ในสภาพที่มีแต่ปัญหาและหาคอร์ให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขแต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนก็จะจบทันกับสภาพปัญหาต่อไปไม่ไหว ดังนั้นหากมีช่องทางใดที่จะคนในเมืองจะช่วยเหลือกันเองได้ ก็น่าจะช่วยเหลือกันเองก่อนที่จะรอให้ภาครัฐยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือซึ่งในเวลานั้นก็อาจสายเกินไป ดังนั้นสมาชิกและผู้รับฟังรายการจึงเกิดความรู้สึกว่าผู้ที่มีอุดมการณ์ หรือแนวความคิดเหมือนกัน เป็นกลุ่มพวกเดียวกัน และเมื่อสมาชิกหรือผู้ฟังรายการคนใดเกิดความเดือดร้อนขึ้นและขอความช่วยเหลือเข้ามาในสถานีวิทยุชุมชน ความรู้สึกของคนอื่นๆ ในกลุ่มก็จะเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และเข้าช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ

สมาชิกร่วมด้วยช่วยกันจึงเป็นกลุ่มทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตกว้างขวางโดยมีพื้นที่ทางอากาศเป็นสถานที่ที่ให้สมาชิกและผู้เข้ารับฟังรายการเข้าร่วมในกิจกรรมของรายการ ซึ่งบางทีเราจะเห็นความสัมพันธ์ของผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมของรายการแสดงความเห็นอกเห็นใจกัน คล้ายกับเป็นญาติหรือสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน จนในบางครั้งเราเรียกความสัมพันธ์ที่แนบแน่นของสมาชิกและผู้เข้าร่วมรับฟังรายการว่า เป็นชุมชนทางอากาศได้อย่างหนึ่ง

3.2 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจ

3.2.1 ความหมายของแรงจูงใจ (Motivation)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (2532 : 235) ได้ให้ความหมายการจูงใจว่า หมายถึง การสร้างแรงคลใจให้เกิดการกระทำที่ตั้งใจและมุ่งประสงค์ผล

สุพัตรา สุภาพ (2541 ก : 85) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง การชักนำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ด้วยการใช้ คำพูด การเขียน หรือการพยายามทำให้เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งบุคคลจะปฏิบัติตามน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความต้องการ ซึ่งความต้องการนี้มี 2 ประการ คือ

3.2.1.1 ความต้องการทางกาย เป็นความต้องการในสิ่งที่เป็นแก่ชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ความสนุกสนาน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ความหิว ความกระหาย เป็นต้น

3.2.1.2 ความต้องการทางจิต เป็นความต้องการที่อยากให้สังคมยอมรับ ให้เกียรติ ให้ความรัก ให้ความเมตตา เป็นต้น

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล ที่จะกระตุ้นหรือชี้ทางให้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นั่นคือบุคคลต้องการกระทำสิ่งใดก็ตาม ต้องใช้ความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นมีอยู่ จึงสามารถทำงานนั้นเสร็จสิ้นลงไปได้ ไม่เพียงเท่านั้น ต้องมีสิ่งอื่นๆ ประกอบอีก แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

3.2.2 ลักษณะของแรงจูงใจ

3.2.2.1 เป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

3.2.2.2 เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและทิศทางของพฤติกรรม คือ บุคคลจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไร แรงจูงใจเป็นตัวกำหนดเป้าหมายการกระทำหรือไม่กระทำได้

3.2.2.3 เป็นตัวกำหนดของความพยายามที่จะมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2.3 ประเภทของแรงจูงใจ

3.2.3.1 แรงจูงใจทางร่างกาย หรือทางชีววิทยา เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่รอด

3.2.3.2 แรงจูงใจทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ แรงจูงใจประเภทนี้ประกอบด้วยความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการความรัก และความเอาใจใส่ที่ใกล้ชิดจากบุคคลอื่น

3.2.3.3 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากแรงกระตุ้นที่สิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นตัวผลักดันให้เกิดขึ้น โดยเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม อันเนื่องมาจากการติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมตามสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ ความต้องการมีเกียรติ การมีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม หรือสังคม รวมถึงความต้องการอำนาจ ซึ่งอำนาจในที่นี้หมายถึง ความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลตามต้องการ อำนาจนี้มี 2 ระดับ คือ อำนาจที่แสดงออก (Manifest Power) เป็นการสร้างหรือใช้อำนาจว่ามีผลต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมเพียงใด อีกระดับคือ อำนาจที่แฝงอยู่ (Latent Power) ต้องการเปรียบเทียบว่ามีอำนาจมากน้อยเพียงใด ในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงสิ่งอื่น หรือแม้แต่การคาดหวังและพร้อมที่จะแสดงอำนาจนั้นออกมา (พัชนี กรกวิน, 2522 : 83)

3.2.4 ทฤษฎีแรงจูงใจที่เกิดจากแรงขับ (Drive Theory หรือ Reduction Theory)

Abraham Maslow (1954 : 318 อ้างใน จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2543 : 10) เชื่อว่ามนุษย์มีธรรมชาติของความต้องการคล้ายๆ กัน จึงได้สร้างทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ขึ้น โดยเริ่มจากความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายขึ้นไปขั้นสูงสุด เมื่อมนุษย์ประสบความสำเร็จตามความต้องการขั้นพื้นฐานแล้ว มนุษย์จะมุ่งสู่ความต้องการขั้นสูงสุดต่อไป

Abraham Maslow ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจขึ้น โดยมีสมมติฐานอันเป็นสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

3.2.4.1 トラバドที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด

เป็นความต้องการที่มีอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ เป็นกระบวนการที่ไม่สิ้นสุด จะมีลักษณะที่เป็นลำดับขั้นตามลำดับความจำเป็นหรือความสำคัญ (A hierarchy of needs) เมื่อความต้องการขั้นต้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการในระดับต่อไปจะขึ้นมา เรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที (Demand Satisfaction) (Herbert B. Hicks, 1967 : 234 – 240 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2529 : 473)

3.2.4.2 ความต้องการของมนุษย์ที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นการจูงใจ

เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ก็จะไม่เป็นสิ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม กล่าวคือจะถูกจูงใจด้วยความต้องการที่อยู่สูงถัดขึ้นไปในสิ่งที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง (สถิต วงศ์สวรรค์, 2529 : 473)

3.2.4.3 ความต้องการของคนจะมีลักษณะสูงไปหาต่ำตามลำดับ จึงเรียกว่า “ลำดับขั้นของความต้องการจำเป็น” (Hierarchy of Needs)

ความต้องการของมนุษย์อย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอย่างอื่นก็เกิดขึ้นขึ้นมาอีกก็ได้ ความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่อยู่ในระดับถัดไปจะปรากฏเด่นชัดขึ้นในความรู้สึกของบุคคล แม้ความต้องการระดับที่ได้รับการตอบสนองพอใจแล้ว มันก็ยังมีอิทธิพลอยู่ในตัวคนมิได้หมดสิ้นไป ความต้องการแต่ละระดับจึงคาบเกี่ยว (Overlapping) กันอยู่เสมอ (David Kretch, Richard S. Crutchfield and Egerton L. Ballachey, 1962 : 77 อ้างใน สถิติ วงศ์สวรรค์, 2529 : 474)

Maslow (1943 : 370 – 398) ได้แบ่งแรงจูงใจไว้ตามลำดับความเข้มข้นแห่งความต้องการเป็น 5 ระดับดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางร่างกายนี้ถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ของมนุษย์ เป็นความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิตซึ่งได้แก่ความต้องการที่สำคัญดังนี้

- (1) ต้องการอาหารสำหรับรับประทาน
- (2) ต้องการน้ำสำหรับดื่ม
- (3) ต้องการอากาศสำหรับหายใจ
- (4) ต้องการที่อยู่อาศัย
- (5) ต้องการเครื่องนุ่งห่ม
- (6) ต้องการการรักษาโรค
- (7) ต้องการที่จะสืบพันธุ์ หรือต้องการปลดปล่อยความรู้สึกทางเพศ

2) ความต้องการความปลอดภัย (Security or Safety Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการบำบัดแล้ว ความต้องการของคนก็ได้ระงับลงเพียงเท่านั้น สุขภาพที่ดี ความปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ที่มีต่อร่างกาย และความเป็นอิสระจากการถูกกักขัง การถูกคุกคาม เป็นความต้องการปกป้องผองภัย ปกป้องรักษาตนเองให้ปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนความมั่นคงในด้านอาชีพการงานเป็นจุดสูงสุดของความปรารถนาอย่างหนึ่งของคน เป็นความต้องการที่มีความจำเป็นถัดจากความต้องการทางร่างกาย คนเราย่อมมีความต้องการตรงกันในเรื่องนี้เสมอ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3) ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการของคนที่เกิดขึ้น หลังจากที่มีความพอใจในสิ่งที่ช่วยจรรโลงชีวิตคนเราให้มีกินมีใช้และความมั่นคงปลอดภัยแล้ว ความต้องการทางด้านนี้ที่สำคัญๆ ก็คือความต้องการที่จะเป็นหมู่เป็นพวกในการทำงาน ไม่ต้องการอยู่อย่างโดดเดี่ยว ซึ่งเป็นความต้องการให้สังคมหรือหน่วยงาน

ที่เราไปทำงานยอมรับว่ามีความสำคัญในชุมชนหรือหน้าที่คนหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีความต้องการที่จะให้เพื่อนร่วมทางยอมรับรู้ความสำคัญของตน และต้องการความรักความปรารถนาดีจากเพื่อนร่วมงาน ความต้องการทางสังคมที่กล่าวมานี้จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีความไว้วางใจกัน (Trust) พุดจากันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา (Open and Frank) ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (Co-operation) ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตราบใดที่สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตน ไม่ได้รับการยกย่องว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ขาดการยอมรับความสำคัญและปรารถนาดีจากเพื่อนร่วมงาน หรือผู้นำชุมชนแล้ว เมื่อนั้นเขาจะเริ่มมีท่าทีต่อต้าน (Resistant) ไม่ให้ความร่วมมือ (Uncooperative) และเป็นปฏิปักษ์ (Antagonistic) ต่อองค์กรซึ่งนับว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายโดยส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

4) ความต้องการที่จะมีความภาคภูมิใจ (Esteem or Egoistic Needs) ถ้าความต้องการทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้รับการสนองตอบแล้วยังไม่มีความพอใจจะเป็นเครื่องกระตุ้น ให้มีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ดีได้แล้วจะต้องมาพิจารณาถึงความต้องการที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือ ความต้องการที่จะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งแยกได้เป็น 2 ประการ คือ

(1) ความต้องการที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของตัวเอง (Self-esteem) ความเชื่อมั่นในงานและความเป็นอิสระแก่ตัวเอง (Independent) ความรู้ความสามารถของตน (Achievement)

(2) ความต้องการในเรื่องชื่อเสียง (Reputation) สถานภาพทางสังคม (Social Status) และการยกย่องนับถือ (Recognition)

ความต้องการดังกล่าวนี้ เป็นความต้องการของคนเกี่ยวกับเรื่องเกียรติภูมิ (Prestige) เป็นสำคัญ นับว่าเป็นความต้องการที่ออกจะเป็นความปรารถนาของคนส่วนใหญ่

5) ความต้องการที่จะมีความสำเร็จในชีวิต (Self-realization or Self-actualization) ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการที่ตระหนักถึงศักยภาพ (Potential) ของงาน การที่มีโอกาสพัฒนาตัวเอง (Self-Development) ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ และทั้งที่จะมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์ความคิดอันให้กว้างขวางออกไป ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านอุดมคติ (Ideal Needs) ที่บุคคลนั้นปรารถนาอยากจะเป็น เป็นความต้องการสูงสุดยอดของมนุษย์ บุคคลที่จะถึงขั้นนี้มีน้อยมาก เพราะความต้องการขั้นแรกๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจ

บุคคลที่มีความต้องการในระดับนี้จะแสดงพฤติกรรมออกมาใน 5 ลักษณะ คือ (จิราภรณ์ ตั้งกิติภรณ์, 2532 : 111)

- (1) ยอมรับตนเองและผู้อื่นรวมทั้งความเป็นจริงตามธรรมชาติ
- (2) เป็นคนพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่
- (3) มีความต้องการแสวงหาความรู้และความเข้าใจในสิ่งแปลกใหม่ตลอดเวลา

- (4) มีความเป็นอิสระจากสิ่งล่อใจทางสังคม
 (5) มีความซาบซึ้งใจในสุนทรียะและมีมโนธรรม จริยธรรมประจำใจ

ความต้องการทั้งหมดนี้ แสดงเป็นภาพพีระมิดได้ดังภาพ

ที่มา : Maslow (อ้างใน สุพัตรา สุภาพ, 2541 ก : 27)

ความต้องการของมนุษย์ดังที่ปรากฏในภาพมีความสำคัญต่างกันออกไป ความต้องการระดับล่างมีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับชีวิตมากกว่าระดับบน ถ้าสมาชิกหรือคนงานในหน่วยงานได้มีการบำบัด เฉพาะความต้องการทางร่างกายและความมั่นคงปลอดภัย โดยไม่ได้รับการเหลียวแลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางสังคม หรือทางด้านความสำเร็จในชีวิตแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพหรือการทำงาน การเข้าร่วมงานลดน้อยลงไป เพราะกำลังขวัญ (Morality) ของคนทำงานไม่สูงเท่าที่ควร

ทฤษฎีของ Maslow ดังกล่าว เป็นการจัดลำดับความต้องการของมนุษย์เช่นเดียวกันหมด ซึ่งไม่อาจเป็นความจริงเสมอไป เพราะความปรารถนาของมนุษย์ก็แตกต่างกันไปแล้วแต่บุคคล แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีดังกล่าวก็ทำให้เข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์ได้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการที่จะสามารถคาดหวังพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้

3.2.5 แรงจูงใจที่ทำให้คนเข้าร่วมในกิจกรรม “วิทยุชุมชน”

เมื่อเรานำแนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจมาอธิบายถึง การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในสถานีวิทยุชุมชนนั้น เราสามารถอธิบายพฤติกรรมทางสังคมตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ดังที่ Maslow แบ่งไว้ได้ดังนี้

3.2.5.1 การแสดงพฤติกรรมตามแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย

พฤติกรรมของสมาชิกและบุคคลที่รับฟังรายการส่วนใหญ่ จะไม่ได้มีความต้องการทางด้านนี้นัก เพราะสมาชิกและผู้รับฟังรายการที่ตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน มักจะมีความพร้อมทางด้านนี้อยู่แล้ว เว้นแต่จะประสบปัญหาในชีวิตที่รุนแรงจริงๆ

3.2.5.2 การแสดงพฤติกรรมตามแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

พฤติกรรมของสมาชิกและบุคคลที่รับฟังรายการส่วนใหญ่ที่ได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกายแล้ว ก็จะปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และยังสภาพสังคมในปัจจุบันที่เกิดอาชญากรรมสูง มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน ก็ยังทำให้คนรู้สึกถึงความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สมาชิกและผู้รับฟังรายการที่ยังคงมีความต้องการด้านนี้ ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบของการร้องเรียนและการขอความช่วยเหลือจากทางรายการ หรือการรับฟังสาระและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน

3.2.5.3 การแสดงพฤติกรรมตามแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

พฤติกรรมของสมาชิกและผู้รับฟังรายการจะแสดงออกมาในรูปแบบของการเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกของทางรายการ และมีการลงทะเบียนสมาชิก เพื่อให้ตนมีกลุ่มหรือมีพรรคพวก เพราะมนุษย์นั้นไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพังเพียงคนเดียว ฉะนั้นมนุษย์จึงต้องการที่จะมีสังคมหรือกลุ่มต้องการความรักและความปรารถนาดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้สังคม หรือกลุ่มยอมรับการมีอยู่ และความสำคัญของตน

3.2.5.4 การแสดงพฤติกรรมตามแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

พฤติกรรมของสมาชิกและผู้รับฟังรายการจะแสดงออกในลักษณะของ ผู้ที่โทรเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนเพื่อรายงานเหตุ ผู้ที่เป็นวิทยากรประจำรายการ ผู้ที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิก รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมที่เกิดขึ้นผ่านทางรายการของสถานีวิทยุชุมชน และเมื่อผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็จะได้รับการยกย่องสรรเสริญจากสมาชิกในรายการและผู้รับฟังรายการ โดยสะท้อนออกมาจากการแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่อต่างๆ ของทางรายการ เช่น การโทรศัพท์เข้ามาในรายการ การส่งข้อความทางวิทยุคิดตามตัว การส่งโทรสาร

หรือการส่งจดหมายเข้ามา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่เสียสละเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้

3.2.5.5 การแสดงพฤติกรรมตามแรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะมีความสำเร็จในชีวิต

การแสดงพฤติกรรมในส่วนนี้ จะเป็นความต้องการด้านอุดมคติ ซึ่งกว่าที่บุคคลจะมาถึงขั้นนี้มีน้อยมาก เพราะว่าการตอบสนองความต้องการในขั้นแรกๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจ พฤติกรรมในลักษณะนี้จึงหาได้ยากยิ่ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน มีแรงจูงใจที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน ประกอบไปด้วย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และความต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยได้นำเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมดังนี้

อนุภาพ ธีรลภ (2528 อ้างใน นิตยา บุญทวี, 2531 : 19-20) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไปประกอบด้วย ความเกรงใจผู้มีสถานภาพสูงกว่า ความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ความเชื่อในตัวผู้นำ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่าง ความไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมและฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสำคัญมี 4 ปัจจัยคือ ความใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่รัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่าง และความเชื่อในตัวผู้นำ

อรทัย อาจอ่ำ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนเชิงกิจ : วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนยังมีสภาพครอบครัวที่สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ แม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางอำนาจเงินและวัตถุที่มีอำนาจมากขึ้น ภาพที่ปรากฏคือ ครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน ยังคงมีการช่วยเหลือพึ่งพากันได้พอสมควร ในเรื่องการหยิบยืมเงิน ยืมสิ่งของ ตลอดทั้งไหว้วานกันในเรื่องต่างๆ เช่น การดูแลบ้าน แลกเปลี่ยนอาหารซึ่งกันและกัน ฝากดูแลลูกหลาน ส่วนการช่วยเหลือที่เห็นชัดเจนและค่อนข้างเป็นระบบคือ การให้เงินช่วยเหลือสมาชิกที่เสียชีวิตในรูปแบบของ “เงินฌาปนกิจ”

ดังนั้นภาพความสัมพันธ์ของชุมชนและศักยภาพในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันเองค่อนข้างชัดเจน อันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสนับสนุนการสร้างกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือตนเอง ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนบ้าน รวมถึงความรู้สึกของการเป็นสมาชิกในชุมชนเดียวกันเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความคิดในการขยายผลไปสู่กิจกรรมอื่นๆ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก กองทุนการศึกษา เป็นต้น

นิตยา บุญทวี (2531) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีในภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาสตรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีในภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรีในระดับตำบลมี 4 ประเด็น คือ

1. โครงการพัฒนาสตรีที่กำหนดกิจกรรมพัฒนาสตรีไม่น่าสนใจ ไม่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ และความต้องการของสตรีภาคเกษตรกรรมในชุมชน
2. ผู้ดำเนินการพัฒนาสตรี
  - เจ้าหน้าที่ไม่ได้ใช้หลักการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาสตรี ทำงานตามระบบราชการ ทำให้สตรีไม่เห็นความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง
  - ผู้นำไม่เข้าใจหลักการพัฒนาชุมชน ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการพัฒนาสตรี เป็นเพียงรับนโยบายไปดำเนินการตามสั่งการ จึงไม่อาจชักนำให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรีได้
3. สภาพสังคมและวัฒนธรรม กำหนดให้สตรีในชุมชนต้องการกิจกรรมพัฒนาอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ มากกว่ากิจกรรมที่เน้นความเป็นแม่บ้าน
4. ตัวสตรีเอง มีข้อจำกัดในเรื่องการศึกษาต่ำ การรับข้อมูลข่าวสารน้อย สภาพครอบครัวที่ยากจน ไม่มีเวลา ต้องดิ้นรนเพื่อครอบครัว

บุญเกิด มาอ่อง (2537) ศึกษาเรื่อง การรวมกลุ่มและการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้ฟังวิทยุ จส.100 จากการศึกษาพบว่า มีการรวมกลุ่มเกิดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรและกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ อีกด้วย เหตุผลของการเข้าร่วมกิจกรรมยังแฝงไปด้วยผลประโยชน์ส่วนตน และยอมรับว่ากิจกรรมการรวมกลุ่มของสมาชิก จส.100 มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาการจราจร สร้างความรู้สึกของการรวมกลุ่มให้เกิดขึ้น เพิ่มทักษะทางการสื่อสาร และประสบความสำเร็จอย่างมากในการช่วยแก้ไขปัญหาจราจรทางสังคมอื่นๆ

บุษราคัม เอี่ยมอำไพ (2540) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสถานีวิทยุ จส.100 และการเป็นสมาชิกชมรม จส.100 จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร ที่ได้รับและความพึงพอใจที่มีต่อสถานีวิทยุ จส.100 มีผลต่อการเปิดฟังข่าวสารจากสถานี

วิทยุ จส.100 และการเป็นสมาชิกชมรม จส.100 และเวลาที่คนส่วนใหญ่ฟังจะเป็นเวลาที่อยู่ระหว่างการเดินทางซึ่งเป็นช่วงที่มีปัญหาการจราจรทั้งเช้าและเย็น

ในส่วนเหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิกชมรม คือ ต้องการมีส่วนช่วยเหลือสังคมตามอุดมการณ์ของรายการ และเพื่อจะได้ใช้บริการในด้านการอำนวยความสะดวกเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยสิ่งที่จะปฏิบัติเมื่อเป็นสมาชิกชมรม คือ จะติดตามฟังรายการจากสถานีให้มากที่สุด และสำหรับสิ่งที่ทำให้ตัดสินใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกชมรม คือ ตัดสินใจด้วยตัวเองเพราะเห็นว่ามิประโยชน์

กล่าวโดยสรุปจากงานวิจัยที่ศึกษามานี้ ทำให้เราเห็นว่าเมื่อคนในกลุ่มสังคม หรือชุมชนเกิดปัญหาขึ้นมา และทุกคนในชุมชนหรือกลุ่มสังคมตระหนักดีว่า ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะทำให้ตนเองและคนในชุมชนได้รับความเดือดร้อน ก็จะมีการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นการแก้ปัญหาใดๆ ที่กระทำให้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้โดยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ การที่คนในชุมชนหรือกลุ่มเข้ามาแก้ไขปัญหา นั้น ก็เนื่องมาจากทุกคนเห็นประโยชน์ของการร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขปัญหาว่า จะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์ในการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดความรู้สึกเป็นพวกเป็นกลุ่มเดียวกัน และเมื่อปัญหาต่างๆ แก้ไขได้ดี ก็จะได้รับยกย่องจากกลุ่มของตนว่าเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ

3.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

จากปัญหาและสมมติฐานการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรสำคัญในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ

- การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม
- การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม
- การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

2. ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

สมมติฐานการวิจัย

1. การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

2. การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

3. การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

4. การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นิยามตัวแปร

สถานีวิทยุชุมชน หมายถึง สถานีที่จัดรายการวิทยุเพื่อเป็นสื่อกลางในการรายงานความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนเมือง และมีการออกอากาศทางคลื่นวิทยุเอฟเอ็ม 96.0 เมกะเฮิร์ต

สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน หมายถึง สมาชิกร่วมด้วยช่วยกันที่มีการลงทะเบียนกับทางสถานีวิทยุชุมชน โดยจะมีการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของทางสถานีวิทยุชุมชนผ่านทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน ที่ออกอากาศทางคลื่นวิทยุเอฟเอ็ม 96.0 เมกะเฮิร์ต

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม หมายถึง การที่สมาชิกรายการร่วมด้วยช่วยกันมีความรู้สึกร่วมกันว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากคนในสังคมเมืองเข้ามาแก้ไขปัญหา

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน โดยทางสถานีวิทยชุมชนสามารถตอบสนองให้ผู้ที่เป็สมาชิก หรือผู้ที่รับฟัง ได้รับแนวทางการปฏิบัติตนให้ได้รับความปลอดภัย หรือการได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาขึ้น อันกระทบกระเทือนถึงสิทธิส่วนบุคคล อันตรายในการดำรงชีวิต หรืออันตรายต่อส่วนรวม เป็นต้น

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยอมรับตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือสังคม เป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจว่า เรานั้นไม่ได้แปลกแยกไปจากบุคคลอื่นในสังคม ไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวในสังคม นั่นคือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งอ้างอิงกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน อันเป็นการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของมนุษย์

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง หมายถึง ความต้องการของสมาชิกรายการร่วมด้วยช่วยกันบางท่านที่ต้องการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และไม่ได้หวังประโยชน์ตอบแทนอื่นใด นอกจากการได้รับคำยกย่องชมเชยว่าเป็นบุคคลที่ได้กระทำความดีเพื่อสังคม และมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำ

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันที่แสดงออกมา ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรับฟังรายการ การเข้าไปพบปะพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นๆ การเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของทางสถานี การแสดงความคิดเห็นหรือโทรเข้าไปในรายการ รวมถึงการเข้าไปช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นๆ ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

รายละเอียดของบทนี้ จะแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการศึกษา และการสุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประชากรในการศึกษา และการสุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป้าหมาย คือ สมาชิกสถานีวิทยชุมชน “ร่วมด้วยช่วยกัน” ซึ่งมีการลงทะเบียนพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 35,000 คน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2544)

4.1.2 การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย โดยเลือกเฉพาะกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยชุมชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จำนวน 395 คน โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane's ดังสูตรต่อไปนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540 : 71)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนขนาดของตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้เท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{35,000}{1 + (35,000 * 0.05^2)}$$

$$n = 395.48$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 395 ตัวอย่าง

นอกจากนี้ยังใช้ทักษะวิธีการทางมานุษยวิทยาในการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อสืบค้นรายละเอียดบางส่วนของสมาชิก โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) อีกจำนวน 10 ราย

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชนิดที่ 1 แบบสอบถาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close – ended Question) จำนวน 33 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แสดงแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน จำนวน 19 ข้อ อันได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

ส่วนที่ 3 แสดงการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน จำนวน 9 ข้อ

ชนิดที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าไปสัมภาษณ์สมาชิกด้วยตนเอง จำนวน 10 ราย โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open – ended Question) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น และนำมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนา (Content Analysis) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ชนิดที่ 3 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – participant Observation) เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสังเกตการณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชน โดยผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการดำเนินงานที่สถานีวิทยุชุมชน และเปิดรับฟังรายการเป็นเวลา 3 เดือนเพื่อบันทึกข้อมูล โดยแบ่งเวลารับฟังวันละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันทั้ง 4 ช่วง คือ 00.01 – 06.00 น. 06.00 – 12.00 น. 12.00 – 18.00 น. และ 18.00 – 24.00 น. หมุนเวียนสลับกันไป จากนั้นสรุปผลตามวิธีการของการวิจัยทางมานุษยวิทยา

4.2.2 การสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถาม โดยการใช้ข้อความสำหรับวัดระดับแรงงใจในตัวแปรแต่ละตัว อันได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง รวมทั้งสำรวจพฤติกรรมของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันที่เข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทย์ชุมชนเพื่อวัดระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมอีกด้วย

4.2.3 การวัดตัวแปร

4.2.3.1 สำหรับข้อความที่ใช้วัดระดับแรงงใจในตัวแปรอิสระ อันได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีข้อความในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ตั้งแต่ข้อที่ 6 – 24 จำนวน 19 ข้อ

ส่วนการวัดระดับแรงงใจในแต่ละข้อความ ได้ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งการวัดในลักษณะนี้ แบ่งการให้คะแนนเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ข้อความที่มีความหมายเชิงบวก (Positive) จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 6, 7, 10, 14, 15, 16, 18, 21 และ 22 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

2) ข้อความที่มีความหมายเชิงลบ (Negative) จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 8, 9, 11, 12, 13, 17, 19, 20, 23 และ 24 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำมาแปลความหมายจากการวัดข้อความในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม ใช้คะแนนในข้อคำถาม 6–9 มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 17.30 ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับความตระหนักถึงปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูง แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับความตระหนักถึงปัญหาค่ำ

การตอบสนองความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ใช้คะแนนในข้อคำถาม 10–14 มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 19.02 ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจสูง แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจต่ำ

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ใช้คะแนนในข้อคำถาม 15–20 มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 23.97 ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจสูง แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจต่ำ

การตอบสนองการได้รับการยกย่องจากสังคม ใช้คะแนนในข้อคำถาม 21–24 โดยจะนำคะแนนในแต่ละตัวกลุ่มตัวแปรมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 14.79 ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจสูง แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับแรงจูงใจต่ำ

4.2.3.2 สำหรับการวัดตัวแปรตาม คือ “การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน” จะวัดจากการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน ตั้งแต่ข้อที่ 25–33 จำนวน 9 ข้อ โดยจะกำหนดคะแนนดังนี้

ข้อที่ 25. ใน 1 สัปดาห์ท่านรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ฟังทุกวัน	ให้คะแนน	4	คะแนน
ฟังบ่อย (5–6 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)	ให้คะแนน	3	คะแนน
ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง (3–4 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่ค่อยได้ฟัง (1–2 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ได้ฟังเลย	ให้คะแนน	0	คะแนน

ข้อที่ 26. ใน 1 วัน ท่านรับฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนโดยเฉลี่ยเท่าไร

น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	ให้คะแนน	1	คะแนน
--------------------	----------	---	-------

ประมาณ 2 – 4 ชั่วโมง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ประมาณ 5 – 7 ชั่วโมง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง	ให้คะแนน	4	คะแนน
มากกว่า 10 ชั่วโมง	ให้คะแนน	5	คะแนน

ข้อที่ 27. ช่วงเวลาใดที่ท่านรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชน

หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกฟังช่วงเวลาใดก็จะให้คะแนนช่องละ 1 คะแนน แต่หากเลือกรับฟังรายการทุกช่วงเวลา จะได้คะแนนสูงสุด 8 คะแนน

ข้อที่ 28. ท่าน โทรศัพท์ เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ไม่เคย	ให้คะแนน	0	คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน

ข้อที่ 29. ท่าน ส่งโทรสาร เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ไม่เคย	ให้คะแนน	0	คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน

ข้อที่ 30. ท่าน ส่งเพจเจอร์ เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ไม่เคย	ให้คะแนน	0	คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน

ข้อที่ 31. ท่าน ส่งจดหมาย เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ไม่เคย	ให้คะแนน	0	คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน

ข้อที่ 32. ท่าน เดินทาง เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนบ้างหรือไม่

ไม่เคย	ให้คะแนน	0	คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน

บ่อยครั้ง ให้คะแนน 3 คะแนน

ข้อที่ 33. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่

โดยกำหนดลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานีวิทยชุมชน ดังนี้

- 1) รายงานการจราจร
- 2) รายงานอุบัติเหตุต่างๆ เช่น รถชน
- 3) รายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ ฯลฯ
- 4) แจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ
- 5) แจ้งทรัพย์สินสูญหาย
- 6) แจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เช่น รถเสีย ลืมกุญแจในรถ
- 7) แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการ
- 8) แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ
- 9) ปรึกษาปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมาย และชุมชน
- 10) นำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ หรือมอบไว้ให้กับรายการ
- 11) ร่วมพบปะประจำปีกับเพื่อนสมาชิก หรือ เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยชุมชนจัด
- ขึ้น
- 12) ร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติต่างๆ เช่น ภัยแล้ง ภัยหนาว น้ำท่วม ฯลฯ
- 13) ร่วมบริจาคช่วยเหลือครอบครัวของผู้ประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ เช่น กรณีครอบครัวของพลเมืองดีที่เข้าจับกุมคนร้ายและถูกยิงเสียชีวิต
- 14) ร่วมพบปะกับเพื่อนสมาชิกนอกเหนือจากกิจกรรมการพบปะที่ทางสถานีวิทยชุมชนจัดขึ้น
- 15) เข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านสถานี
- 16) แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก เช่น ข้อมูลปั้มแก๊ส ข้อมูลการเดินทาง หรือสถานที่ตั้งต่างๆ
- 17) เดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก

ซึ่งหากสมาชิกตอบว่าเคยร่วมกิจกรรม ก็จะได้ข้อละ 1 คะแนน แต่หากผู้ใดไม่เคยร่วมกิจกรรม จะได้ 0 คะแนน ซึ่งหากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกว่าเคยร่วมกิจกรรมทุกอย่าง จะได้คะแนนสูงสุด 17 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถามส่วนที่ 3 ตั้งแต่ข้อ 25 - 33 มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ

14.23 ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่าผู้นั้นมีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมมาก แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย

4.2.4 ความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยใช้วิธีการทดสอบก่อน (Pretest Method) กับ สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนในส่วนที่ไม่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจริงมาทดสอบจำนวน 20 ราย และใช้วิธีหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีแบบครอนบัค อัลฟา (Cronbach – Alpha) มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟา (Alpha Reliability Coefficient) ตามสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	หมายถึง	จำนวนข้อ
	S_i^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

โดยมีเกณฑ์การตัดสินใจว่า หากนำแบบสอบถามไปทดสอบแล้วพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟา ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า เครื่องมือในการวัดนี้มีระดับของความน่าเชื่อถือสูง หากต่ำกว่า 0.5 ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามความหมายให้เหมาะสมอีกครั้ง ซึ่งจากการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วปรากฏผลการทดสอบดังนี้

ความเชื่อมั่นของมาตรวัดด้านการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม ในข้อคำถาม 6 – 9 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7222

ความเชื่อมั่นของมาตรวัดด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ในข้อคำถาม 10 – 14 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7496

ความเชื่อมั่นของมาตรวัดด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในข้อคำถาม 15 – 20 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7399

ความเชื่อมั่นของมาตรวัดด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ในข้อคำถาม 21 – 24 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7922

ความเชื่อมั่นของมาตรวัดด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน ในข้อคำถาม 25 – 33 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.7497

ซึ่งในภาพรวมของแบบสอบถามนี้ถือว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟา มากกว่า 0.5 ขึ้นไป แบบสอบถามดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกันภายในแต่ละข้อคำถามดี และสามารถนำมาเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวិเคราะห์ครั้งนี้ได้

ส่วนการทดสอบความสมบรูณ์นั้น (validity) ได้นำข้อความจากแบบสอบถามไปปรึกษาหารือผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์หลายท่าน ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าผู้วิจัยใช้ข้อความและคำถามถูกต้องเหมาะสมแล้ว

4.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.5.1 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกโดยตรงจนครบตามจำนวน ณ จุดที่มีสมาชิกเข้าไปร่วมกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน อันได้แก่ งานวิถีไทยภูมิปัญญาไทย ที่มีการจัดกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 7 – 11 มีนาคม 2544 งานกาชาดประจำปี 2544 ตั้งแต่วันที่ 2 – 9 เมษายน 2544 รวมทั้งจุดที่มีการรวมตัวกันของสมาชิกที่จัดตั้งกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น โดยผู้วิจัยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลาประมาณ 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2544 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2544

4.2.5.2 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าไปสัมภาษณ์สมาชิกด้วยตนเอง โดยคัดเลือกมาจำนวน 10 ราย และใช้การสุ่มแบบบังเอิญโดยไม่เจาะจง ซึ่งในการสัมภาษณ์นี้ได้ใช้นามสมมติกับผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนา (Content Analysis) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาออกสัมภาษณ์ตามสถานที่ต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2544 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2544

4.2.5.3 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสังเกตการณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชน โดยเข้าไปสังเกตการดำเนินงานที่สถานีวิทยุชุมชน และเปิดรับฟังรายการเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2543 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อบันทึกข้อมูล โดยแบ่งเวลารับฟังวันละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันทั้ง 4 ช่วง คือ 00.01 – 06.00 น. 06.00 – 12.00 น. 12.00 – 18.00 น. และ 18.00 – 24.00 น. หมุนเวียนสลับกันไป จากนั้นนำข้อมูลมาสรุปผลตามวิธีการของการวิจัยทางมานุษยวิทยา

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบรูณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับในแต่ละวันอย่างคร่าวๆ ปรากฏว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมดจำนวน 395 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.3.1 ลกรหัสข้อมูล (code) ในแบบสอบถามเป็นส่วนๆ ของแต่ละตัวแปร เพื่อเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถอ่านค่าได้ แล้วนำไปบันทึกลงในโปรแกรม SPSS/PC+

4.3.2 สถิติเชิงพรรณนา (description statistics) ได้แก่ จำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง และอธิบายถึงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

4.3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีทั้งหมด 4 ตัวแปร กับ ตัวแปรตาม คือ ระดับของการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน โดยใช้ค่าสถิติแบบไคสแควร์ (Chi – Square) และ Gamma โดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ต้องมีความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

สูตรทั่วไปของค่าไคสแควร์ คือ

$$\chi^2 = \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ	χ^2	หมายถึง	สัญลักษณ์ไคสแควร์
	O	หมายถึง	ค่าของข้อมูลที่รวบรวมได้ (observed value)
	E	หมายถึง	ค่าของข้อมูลที่คาดว่าจะเป็น (expected value)
	$E = \frac{r * k}{N}$	หมายความว่า	คำนวณได้จากผลคูณของแต่ละ r ตามแถว (row) และแต่ละค่า k ตามสดมภ์ (column)หารด้วยจำนวนทั้งหมด

สูตรของ Gamma คือ

$$G = \frac{f_a - f_i}{f_a + f_i}$$

เมื่อ	G	หมายถึง	สัญลักษณ์ Gamma
	f_a	หมายถึง	จำนวนความถี่ที่สอดคล้อง (the frequency of agreement)
	f_i	หมายถึง	จำนวนความถี่ที่ขัดแย้ง (the frequency of inversion)

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ผลของการวิจัยที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “แรงจูงใจทางสังคม และจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยชุมชน” ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร จำนวน 395 คน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 การบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา รวม 5 ประการ
- ส่วนที่ 2 การบรรยายแรงจูงใจในด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 3 การบรรยายระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 4 การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 4 ประการ กับตัวแปรตาม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยทั้ง 4 ข้อ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้
- ส่วนที่ 5 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
- ส่วนที่ 6 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

ดังจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา รวม 5 ประการ

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	179	45.3
หญิง	216	54.7
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 1 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.7 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.3

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	14	3.5
21 - 30 ปี	49	12.4
31 - 40 ปี	89	22.5
41 - 50 ปี	131	33.2
51 - 60 ปี	77	19.5
61 ปี ขึ้นไป	35	8.9
รวม	395	100.0

อายุโดยเฉลี่ย (Mean) = 43 อายุสูงสุด (Max) = 70 อายุต่ำสุด (Min) = 16

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 33.2 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 22.5 กลุ่มอายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 19.5 กลุ่มอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 12.4 กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.9 ส่วนกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.5 เท่านั้น

สำหรับอายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง คือ 43 ปี อายุสูงสุด คือ 70 ปี และอายุต่ำสุด คือ 16 ปี

ตารางที่ 3 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ	49	12.4
ค้าขาย	89	22.5
นิสิต/นักศึกษา	7	1.8
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	41	10.4
รับจ้าง	97	24.6
แม่บ้าน/ข้าราชการบำนาญ	84	21.3
อื่นๆ	28	7.1
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (ลูกจ้างของบริษัทเอกชน) ร้อยละ 24.6 รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพค้าขาย ร้อยละ 22.5 อาชีพแม่บ้าน/ข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 21.3 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 12.4 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 10.4 และอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 7.1 ส่วนอาชีพนิสิต/นักศึกษา ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยสุด คือ ร้อยละ 1.8 เท่านั้น

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ (รวมทุกด้าน)

รายได้ / เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	42	10.6
5,001 – 10,000 บาท	160	40.5
10,001 – 15,000 บาท	88	22.3
15,001 – 20,000 บาท	35	8.9
ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป	70	17.7
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,001 ถึง 10,000 บาท ร้อยละ 40.5 รองลงมา คือ กลุ่มรายได้ตั้งแต่ 10,001 ถึง 15,000 บาท ร้อยละ 22.3 กลุ่มรายได้ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 17.7 กลุ่มรายได้ไม่เกิน

5,000 บาท ร้อยละ 10.6 ส่วนกลุ่มรายได้ตั้งแต่ 15,001 ถึง 20,000 บาท ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.9 เท่านั้น

ตารางที่ 5 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	-	-
ประถมศึกษา	96	24.3
มัธยมศึกษา	125	31.6
อาชีวะ/อนุปริญญา	90	22.8
ปริญญาตรี	63	15.9
สูงกว่าปริญญาตรี	21	5.3
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 31.6 รองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 24.3 สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวะ/อนุปริญญา ร้อยละ 22.8 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 15.9 สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 5.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 การบรรยายแรงจูงใจในด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม
ของสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจด้านต่างๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะแสดงความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) ประกอบการวิเคราะห์ด้วย และในส่วนของคำถามซึ่งมีทั้งเชิงบวกและลบนั้น ผู้วิจัยได้ปรับค่าคะแนนให้อยู่ในแนวเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ได้ข้อสรุปดังนี้

ตารางที่ 6 : แสดงแรงจูงใจด้านการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม
(จำแนกเป็นรายข้อคำถาม)

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6	ท่านรู้สึกว่าการกรุงเทพมหานครจะน่าอยู่ ถ้าคนกรุงเทพฯ แก้ไขปัญหาาร่วมกัน	257	65.1	118	29.9	20	5.1	-	-	-	-
7	ท่านรู้สึกว่ามีเมื่อเกิดปัญหาลักษณะใดลักษณะหนึ่งในเขตกรุงเทพฯ คนกรุงเทพฯ มีหน้าที่รายงานปัญหาผ่านสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน	187	47.3	153	38.7	41	10.4	14	3.5	-	-
8*	ท่านคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมกรุงเทพฯ เป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล คนอื่นไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง	83	21.0	250	63.3	48	12.2	8	1.9	6	1.7

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9*	ปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพฯ เป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย ที่ทุกคนควรช่วยเหลือตนเอง การขอความช่วยเหลือจากสถานีวิจัยร่วมด้วยช่วยกัน เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น	194	49.1	167	42.3	34	8.6	-	-	-	-

หมายเหตุ * คำถามข้อ 8 และ 9 เป็นข้อความเชิงลบ ผู้วิจัยได้ปรับระดับความคิดเห็นเป็นค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่ออยู่ให้ในแนวเดียวกันกับข้อความเชิงบวกแล้ว

ตารางที่ 7 : แสดงความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม
(จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ)

ระดับความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มที่มีความตระหนักในปัญหามาก (มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	201	50.9
กลุ่มที่มีความตระหนักปัญหาน้อย (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	194	49.1
รวม	395	100.0

ค่าเฉลี่ย (Mean) = 17.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) = 1.91

จากตารางที่ 6 ประกอบกับตารางที่ 7 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิจัยชุมชน ส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมอยู่ในเกณฑ์สูง คิดเป็นร้อยละ 50.9 และกลุ่มที่มีความตระหนักถึงปัญหาน้อย มีจำนวนร้อยละ 49.1

ตารางที่ 8 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม
(จำแนกเป็นรายข้อคำถาม)

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10	เมื่อท่านประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ เช่น รถยางแตก เป็นต้น ท่านนึกถึงรายการร่วมด้วยช่วยกัน เพราะจะได้รับความช่วยเหลือที่รวดเร็วและปลอดภัย	186	47.1	126	31.9	69	17.5	-	-	14	3.5
11*	เมื่อท่านประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ เช่น รถยางแตก เป็นต้น ท่านจะแจ้งอยู่ที่เคยใช้บริการมากกว่าสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกันเพราะแน่ใจว่าจะได้ช่างจริงๆ	91	23.0	89	22.5	133	33.7	61	15.4	21	5.3
12*	ท่านมักแจ้งเหตุร้ายกับคนใกล้ชิดมากกว่าสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกันเพราะกลัวว่าอาจจะมีการสวมรอย	56	14.2	165	41.8	91	23.0	74	19.0	9	2.0
13*	ท่านรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องแจ้งเหตุร้ายผ่านสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เพราะท่านต้องเปิดเผยชื่อจริงและนามสกุลจริง	70	17.7	188	47.6	61	15.4	71	17.7	5	1.6

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14	ท่านรู้สึกมั่นใจที่จะได้ รับการแก้ไขปัญหา หากแจ้งเหตุผ่านสถานี วิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องจะเร่ง ดำเนินการทันที	179	45.3	160	40.5	56	14.2	-	-	-	-

หมายเหตุ * คำถามข้อ 11, 12 และ 13 เป็นข้อความเชิงลบ ผู้วิจัยได้ปรับระดับความคิดเห็นเป็น
ค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้อยู่ในแนวเดียวกันกับข้อความเชิงบวกแล้ว

ตารางที่ 9 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม
(จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ)

ระดับแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการ ความมั่นคงปลอดภัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มที่มีแรงจูงใจสูง (มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	201	50.9
กลุ่มที่มีแรงจูงใจต่ำ (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	194	49.1
รวม	395	100.0

ค่าเฉลี่ย (Mean) = 19.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) = 3.73

จากตารางที่ 8 ประกอบกับตารางที่ 9 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานี
วิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมอยู่
ในเกณฑ์สูง คิดเป็นร้อยละ 50.9 กลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.1

ตารางที่ 10 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
(จำแนกเป็นรายข้อคำถาม)

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อท่านตอบผู้อื่นว่าท่านเป็นสมาชิกพร้อมด้วยช่วยกัน	200	50.6	168	42.5	27	6.8	-	-	-	-
16	ท่านรู้สึกไม่พอใจหากมีผู้วิจารณ์การทำงานของสมาชิกสถานีวิทย์ร่วมด้วยช่วยกัน	110	27.8	125	31.6	55	13.9	63	15.9	42	10.6
17*	คนที่เข้าร่วมกิจกรรมของสถานีวิทย์ร่วมด้วยช่วยกันเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตนเอง	97	24.6	208	52.7	65	17.1	14	3.5	11	2.2
18	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานีวิทย์ร่วมด้วยช่วยกันจัดทุกครั้ง เพราะอยากพบหน้าเพื่อนสมาชิก	95	24.0	187	47.3	76	19.2	32	7.5	5	1.6
19*	ท่านเห็นว่าการเป็นสมาชิกพร้อมด้วยช่วยกันทำให้เสียเวลาทำมาหากิน	104	26.3	242	61.3	37	10.1	12	2.3	-	-
20*	ท่านรู้สึกว่า การเป็นสมาชิกพร้อมด้วยช่วยกันทำให้ท่านสูญเสียความเป็นส่วนตัวของตนเอง	90	22.8	257	65.1	48	12.2	-	-	-	-

หมายเหตุ * คำถามข้อ 17, 19 และ 20 เป็นข้อคำถามเชิงลบ ผู้วิจัยได้ปรับระดับความคิดเห็นเป็นค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้อยู่ในแนวเดียวกันกับข้อคำถามเชิงบวกแล้ว

ตารางที่ 11 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
(จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ)

ระดับแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มที่มีแรงจูงใจสูง (มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	214	54.2
กลุ่มที่มีแรงจูงใจต่ำ (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	181	45.8
รวม	395	100.0

ค่าเฉลี่ย (Mean) = 23.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) = 3.00

จากตารางที่ 10 ประกอบกับตารางที่ 11 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอยู่ในเกณฑ์สูง ร้อยละ 54.2 ในขณะที่กลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมีจำนวนร้อยละ 45.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง
(จำแนกเป็นรายข้อความ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับคะแนนความคิดเห็น									
		5		4		3		2		1	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21	ท่านรู้สึกพอใจอย่างยิ่งเมื่อได้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุต่างๆ ที่ขอความช่วยเหลือผ่านทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน และได้รับคำ "ขอบคุณ"	186	47.2	188	47.4	13	3.4	8	1.9	-	-
22	การได้รับคำยกย่องชมเชยจากสมาชิกของสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ท่านมุ่งมั่นในการทำความดีเพื่อสังคม	180	45.6	159	40.3	14	3.5	42	10.6	-	-
23*	ท่านรู้สึกไม่พอใจ หากมีการประกาศชื่อท่านในสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เมื่อท่านได้ช่วยเหลือบุคคลอื่น	119	30.1	138	34.9	83	21.0	21	5.3	34	8.6
24*	ท่านคิดว่าการทำความดีเพื่อสังคมไม่จำเป็นต้องมีการประกาศให้บุคคลอื่นรับรู้	42	10.6	82	20.8	34	8.6	91	23.0	146	37.0

หมายเหตุ * ข้อความข้อ 23 และ 24 เป็นข้อความเชิงลบ ผู้วิจัยได้ปรับระดับความคิดเห็นเป็นค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่ออยู่ให้ในแนวเดียวกันกับข้อความเชิงบวกแล้ว

ตารางที่ 13 : แสดงแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง
(จำแนกตามกลุ่มที่มีระดับแรงจูงใจในด้านนี้สูงและต่ำ)

ระดับแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการ ได้รับการยกย่อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มที่มีแรงจูงใจสูง (มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	208	52.7
กลุ่มที่มีแรงจูงใจต่ำ (ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย)	187	47.3
รวม	395	100.0

ค่าเฉลี่ย (Mean) = 14.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) = 2.71

จากตารางที่ 12 ประกอบกับตารางที่ 13 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการต้องการได้รับการยกย่องอยู่ในเกณฑ์สูง คิดเป็นร้อยละ 52.7 ในขณะที่กลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมีจำนวนร้อยละ 47.3

ส่วนที่ 3 การบรรยายระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะพิจารณาจากการร่วมกิจกรรมในด้านต่างๆ โดยจะแสดงความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) ประกอบการวิเคราะห์ด้วย ดังจะได้นำเสนอต่อไปนี้

ตารางที่ 14 : แสดงการรับฟังรายการจากสถานีวิทยชุมชนใน 1 สัปดาห์

การรับฟังรายการ / สัปดาห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ฟังทุกวัน	189	47.8
- ฟังบ่อย (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)	34	8.6
- ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)	74	18.7
- ไม่ค่อยได้ฟัง (1-2 ครั้ง/ สัปดาห์)	70	17.7
- ไม่ได้ฟังเลย	28	7.1
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังรายการจากทางสถานีวิทยชุมชนทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา คือ กลุ่มที่ฟัง 3 – 4 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 18.7 กลุ่มที่ฟัง 1 – 2 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 17.7 กลุ่มที่ฟัง 5 – 6 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 8.6 ส่วนผู้ที่ไม่ได้ฟังรายการดังกล่าวนี้้น ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.1 เท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 : แสดงการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 วัน

การรับฟังรายการ/ วัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ฟังมากกว่า 10 ชั่วโมง	105	26.6
- ฟังประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง	28	7.1
- ฟังประมาณ 5 – 7 ชั่วโมง	56	14.2
- ฟังประมาณ 2 - 4 ชั่วโมง	108	27.3
- ฟังน้อยกว่า 1 ชั่วโมง	98	24.8
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังรายการจากทางสถานีวิทยุชุมชนโดยเฉลี่ยประมาณ 2 – 4 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมา คือ กลุ่มที่ฟังมากกว่า 10 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 26.6 กลุ่มที่ฟังน้อยกว่า 1 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 24.8 กลุ่มที่ฟัง 5 – 7 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ส่วนผู้ที่ฟังรายการดังกล่าวประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง/วัน ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.1 เท่านั้น

ตารางที่ 16 : แสดงวันและเวลาที่ฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 สัปดาห์

วัน	ช่วงเวลา	จำนวนคำตอบ	ร้อยละของจำนวนคำตอบทั้งหมด (N = 872)
จันทร์ – ศุกร์	01.00 - 06.00 น.	106	12.2
	06.00 - 12.00 น.	114	13.1
	12.00 - 18.00 น.	90	10.3
	18.00 - 24.00 น.	194	22.2
เสาร์ – อาทิตย์	01.00 - 06.00 น.	72	8.3
	06.00 - 12.00 น.	67	7.7
	12.00 - 18.00 น.	95	10.9
	18.00 - 24.00 น.	134	15.4
รวม		872	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังรายการจากทางสถานีวิทยุชุมชนในวันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เวลา 18.00 น. – 24.00 น. ร้อยละ 50.7 รองลงมา คือ วันหยุด(เสาร์-อาทิตย์) เวลา 18.00 น. – 24.00 น. ร้อยละ 35.0 วันทำงาน(จันทร์-ศุกร์) เวลา 06.00-12.00 น. ร้อยละ 29.8 และวันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เวลา 00.01 – 06.00 น. ร้อยละ 27.7 ส่วนวันเวลาที่นิยมฟังน้อยที่สุดคือ วันหยุด(เสาร์-อาทิตย์) เวลา 06.00 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 17.5

ตารางที่ 17 : แสดงการโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เคย	229	58.0
- นานๆ ครั้ง	55	13.9
- เป็นบางครั้ง	90	22.8
- บ่อยครั้ง	21	5.3
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนส่วนใหญ่ไม่เคยโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา คือ กลุ่มที่โทรศัพท์เข้าไปในรายการเป็นบางครั้ง และ นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.8 และ 13.9 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่โทรศัพท์เข้าไปในรายการบ่อยครั้งนั้น ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.3 เท่านั้น

ตารางที่ 18 : แสดงการส่งโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการส่งโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เคย	388	98.2
- นานๆ ครั้ง	7	1.8
- เป็นบางครั้ง	-	-
- บ่อยครั้ง	-	-
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยส่งโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยส่งโทรสารเข้าไปในรายการนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.8 ส่วนผู้ที่เคยส่งโทรสารเข้าไปในรายการเป็นบางครั้งและบ่อยครั้งนั้น ปรากฏว่าไม่มี

ตารางที่ 19 : แสดงการส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เคย	318	80.5
- นานๆ ครั้ง	8	1.9
- เป็นบางครั้ง	55	14.1
- บ่อยครั้ง	14	3.5
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยส่งเข้าไปเป็นบางครั้ง และส่งบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.1 และ 3.5 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่เคยส่งเข้าไปในรายการนานๆ ครั้ง ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.8 เท่านั้น

ตารางที่ 20 : แสดงการส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เคย	395	100.0
- นานๆ ครั้ง	-	-
- เป็นบางครั้ง	-	-
- บ่อยครั้ง	-	-
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนซึ่งตอบแบบสอบถามกลับมาครั้งนี้ ปรากฏว่าทุกรายไม่เคยส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ตารางที่ 21 : แสดงการเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เคย	346	87.6
- นานๆ ครั้ง	21	5.3
- เป็นบางครั้ง	22	5.5
- บ่อยครั้ง	6	1.6
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน คิดเป็นร้อยละ 87.6 รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยเดินทางเข้าไปเป็นบางครั้ง และนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.5 และ 5.3 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่เคยเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชนดังกล่าวบ่อยครั้ง ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.6 เท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 : แสดงกิจกรรมต่างๆ ในรายการสถานีวิทยุชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าร่วมกระทำ

กิจกรรมต่างๆ	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) รายงานการจราจร	63	15.9	332	84.1
2) รายงานอุบัติเหตุต่างๆ	97	24.6	298	75.4
3) รายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ เป็นต้น	35	8.9	360	91.1
4) แจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	70	17.7	325	82.3
5) แจ้งทรัพย์สินสูญหาย	76	19.2	319	80.8
6) แจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เช่น รถเสีย ลืมกุญแจไว้ในรถ เป็นต้น	97	24.6	298	75.4
7) แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการ	77	19.5	218	80.5
8) แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	48	12.2	347	87.8
9) ปรึกษาปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมายและชุมชน	49	12.4	346	87.6
10) นำทรัพย์สินที่พบส่งคืนเจ้าของ หรือมอบไว้ให้กับรายการ	125	31.6	270	68.4
11) ร่วมพบปะประจำปีกับเพื่อนสมาชิก หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น	124	31.4	271	68.6
12) ร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น ภัยแล้ง ภัยหนาว น้ำท่วม เป็นต้น	241	61.0	154	39.0
13) ร่วมบริจาคช่วยเหลือครอบครัวของผู้ประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ เช่น กรณีครอบครัวพลเมืองดีเข้าจับกุมคนร้าย และถูกยิงเสียชีวิต	131	33.2	264	66.8
14) ร่วมพบปะกับเพื่อนสมาชิกนอกเหนือจากกิจกรรมการพบปะที่สถานีฯ จัดขึ้น	62	15.7	333	84.3
15) เข้าช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านทางสถานี	91	23.0	304	77.0
16) แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก เช่น ข้อมูลปัมแก๊ส ข้อมูลการเดินทาง หรือสถานที่ต่างๆ	84	21.3	311	78.7
17) เดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	63	15.9	332	84.1

จากตารางที่ 22 พบว่ากิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าร่วมมากที่สุด คือ การร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ กิจกรรมในด้านร่วมบริจาคช่วยเหลือครอบครัวของผู้ประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ , นำทรัพย์สินที่พบส่งคืนเจ้าของหรือให้ไว้กับราชการ และร่วมพบปะประจำปีกับเพื่อนสมาชิกหรือ เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.2 , 31.6 และ 31.4 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การรายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ เป็นต้น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 8.9 เท่านั้น

ตารางที่ 23 : แสดงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชน

ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เข้าร่วมมาก (มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	182	46.1
เข้าร่วมน้อย (น้อยกว่าค่าเฉลี่ย)	213	53.9
รวม	395	100.0

ค่าเฉลี่ย (Mean) = 14.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.) = 7.97

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนส่วนใหญ่จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนน้อย คิดเป็นร้อยละ 53.9 กลุ่มที่ระบุว่าเข้าร่วมกิจกรรมมาก คิดเป็นร้อยละ 46.1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 การพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย

ในส่วนที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยจะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

สำหรับสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยใช้สถิติ Pearson Chi-Square และ Gamma โดยสาเหตุที่ใช้ Gamma มาประกอบการวิเคราะห์ด้วย เพราะว่าสถิติ Chi-Square ไม่สามารถระบุขนาด และทิศทางของความสัมพันธ์ได้ โดยวัดได้เพียงว่าตัวแปรทั้งสองตัว มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เท่านั้น ขณะที่ Gamma นอกจากจะวัดได้ว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ แล้ว ยังระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ทั้งขนาด และทิศทางของความสัมพันธ์ได้ด้วย ทั้งนี้ สถิติ Gamma จะมีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 หากค่ายิ่งเข้าใกล้ 1 ก็จะหมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวก หรือแปรผันกัน แต่หากค่ายิ่งเข้าใกล้ -1 ก็จะหมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงลบ หรือแปรผกผันกัน แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ในการทดสอบไว้ที่ระดับไม่เกิน 0.05 จึงจะยอมรับสมมติฐาน ดังจะได้นำเสนอต่อไปนี้

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 “การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 24

ตารางที่ 24 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม	การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		รวม
	น้อย	มาก	
น้อย	145 (74.7 %)	49 (25.3 %)	194 (100.0 %)
มาก	68 (33.8 %)	133 (66.2 %)	201 (100.0 %)
รวม	213 (53.9 %)	182 (46.1 %)	395 (100.0 %)

Pearson Chi-Square = 66.502 Gamma = 0.705 Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 24 เห็นได้ว่าผู้ที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมมากจะเข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนมากในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมน้อย ตรงกันข้าม ผู้ที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมน้อย จะเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนน้อยในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมมาก แสดงให้เห็นว่า การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (ความสัมพันธ์ตามกันหรือแปรผันกัน) กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน นั่นคือ หากสมาชิกตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมมาก ก็จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนมากตามไปด้วย แต่หากสมาชิกตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมน้อย ก็จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนน้อยตามไปด้วย และเนื่องจากความสัมพันธ์ที่กล่าวมานี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1

สำหรับในด้านของระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง จากการทดสอบด้วยสถิติ Gamma ปรากฏว่ามีค่า Gamma เท่ากับ 0.705 แสดงให้เห็นว่า การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมของสมาชิกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนสูงพอสมควร

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 “การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม	การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		รวม
	น้อย	มาก	
น้อย	152 (78.4 %)	42 (21.6 %)	194 (100.0 %)
มาก	61 (30.3 %)	140 (69.7 %)	201 (100.0 %)
รวม	213 (53.9 %)	182 (46.1 %)	395 (100.0 %)

Pearson Chi-Square = 91.552, Gamma = 0.785 , Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 25 เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมมาก จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมน้อย ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมน้อย ก็จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนน้อยในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยมาก แสดงให้เห็นว่าการได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (ความสัมพันธ์ตามกันหรือแปรผันกัน) กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน และเนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2

สำหรับระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง เนื่องจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Gamma ปรากฏว่ามีค่า Gamma เท่ากับ 0.785 แสดงให้เห็นว่า การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างสูงพอสมควร

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3 “การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 26

ตารางที่ 26 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		รวม
	น้อย	มาก	
น้อย	139 (76.8 %)	42 (23.2 %)	181 (100.0 %)
มาก	74 (34.6 %)	140 (65.4 %)	214 (100.0 %)
รวม	213 (53.9 %)	182 (46.1 %)	395 (100.0 %)

Pearson Chi-Square = 70.339, Gamma = 0.725 , Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตารางที่ 26 เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมาก จะตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมในรายการสถานีวิทยุชุมชนมาก ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมน้อย ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมน้อย ก็จะตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนน้อยในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมาก แสดงให้เห็นว่าการได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (ความสัมพันธ์ตามกันหรือแปรผันกัน) กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน และเนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้ ดังนั้น **จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3**

สำหรับระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง เนื่องจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Gamma ปรากฏว่ามีค่า Gamma เท่ากับ 0.725 แสดงให้เห็นว่า การได้รับการตอบสนองความ

ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างสูงพอสมควร

การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 4 “การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน” นั้น ผลการทดสอบปรากฏดังแสดงในตารางและคำบรรยายท้ายตารางที่ 27

ตารางที่ 27 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการ ได้รับการยกย่อง	การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		รวม
	น้อย	มาก	
น้อย	117 (62.6 %)	70 (37.4 %)	187 (100.0 %)
มาก	96 (46.2 %)	112 (53.8 %)	208 (100.0 %)
รวม	213 (53.9 %)	182 (46.1 %)	395 (100.0 %)

Pearson Chi-Square = 10.676, Gamma = 0.322 , Sig. = 0.001

จากข้อมูลในตารางที่ 27 เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องน้อย ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องน้อย จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนน้อยในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องมาก แสดงให้เห็นว่าการได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (ความสัมพันธ์ตามกันหรือแปรผันกัน) กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน และเนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งไม่เกินระดับ 0.05 ที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 4

สำหรับในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง จากผลการทดสอบด้วยสถิติ Gamma ปรากฏว่ามีค่า Gamma เท่ากับ 0.322 แสดงให้เห็นว่า การได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 28 : สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		
2. การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		
3. การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		
4. การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน		

ส่วนที่ 5 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน โดยได้ดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกด้วยตนเอง จำนวน 10 ราย ใช้นามสมมติในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาสรุปและวิเคราะห์ด้วยการพรรณนา ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์	นางสาวต้อย (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัตต์ นิติศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นางสาวต้อย อายุ 48 ปี มีอาชีพค้าขายอาหารในโรงเรียน สถานภาพโสด เป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด ชอบอ่านหนังสืออยู่กับบ้าน พักอาศัยอยู่คนเดียว ขณะนี้ทำงานอยู่กับบ้านตามสบายเพราะเป็นช่วงปิดเทอม ไปทำบุญไหว้พระนั่งสมาธิที่วัดเป็นประจำ เดินทางมาสมัครสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ณ ชุมรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชน รับฟังรายการมา 2 ปีเศษ

บุคลิกภาพ

นางสาวต้อย เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะท่าทางทะมัดทะแมง รูปร่างท้วม ผิวดำแดง ผมตัดหยิกยาวประบ่า หน้าตาธรรมดา แต่งกายด้วยเสื้อสีขาวจุกดำแขนสั้น สวมกางเกงขาขาว สีดำ มีกระเป๋าสะพายสีดำ ไม่ใส่เครื่องประดับ ใส่นาฬิกาข้อมือ ไม่แต่งหน้า พูดจาชัดถ้อยชัดคำ มีความมั่นใจตนเอง เป็นผู้หญิงที่มีอารมณ์มั่นคงใจเย็น ยิ้มง่าย ใจดี มีลักษณะของความอ่อนโยนแฝงอยู่ภายใน เมื่อผู้วิจัยได้พูดคุยแล้วรู้สึกสบายใจ

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นางสาวต้อย คิดว่าสภาพปัญหาในกรุงเทพมหานคร มีทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการคอร์รัปชันโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งนางสาวต้อยคิดว่า รายการร่วมด้วยช่วยกันมีประโยชน์ต่อสังคมมาก มีการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกและรายการช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้คล่องได้เป็นอย่างดี นางสาวต้อยคิดว่าปัญหา

สังคมเกิดขึ้นมาจาก 2 สาเหตุ คือ เกิดจากตนเอง และผู้อื่น ซึ่งทุกคนควรจะต้องป้องกันไม่ให้ตนเองเกิดปัญหาเสียก่อน เช่น การระมัดระวังตัวเมื่อเดินทางไปคนเดียว การสวมเครื่องประดับที่ล่อตาล่อใจคนร้าย จะทำให้เกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ได้ และเมื่อทุกคนตัดต้นเหตุของปัญหาได้แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมก็จะลดลงไป ฉะนั้นนางสาวด้อยจึงไม่พบกับปัญหาทางสังคมมากนัก แต่ปัญหาเศรษฐกิจที่นางสาวด้อย เจอมาในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมานางสาวด้อยไม่โทษใครนางสาวด้อยโทษตนเองว่าไม่ใช้ความระมัดระวังในการลงทุน ไม่ประมาณตนเอง จึงทำให้นางสาวด้อยพบกับปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้นมา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นางสาวด้อย เน้นย้ำว่า ต้องดูแลรักษาตนเองเสียก่อน ไม่ควรใส่เครื่องประดับให้ตกเป็นเป้าสายตา และไม่สะสมทรัพย์สินเงินทอง มีความพอใจในสิ่งที่มี นางสาวด้อยจึงไม่เจอปัญหากับตนเอง สำหรับรายการร่วมด้วยช่วยกันที่เกิดขึ้นมา ช่วยเหลือสังคมได้เยอะมาก แก้ไขปัญหาในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการคลอลดลูก คนหาย คนตาย และแม้ว่าบางปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ แต่ก็ทำให้คนที่แจ้งเข้ามาคลายความทุกข์ รู้สึกเบาใจสบายใจขึ้น เช่น บางรายพลัดพรากกันมา 3 ปี ก็ได้มาพบกันผ่านทางรายการ ประทับใจมาก การประสานงานมีความรวดเร็ว สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที และหากเกิดปัญหาใดขึ้นกับตนเอง จะดูความเหมาะสมว่าต้องแจ้งทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น หากถูกคนร้ายลักขโมยทรัพย์สินในบ้านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะสถานีตำรวจอยู่ใกล้บ้าน แต่หากเป็นกรณีรถเสียกลางทางหรือ เจอคนร้ายล้วงกระเป๋า นางสาวด้อยจะต้องนึกถึงรายการและขอความช่วยเหลือจากรายการร่วมด้วยช่วยกันแน่นอน ทำให้เมื่อเดินทางไปไหนรู้สึกอุ่นใจ แม้จะอยู่ที่บ้านก็จะเปิดรับฟังรายการ ร่วมด้วยช่วยกันตลอด เหมือนมีคนอยู่เป็นเพื่อนเรา และมีความใกล้ชิดด้วย เพราะเพียงแค่โทรเข้าไปก็มีคนพูดคุยกับเรา ถ้าหากมีเหตุด่วนเหตุร้าย ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่เปลี่ยว หรือสถานที่คับขัน ก็จะมีคนไปช่วยเหลือ

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นางสาวด้อยเพิ่งมาสมัครเป็นสมาชิก ยังไม่เคยรู้จักกับสมาชิกคนอื่นๆ ยังไม่มีกลุ่มเพื่อนสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ที่มาสมัครเป็นสมาชิกเพราะเห็นว่าดี ในแง่ที่ว่าเราไม่ได้อยู่เพียงคนเดียวในสังคม และคนเราเมื่ออยู่ในสังคมเดียวกันต้องไม่เบียดเบียนใคร ต้องเอื้อเฟื้อต่อคนที่ตกทุกข์ได้ยาก เพราะเขาลำบากกว่าเรา และหากเราอบสิ่งดีๆ ให้คนอื่นเราก็จะได้กลับมา เป็นการให้น้ำใจต่อกัน ซึ่งต่อไปในอนาคต หากเราต้องพบกับปัญหานั้น ผลที่เราทำความดีไว้ก็จะสะท้อนมาหาเราเอง นางสาวด้อยคิดว่าหากตนเองมีโอกาสช่วยเหลือใครได้ก็จะช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้ สำหรับการเปิดรับฟังรายการ ถ้าวางเมื่อไรจะเปิดฟังรายการตลอด บางทีก็คิดไปว่าอาจได้ยินชื่อ

หรือเสี่ยงคนรู้จักออกรายการบ้าง แม้ว่าวันนี้ยังไม่ช่วยส่วนรวมเต็มที่ แต่หากเราทราบว่ามีใครต้องการความช่วยเหลือและอยู่ในข่ายที่ช่วยได้ก็จะเข้าไปช่วย

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นางสาวต้อยคิดว่า ทุกครั้งที่มีการทำความดี การประกาศรายชื่อบุคคลนั้นออกอากาศ อยู่ที่แต่ละบุคคลต้องการ บางเรื่องก็สมควรประกาศ บางเรื่องก็ไม่จำเป็น แต่ถึงอย่างไรก็ควรจะมีการประกาศการกระทำเหล่านั้นให้คนอื่นรับทราบ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ทำความดีต่อไป เพราะคนเราต้องมีแม่แบบ เมื่อผู้ใดฟังแล้วเห็นว่าตนเองทำได้ ก็จะกระตุ้นให้คนอื่น ๆ ทำดีมากขึ้น ซึ่งรายการร่วมด้วยช่วยกันมีส่วนสนับสนุนให้คนทำความดีมากขึ้น เมื่อคนไม่ดีฟังก็จะรู้สึกสะกิดใจไม่ให้ทำชั่ว และการไม่เบียดเบียนคนอื่นก็ถือได้ว่าเป็นการทำทำความดีแล้ว และหากเป็นกรณีที่นางสาวต้อยได้กระทำความดีและมีการประกาศชื่อออกอากาศไปก็คงไม่ว่าอะไร เพราะเราทำความดี เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างให้คนอื่น ๆ ทำความดีเหมือนอย่างเรา

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นางสาวต้อยคิดจะเดินทางไปร่วมกิจกรรมให้กำลังใจทหารชายแดนไทย – พม่า ที่รายการร่วมด้วยช่วยกันจัดขึ้นเมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ และได้จองที่ไว้แล้ว แต่ก็ยกเลิกไปเพราะติดธุระ นางสาวต้อยคิดว่าหากมีโอกาสก็จะเข้าร่วมกิจกรรมกับทางรายการร่วมด้วยช่วยกันอีก ส่วนการติดต่อกับทางรายการในขณะนี้ยังไม่มี ให้คนอื่นใช้บริการไปก่อน และจะรับฟังรายการไปเรื่อยๆ และหากตนเองมีปัญหาเมื่อใดก็จะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน ส่วนกรณีที่มีการบริจาคผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกันนั้น นางสาวต้อยยังไม่เคยนำสิ่งมาร่วมบริจาคกับทางรายการ เพราะนางสาวต้อยเลือกการบริจาคตามสะดวก ไม่ยึดติดว่าจะต้องทำผ่านรายการอย่างเดียว การบริจาคของนางสาวต้อยจึงไม่เลือกที่จะทำ ใช้คิดว่าสะดวกที่ไหนก็ทำที่นั่น และขอทำบ่อยๆ

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 1

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นางสาวต้อย มีความคิดเห็นว่า ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะลดลงหากคนในสังคมพยายามหาสาเหตุเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น ในกรณีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาคนร้ายจี้ชิงทรัพย์ ต้องไม่ใส่เครื่องประดับมีราคาต่อตาต่อใจคนร้าย รายการร่วมด้วยช่วยกันมีประโยชน์ต่อสังคม ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมของนางสาวต้อย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นางสาวต้อย ยกตัวอย่างกรณีรถเสียกลางทาง หรือ เจอคนร้าย ล้วงกระเป๋า นางสาวต้อยจะนึกถึงรายการและจะขอความช่วยเหลือจากรายการร่วมด้วยช่วยกัน มีความมั่นใจว่ารายการร่วมด้วยช่วยกันจะให้ความปลอดภัยและช่วยเหลือนางสาวต้อยได้อย่างทันที่ มีความรู้สึกอบอุ่นใจและไว้วางใจกับทางรายการ ซึ่งจากความรู้สึกดังกล่าวแสดงว่านางสาวต้อยได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน ดังนั้น การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนางสาวต้อย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นางสาวต้อย ให้ความเห็นว่า คนเราอยู่ในสังคมเดียวกันต้องช่วยเหลือกัน ใครที่ตกทุกข์ได้ยากต้องช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันเองระหว่างคนในสังคมเดียวกัน ดังนั้นการที่นางสาวต้อยเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จึงทำให้เกิดการอ้างอิงกับกลุ่มสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน โดยเฉพาะลักษณะการพักอาศัยของนางสาวต้อย เป็นการพักอาศัยคนเดียวจึงอาจทำให้นางสาวต้อยมีความรู้สึกแปลกแยกขึ้นมาได้บ้าง และในบางครั้งที่นางสาวต้อยรับฟังรายการเพราะวันหนึ่งอาจจะได้ยินชื่อญาติหรือเพื่อนๆ ผ่านทางรายการก็ได้ แม้ว่าการเข้ามาเป็นสมาชิกของนางสาวต้อย ยังไม่ได้เข้าไปพบปะพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นๆ แต่ก็ถือได้ว่า การเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันของนางสาวต้อย ก็เพื่อให้นางสาวต้อยมีกลุ่มอ้างอิงไม่รู้สึกแปลกแยกไปจากคนอื่นๆ เป็นการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของนางสาวต้อย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นางสาวต้อย ให้ความเห็นต่อการยกย่องการทำความดีของบุคคลว่า เป็นสิ่งที่ควรยกย่อง เพราะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคคลอื่น แม้ว่านางสาวต้อยจะยังไม่เคยกระทำความดีผ่านทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน แต่หากวันใดที่นางสาวต้อยกระทำความดีผ่านรายการและได้รับคำขอบคุณจากรายการ จะทำให้นางสาวต้อยเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ดังนั้นการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องของนางสาวต้อย จึงยังไม่ชัดเจนมากนัก และเป็นเรื่องของอนาคต ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนอยู่บ้าง

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชมชน

จากการสัมภาษณ์ นางสาวต้อย เฟิงมาสมัครสมาชิกกับทางรายการเป็นครั้งแรก แต่นางสาวต้อยได้ติดตามรับฟังรายการมาโดยตลอด และมีความตั้งใจที่จะเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกหากโอกาสอำนวย ปัจจุบันการเข้าร่วมกิจกรรมของนางสาวต้อย เป็นเพียงการรับฟังรายการ และติดต่อกับทางสถานีวิทยุชมชนบ้าง ถือได้ว่า นางสาวต้อยมีการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชมชนแล้ว แม้ว่า จะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับที่ต่ำก็ตาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายแสวง (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายแสวง อายุ 44 ปี อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ มีครอบครัวแล้ว เป็นคนกรุงเทพมหานคร เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันมา 2 ปี เดินทางมาเยี่ยมชมชมงานวิถียุไทย และضمรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน

บุคลิกภาพ

นายแสวง เป็นชายไทย รูปร่างท้วม ผิวดำแดง ตามร่างกายและเสื้อผ้าเปื้อนด้วยคราบน้ำมันเครื่องที่ซักไม่ออก แต่งกายด้วยเสื้อยืดคอปกแขนสั้นสีน้ำเงินปล่อยชายเสื้อ สวมกางเกงยีนส์ร่องเท้าตะ มีลักษณะท่าทางเป็นคนที่ไม่มั่นใจในตนเอง กลัวที่จะมีการสัมภาษณ์หรือถูกซักถาม แต่นายแสวงก็ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี นายแสวงเป็นคนพูดน้อยและไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นเท่าไรนัก

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายแสวง คิดว่าปัญหาหลายเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ในสังคม และทางราชการร่วมด้วยช่วยกันช่วยได้มากในเรื่องของการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ทางราชการก็ติดตามแก้ไขปัญหาคอบคลุมทุกด้านที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็ปัญหาเล็กหรือปัญหาใหญ่ ตั้งแต่รถเสีย ของหาย จนถึงการประสานงานกับหน่วยงานของทางราชการ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือช่วยคลี่คลายให้ทุกปัญหา มีทางออก และให้ความเห็นต่อผู้ที่แจ้งขอความผ่านทางราชการร่วมด้วยช่วยกันว่า เมื่อใครเกิดปัญหาไม่สำคัญว่าจะเป็สมาชิกหรือไม่ เราควรจะต้องเข้าไปช่วยเหลือกัน เพราะคนเราพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และรายการนี้ทำให้คนตื่นตัวที่จะช่วยเหลือกันมากขึ้น ทำให้ทุกๆ คนมีส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งผลดีที่เกิดขึ้นก็คือ เราเองสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องรอการพึ่งพาจากหน่วยงานราชการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายแสวง มีความมั่นใจต่อรายการร่วมด้วยช่วยกันว่า จะช่วยแก้ไขปัญหให้กับสังคมได้ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่มีปัญหามากมาย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่ค่อยมี เช่น ปัญหาแผ่นเหล็กที่ผู้รับเหมาก่อสร้างนำมาปิดไว้ เกิดมีการเคลื่อนตัว ทำให้รถที่แล่นมาเกิดอุบัติเหตุได้โดยง่าย นายแสวงจึงต้องโทรแจ้งให้รายการร่วมด้วยช่วยกันประสานงานแจ้งให้ผู้รับเหมา หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ และนายแสวงยังได้แจ้งเหตุต่างๆ มากมาย ผ่านรายการหลายครั้งแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาการจราจรติดขัด หรือ เมื่อพบเจอรถเกิดอุบัติเหตุก็จะแจ้งให้คนใช้รถใช้ถนนระมัดระวังในการเดินทาง และนายแสวงมีความไว้วางใจรายการร่วมด้วยช่วยกันมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะเป็นสื่อมวลชนทุกคนรับรู้รับทราบโดยทั่วถึงกัน นายแสวงยังไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากใคร แต่ได้เข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกทุกครั้งที่มีโอกาส เช่น ปัญหารถเสีย

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายแสวง ให้ความเห็นว่า คนเราอยู่ในสังคมเดียวกันต้องพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน ใครมีปัญหาอะไรเมื่อพบเห็น ควรจะเข้าไปช่วยถ้ามีโอกาส และเมื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกแล้วควรต้องทำความดีทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และเหตุที่สมัครเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เพราะสะดุดใจสโลแกนของรายการว่า “สังคมดีคนดีมีน้ำใจ ร่วมด้วยช่วยกัน ทำเมืองใหญ่ให้น่าอยู่” และ อุดมการณ์ของรายการก็ตรงกับความคิดนายแสวง อีกทั้งรายการจะนำเสนอข้อคิดดีๆ หลายหลากมากมาย โดยผู้ดำเนินรายการแต่ละคนจะมีลักษณะการนำเสนอและให้ข้อคิดที่แตกต่างกันไป ผู้ดำเนินรายการบางคนจะนำหลักธรรมะในการดำรงชีวิตมาแทรกเป็นระยะๆ ทำให้นายแสวงเกิดการเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ถ้าสถานีวิทยุชุมชนจัดกิจกรรมขึ้นเมื่อใด หากนายแสวงมีโอกาสก็จะเข้าไปร่วมงานทุกครั้ง นายแสวงไม่ได้มาหาเพื่อนที่เป็นสมาชิกแต่อยากมาหาผู้จัดรายการ

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายแสวงคิดว่า เมื่อผู้ใดกระทำความดีควรจะมีการยกย่องว่าเขาเป็นคนดี ซึ่งตัวอย่างของผู้ทำความดี เช่น การเก็บสิ่งของมีค่าได้ การแจ้งพบเห็นจุดที่น่าจะเกิดเป็นอันตรายกับคนอื่น ๆ การช่วยเหลือคนอื่น ๆ เมื่อรถเสีย เป็นต้น ดังนั้นการประกาศชื่นชมความดีของเขาเหล่านั้นก็เพื่อให้คนทำความดีมีกำลังใจเพิ่มขึ้น และทำให้บุคคลนั้นทำความดีต่อไป และมีผลทำให้คนหันมาทำความดีมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการประกาศชื่อผู้ทำความดีในรายการร่วมด้วยช่วยกันต่อไป สำหรับนายแสวงเองก็ถูกประกาศชื่อผ่านรายการบ่อยครั้ง เมื่อมีการแจ้งเหตุต่างๆ ผ่านทางสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งก็เพียงพอแล้ว และไม่ต้องการผลตอบแทนใดๆ จากผู้อื่น

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นายแสวง รับฟังรายการช่วงเวลา 21.00 น. – 00.30 น. ในวันธรรมดา เพราะต้องทำงาน ส่วนในวันเสาร์อาทิตย์จะฟังทั้งวันเพราะเป็นช่วงเวลาที่พักผ่อน ส่วนเมื่อมีใครแจ้งขอความช่วยเหลือหรือเสียก็จะเข้าไปช่วย บางครั้งพบแผ่นเหล็กปิดถนนก็จะโทรศัพท์แจ้ง เพื่อให้ทางรายการร่วมด้วยช่วยกันประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการแก้ไข โดยจะแจ้งผ่านทางเพจเจอร์ 142 เรียก ร่วมด้วยช่วยกัน เพราะเร็วกว่าโทรศัพท์แจ้งออกอากาศ เดี่ยวนี้เวลาโทรศัพท์แจ้งออกอากาศจะรอนาน มีความล่าช้าเพราะต้องประสานงานหลายหน่วยงาน จึงไม่ค่อยอยากแจ้งไปบ่อยนักเพราะไม่ค่อยมีเวลา งานที่ทำอยู่เดี๋ยวนี้ค่อนข้างยุ่ง ส่วนกิจกรรมนอกสถานีเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่ไหน ก็จะพยายามเข้าไปดูโดยเฉพาะผู้จัดรายการเพราะอยากเห็นหน้า นอกจากนั้นยังบริจาคเงินช่วยเหลือพลเมืองดีที่ถูกคนร้ายฆ่าตาย โดยโอนเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารไป และบางครั้งเคยพบกระเป๋าตังค์ตกอยู่มีเงินอยู่ในมีเงิน 2,700 บาท แต่ไม่ได้แจ้งรายการ เพราะไม่สะดวกที่จะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน จึงแจ้งโดยส่งจดหมายไปยังที่อยู่ของเจ้าของโดยตรง และได้ส่งมอบสิ่งของคืนให้กับเจ้าของเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 2

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายแสวง มีความคิดเห็นว่า เมื่อใครเกิดปัญหาไม่สำคัญว่าจะ เป็นสมาชิกหรือไม่ เราควรจะต้องเข้าไปช่วยเหลือกัน เพราะคนเราต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และรายการนี้ทำให้คนตื่นตัวที่จะช่วยเหลือกันมากขึ้น ทำให้ทุกๆ คนมีส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหา นั่นแสดงว่า การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมของนายแสวง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายแสวง ให้ความเห็นว่า มีความมั่นใจต่อรายการร่วมด้วยช่วยกันว่าจะช่วยแก้ไขปัญหให้กับสังคมได้ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในกรุงเทพมหานครไม่ค่อยมี และนายแสวงมีความไว้วางใจรายการร่วมด้วยช่วยกันมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเป็นสื่อมวลชน ดังนั้นการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนายแสวงจากสถานีวิทยุชุมชน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายแสวง ให้ความเห็นว่า คนเราอยู่ในสังคมเดียวกันต้องพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือกัน ใครมีปัญหาอะไรเมื่อพบเห็น ควรจะเข้าไปช่วยถ้ามีโอกาส และเมื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกแล้วควรต้องทำความดีทุกครั้งเมื่อมีโอกาส แม้ว่านายแสวง ไม่เคยพบปะหรือรู้จักเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ แต่การมาร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดทุกครั้ง และรายงานเหตุต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า นายแสวง มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง และพยายามทำหน้าที่ของการเป็นสมาชิก คือช่วยเหลือคนอื่นทุกครั้งเมื่อมีโอกาส การกระทำของนายแสวงจึงมีลักษณะของการพยายามทำตนให้เป็นส่วนหนึ่งของสถานีวิทยุชุมชน ถือได้ว่าการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของนายแสวง มีความสัมพันธ์กับการได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายแสวง เห็นควรให้มีการยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยประกาศออกอากาศผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน นายแสวงได้รับการประกาศชื่อออกอากาศบ่อยครั้ง และเป็นสิ่งที่นายแสวงพึงพอใจ แสดงว่า การที่นายแสวงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายแสวง รับฟังรายการ โดยตลอดในช่วงเวลาที่ว่างเว้นจากการทำงาน พบเห็นจุดอันตรายก็จะแจ้งออกอากาศทั้งทางโทรศัพท์ และเพจเจอร์พรีนเตอร์ เข้าร่วมกิจกรรมบริจาคช่วยเหลือ และไปร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้นแทบทุกครั้ง แสดงว่า นายแสวงมีการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนบ่อยครั้ง

สถานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชมชนกรณีศึกษาที่ 3

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายขาว (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายขาว อายุ 68 ปี เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพใด ว่างจากการทำงานมา 3 ปีแล้ว เพราะลูกๆ โตหมดแล้ว เดิมทำงานเป็นพนักงานขับรถให้ชาวต่างประเทศ เป็นคนจังหวัดลพบุรี อยู่กรุงเทพมหานครได้ 50 ปีเศษ เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันมา 2 ปี เดินทางมาเยี่ยมชมงานวิถีไทย และซุ่มรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชมชนร่วมด้วยช่วยกัน

บุคลิกภาพ

นายขาว เป็นชายไทยเชื้อสายจีน รูปร่างสูงท้วม เดินหลังงอเล็กน้อย ผิวหนังตกรกระโดยทั่วไป ผิวขาว ผมหงอกขาวทั้งหมด อุปนิสัยร่าเริง ยิ้มแย้ม พูดไปหัวเราะไป ยิ้มง่าย แต่หูไม่ค่อยดี ต้องเน้นย้ำคำถามหลายครั้ง บางครั้งก็ตอบไม่ตรงคำถาม แต่งกายด้วยเสื้อยืดคอปกสีเหลือง กางเกงขาสั้นส่วนสีครีมลายสก๊อต รองเท้าแตะแบบหนัง

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายขาว ไม่คิดว่าสังคมมีปัญหาอะไร และไม่เคยได้รับความเดือดร้อนในเรื่องใดๆ เป็นคนสบายๆ ชอบท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ ปัญหาบางอย่างก็ไม่น่าจะเกิดขึ้น เช่น การลี้มมือถือไว้ในรถ เจ้าของโทรศัพท์น่าจะดูแลให้ดีกว่านี้ เพราะวันๆ หนึ่งลี้มกันเยอะมาก สังเกตได้จากเมื่อฟังทีวีก็มีการแจ้งทรัพย์สินสูญหายผ่านทางรายการ บางปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ปัญหาของสมาชิกวุฒิสภาประพฤตินั้นไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนหญิงนั้น เป็นปัญหาเรื่องข้อกฎหมาย สว.ท่านนั้นคิดเพราะผิดกฎหมาย มีการกล่าวหากันรุนแรงมาก แต่นายขาวไม่ค่อยเห็นด้วย ซึ่งบางครั้งจะโทษ สว.ท่านนั้นฝ่ายเดียวก็ไม่ถูก เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการยินยอมพร้อมใจกันทั้งสองฝ่าย น่าจะเอาผิดกับเด็กนักเรียนหญิงคนดังกล่าวด้วย และถ้าหากนายขาวพบเหตุการณ์ที่ไม่ดีก็ยังไม่คิดจะแจ้งทางรายการ เพราะไม่สะดวก ไม่มีมือถือต้องเสียเวลาเดินหาตู้โทรศัพท์สาธารณะ และไม่ต้องการร่วมรับผิดชอบ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายขาว มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดี ละแวกบ้านไม่มีปัญหาหนักเลง หรือ ปัญหายาเสพติดใด อยู่กันอย่างสงบ แต่หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับตนเองก็จะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน เพราะจะมีการประสานงานที่รวดเร็วกว่าที่จะแจ้งเองกับสถานีตำรวจ หรือหากจะร้องเรียนเรื่องใดก็จะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน แต่ตอนนี้ยังอยากไม่คิด ชอบทำตัวสบายๆ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร สำหรับความเห็นต่อรายการร่วมด้วยช่วยกันนั้นมีส่วนแก้ไขปัญหาโดยทั่วไป เมื่อมีผู้ใดการขอความช่วยเหลือมา ทางรายการร่วมด้วยช่วยกันก็จะประสานงานแก้ไขปัญหาของผู้นั้นได้ถึง 70 เปอร์เซ็นต์ โดยเฉพาะปัญหาารณเสีย หรือการลี้ภัยจนเจอไว้ในรถ มีสมาชิกเข้ามาช่วยเหลือ

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายขาว ให้ความเห็นว่า คนเราต้องทำความดีเรื่อยๆ และพูดถึงสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันว่า พฤติกรรมในการทำความดีบางเรื่องคลุมเครือ เช่น กรณี สมพงษ์ เลือดทหาร , เจ้าหน้าที่ร่วมด้วยช่วยกันยกยอกเพชร ซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้น และเมื่อตนเองเป็นสมาชิกแล้ว หากพบโทรศัพท์มือถือในรถแท็กซี่ ก็จะแจ้งรายการทันทีโดยไม่ถามหรือบอกคนขับแท็กซี่เพราะเดี๋ยวเรื่องจะยุ่ง และนายขาวคิดว่าโทรศัพท์มือถือเดี๋ยวนี้อาจถูกถ้าเอาไปขายก็ได้ไม่เท่าไร และถ้าหากพบทรัพย์สินมีค่าและได้นำไปคืนให้กับเจ้าของ เมื่อทำแล้วก็จะเกิดความภูมิใจในตนเอง สำหรับการทำความดีต้องไม่ทำแบบจำเพาะเจาะจง คือถ้าหากมีโอกาสก็ควรทำ เพราะเมื่อคนทำดีแล้วทำให้รู้สึกสบายใจ โดยมีเหตุผลของการสมัครเป็นสมาชิกเนื่องจากเห็นว่าดีจึงสมัคร ได้รับรู้ข่าวสารมากและเร็ว รถชนที่ไหน คนตายที่ไหน คนโดนดักที่ไหนรู้หมด ข่าวสารจับใจ และหากมีปัญหารื่องใดก็จะแจ้งได้โดยสะดวก

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายขาว ให้ความคิดเห็นว่า เมื่อใครทำความดีก็ควรประกาศชื่อของผู้นั้น เพื่อให้มีคนทำความดีเรื่อยๆ แต่การทำความดีนั้น คนที่ทำได้ต้องมีโอกาสเท่านั้น ไม่ควรทำแบบเฉพาะเจาะจง หรือตั้งใจทำมากนัก เพราะหากไปเร่งทำมากๆ นั้น ดูแล้วผิดปกติน่าเคลือบแคลงสงสัยว่ามีความต้องการอื่นแอบแฝงอยู่ เช่น กรณีนายสมพงษ์ เลือดทหาร เป็นต้น ฉะนั้นการทำความดีให้ทำเฉพาะที่มีโอกาส ไม่ต้องเจาะจงใจที่จะทำมากนัก แต่ถ้านายขาวมีโอกาสที่จะทำความดีได้ก็จะทำ เพราะทำแล้วสบายใจ ไม่เคยคิดอยากได้ของใคร และหากมีจะมีการประกาศชื่อของนายขาวออกอากาศหรือไม่ นายขาวไม่สนใจอยู่แล้ว รู้สึกเฉยๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

นายขาว ติดตามรับฟังรายการตลอดทั้งคืน บางครั้งก็เปิดไว้ตลอดถึงเช้า ตื่นมาก็ฟัง แต่ไม่เคยโทรศัพท์เข้าไปเลย รับฟังอย่างเดียว ไม่ค่อยไปร่วมกิจกรรมเท่าไรนัก เริ่มสมัครเป็นสมาชิกรายการร่วมด้วยช่วยกันที่สนามหลวง ปีที่ผ่านมาไปร่วมงานรณรงค์ปราบปรามยาเสพติดที่อินดอร์สเตเดียมหัวหมาก ที่สถานีวิทยชุมชนร่วมจัดด้วย ส่วนกิจกรรมอื่นๆ เช่น ทำบุญครบรอบวันเกิดรายการประจำปี ก็อยากไปเหมือนกันแต่ไม่เคยได้ไปซักที คิดว่าปีนี้หากไม่ติดธุระอะไรก็จะพยายามไป และยังมีโอกาสแจ้งเหตุอะไรกับรายการเลย เพราะตอนนี้อยู่แบบสบายๆ ท่องเที่ยวไปเรื่อย และตอนนี้ก็พักกับครอบครัวร่วมด้วยช่วยกันไว้ตลอดเวลา (พร้อมแสดงให้ผู้วิจัยดูด้วย)

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 3

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายขาว ให้ความเห็นว่า สังคมไม่มีปัญหา ไม่เคยได้รับความเดือดร้อน ปัญหาบางอย่างก็เกิดจากบางคนที่ไม่เอาใจใส่เรื่องของตนเอง เช่น กรณีการลี้ภัยโทรศัพท์มือถือไว้ในรถ และหากนายขาวพบเห็นเหตุการณ์ใดๆ ก็ยังไม่คิดจะแจ้ง เพราะไม่อยากจะร่วมรับผิดชอบ นั่นแสดงว่า นายขาว ไม่มีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม และไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายขาว มั่นใจว่ารายการร่วมด้วยช่วยกันจะช่วยแก้ไขปัญหาก็กับตนเองได้ โดยนายขาวบอกว่า หากเกิดปัญหาก็กับตนเองก็จะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน นายขาว จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานีวิทยชุมชน และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายขาว ให้ความเห็นว่า สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่รายการบางคนยังไม่น่าไว้วางใจ การเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันเพราะต้องการเป็นไว้ หากว่ามีปัญหา หรือเกิดเหตุฉุกเฉินก็จะได้รับการช่วยเหลือ ฉะนั้นกรณีการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันของนายขาว จึงเป็นความต้องการให้ตนเองมีการอ้างอิงกับรายการร่วมด้วยช่วยกันเพื่อให้ตนมีกลุ่มพวก แม้ว่านายขาวยังไม่รู้จักสมาชิกคนอื่นๆ แต่นายขาวมีเจตนาที่จะไปร่วมงานกิจกรรมทำบุญวันเกิดของรายการประจำปีเพื่อไปพบปะกับผู้ดำเนินรายการ และสมาชิกคนอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า นายขาว ต้องการ

เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันเพื่อให้ตนเองมีพรรคพวก และหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ดีขึ้นมา นายขาวหวังว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากทางรายการเป็นอย่างดี ถือว่า นายขาวได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จากการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายขาว เห็นควรให้มีการยกย่องผู้ที่ทำความดี และควรประกาศชื่อผู้นั้น เพื่อให้มีคนที่ทำความดีเยอะๆ โดยประกาศออกอากาศผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน แต่สำหรับนายขาวยังไม่ค่อยไว้วางใจการทำความคิดของคนอื่นๆ นายขาว คิดว่าทำความดีแล้วมีความสุขสบายใจ นายขาว ไม่เคยคำนึงถึงเรื่องการประกาศชื่อออกอากาศ แสดงให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันของนายขาว ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง และไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายขาว รับฟังรายการเป็นประจำ เดินทางไปร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสถานีวิทยุชุมชนนานๆ ครั้ง ไม่เคยร่วมกิจกรรมอื่นๆ เช่น ช่วยเหลือรถเสีย หรือรายงานเหตุที่มีการแจ้งออกอากาศผ่านรายการ แต่นายขาวยังอยากที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่า นายขาวมีการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนอยู่บ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 4

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายตะวัน (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิติตปริญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายตะวัน อายุ 39 ปี เป็นคนไทย พักอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร 10 ปีเศษ ปัจจุบันประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่งงานแล้ว แรกๆ มีปัญหาขัดแย้งกับภรรยาเล็กน้อยในเรื่องการเอาเวลาทำมาหากินไปทำกิจกรรมกับรายการร่วมด้วยช่วยกัน ต่อมาภรรยาเข้าใจดีและยอมรับได้แล้ว เพราะนายตะวันเป็นคนตั้งใจจริง ชอบช่วยเหลือคนอื่น ขณะนี้นายตะวันเป็น หัวหน้าชมรมเล็กๆ ในสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งชมรมของนายตะวัน จะมีผู้ที่ประกอบวิชาชีพเดียวกัน นายตะวันสมัครเป็นสมาชิกรุ่นแรกตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน และเข้าช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมกับทางรายการโดยตลอด จนเป็นที่รู้จักกันดีของผู้ดำเนินรายการ เพื่อนสมาชิก และผู้บริหารสถานีทุกคน จนถือได้ว่าเป็นสมาชิกแบบเหนียวแน่นของรายการร่วมด้วยช่วยกัน เดินทางมาเยี่ยมชมรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกันทุกวัน เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์รับสมาชิกใหม่เพิ่มเติม และขายนิยายสารร่วมด้วยช่วยกัน

บุคลิกภาพ

นายตะวัน เป็นคนรูปร่างสันตัด ผิวสีน้ำตาล เป็นคนอีสาน พูดจาดีแต่เสียงคล้ายคนเฒ่า หน้าตาดูเคร่งเครียดแต่แฝงด้วยความจริงใจ ยินดีช่วยเหลือผู้วิชัยทุกเรื่อง ผมรองทรง แต่งกายเรียบร้อย สวมเสื้อยืดสีเข้มคอปก สวมเสื้อกั๊กที่มีสัญลักษณ์ของชมรมในสถานีวิทยุชุมชนกางเกงขายาว รองเท้าหนัง ที่คอแขวนป้ายชื่อของชมรมซึ่งมีคำว่า “ร่วมด้วยช่วยกัน” ไว้ เปิดเผยกับคนอื่นๆ ตลอดเวลาว่า ตนชื่ออะไร มีบทบาทอะไรในรายการบ้าง มีความภาคภูมิใจกับการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันสูงมาก รู้จักกับเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ ของสถานีวิทยุชุมชน ทักทายปราศรัยผู้คนรอบข้างบ่อยครั้ง มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายตะวัน อยู่กรุงเทพมหานครมานาน มองปัญหาของกรุงเทพฯ ผู้คนในกรุงเทพฯ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ช่วยเหลือกัน และไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน แต่ก็เกิดจากสังคมมีมิชฉาชีพแฝงตัวมากทำให้คนเราประเมินกันก่อนว่า ทุกคนเป็นคนไม่ดี โทษใครไม่ได้ ก่อนที่

นายตะวันจะเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรมของสถานีวิทย์ชุมชน นายตะวันเป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่น แต่ด้วยสภาพสังคมที่ไม่มีความไว้วางใจ จึงถูกปฏิเสธจากคนที่เดือดร้อน เพราะมองว่านายตะวันเป็นคนร้ายมากกว่าเป็นคนดี จึงไม่ได้มีโอกาสเข้าช่วยเหลือคนอื่นๆ ต่อมาเมื่อมีรายการร่วมด้วยช่วยกัน จึงได้มีโอกาสช่วยเหลือคนอื่นได้มาก ซึ่งปัจจุบันเป็นหัวหน้าชมรมย่อยๆ ในสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน โดยชมรมดังกล่าวเป็นเหมือนจุดรวมอีกจุดหนึ่งของรายการร่วมด้วยช่วยกันที่เป็นสื่อกลางเปิดโอกาสให้สมาชิกรับทรัพย์คืนที่เก็บได้มาให้นายตะวัน เพื่อนายตะวันจะนำไปมอบให้รายการอีกต่อหนึ่ง บางครั้งเป็นคนริเริ่มให้มีการช่วยเหลือกันเองระหว่างเพื่อนสมาชิกที่อยู่ในกลุ่ม เช่น กรณีเพื่อนสมาชิกถูกคนร้ายฆ่าชิงทรัพย์ ก็จะตั้งจุดรับบริจาคให้กับครอบครัวผู้ประสบเคราะห์กรรมขึ้นมา บางทีก็ตั้งเป็นจุดรับบริจาคให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ นำของมาบริจาคกรณีภัยแล้ง ภัยหนาว เพื่อนำส่งต่อไปกับทางรายการร่วมด้วยช่วยกันอีกต่อหนึ่ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายตะวัน ให้ความเห็นว่า ตัวเราเองต้องรักษาตนเองเป็นหลักก่อน เรื่องบางอย่างเป็นเรื่องของเวรกรรม บุญวาสนา เช่น บางคนถูกรถชนบาดเจ็บก็มีคนมาช่วยเหลือทันที บางคนก็ถูกทิ้งให้อยู่รอความตาย ซึ่งคนที่ได้รับการช่วยเหลืออาจเกิดจากการที่เขาได้เคยช่วยเหลือคนอื่นมาก่อน รายการร่วมด้วยช่วยกันให้ประโยชน์แก่สมาชิกมาก โดยเฉพาะในเรื่องของอาชญากรรม แก๊งค์มั่วๆ ที่หลอกคนขับแท็กซี่นั่งรับประทานอาหารด้วยกันแล้วก็หนีไป ทิ้งให้คนขับแท็กซี่จ่ายเงินคนเดียว หรืออาจมีกรณีหลอกว่าจะขึ้นไปเอาเงินแล้วก็หายไป ทิ้งสิ่งของไว้ในรถที่เปิดออกมาก็กลายเป็นก้อนหินให้คู่ต่างหน้า ซึ่งหากสมาชิกเพื่อนแท็กซี่ฟังรายการก็จะทราบเรื่องและมีความระมัดระวังมากขึ้น หรือกรณีประสบอุบัติเหตุบนท้องถนนก็ควรใช้การติดต่อขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน เพราะข้อมูลจะรวดเร็วและทั่วถึงทำให้ช่วยเหลือกันได้อย่างทันท่วงที ซึ่งรายการมีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายตะวัน คิดว่าทำอะไรจึงจะทำให้คนในสังคมมองว่าการช่วยเหลือกันเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็โทษไม่ได้เพราะการช่วยเหลือกันมักจะมีผู้แอบแฝง แต่นายตะวันก็พยายามที่จะช่วยแม้ว่าจะมีการปฏิเสธ ต่อมาเมื่อมีรายการร่วมด้วยช่วยกันนายตะวันจึงไปช่วยคนอื่นๆ ในกรณีที่มีการขอความช่วยเหลือผ่านรายการ เพราะเมื่อเราแจ้งว่ามาจากรายการร่วมด้วยช่วยกันคนที่นายตะวันไปช่วยก็จะเกิดความไว้วางใจนายตะวัน แต่ถึงอย่างไรนายตะวันก็อดไม่ได้ที่จะเข้าไปช่วยคนอื่นเมื่อพบเห็นคนเหล่านั้นเดือดร้อน แม้ว่าจะถูกปฏิเสธก็ตาม สำหรับการช่วยเหลือบุคคลอื่นนั้น นายตะวัน ให้ความเห็นว่า คนเราหากต้องการจะให้คนอื่นช่วยเหลือ ต้องช่วยคนอื่นก่อน แต่คนเห็นแก่

ตัวมักไม่ช่วยเหลือคนอื่นก่อน เช่น บางคนตอนร่ำรวยไม่ทำบุญ แต่เมื่อเจ็บป่วยก็นึกถึงพระ คนเราต้องไม่เอาเปรียบกัน ไม่เอาเปรียบสังคม

ส่วนเหตุผลของการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เกิดจากเดิมเป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่นอยู่แล้ว เมื่อมีรายการนี้ก็รีบสมัครเป็นสมาชิกเลย เพราะถูกใจมากทำให้ช่วยเหลือคนอื่นสะดวกขึ้น อีกอย่างหนึ่งก็คิดว่า อยากจะมีความรู้ใส่ตัวเอง โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน เพราะทุกอย่างที่รายการนำเสนอมีความรู้ทั้งนั้น อีกทั้งผู้ดำเนินรายการแต่ละคนยังให้ข้อคิดดีๆ ชี้แนะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ซึ่งเมื่อก่อนไม่สนใจ เหมือนเป็นครูที่คอยชี้แนวทางดึงให้เราเป็นคนดีของสังคม เหมือนมีเพื่อนที่คอยให้คำปรึกษา สำหรับหน้าที่ของสมาชิกรุ่นนี้ไม่จำเป็นต้องบอกหรือเน้นย้ำว่าต้องทำอะไรบ้าง เพราะเมื่อสมัครก็ต้องมีจิตสำนึกที่จะต้องช่วยเหลือกันอยู่แล้ว สมาชิกทุกคนเป็นคนดีรู้หน้าที่ของตน บางคนถามนายตะวันว่าสมัครแล้วได้อะไรก็ตอบไม่ถูก เพราะว่าการเป็นสมาชิกไม่ได้สิทธิอะไร การช่วยเหลือสังคมตรงนี้สำหรับคนดีมีน้ำใจ การทำดีหรือการทำชั่วอยู่ที่แต่ละบุคคล บางคนอาจจะคิดว่า แต่ไม่มีโอกาส แต่นายตะวันมีโอกาสมากกว่าคนอื่นเพราะทำงานอยู่บนท้องถนนตลอดเวลา และไม่กลัวว่าปัญหาจะเกิดตามมา เพราะทุกคนจะรู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร อันเนื่องมาจากผลของการทำความดีที่ผ่านมา บางครั้งนายตะวันก็รู้สึกว่าเป็นพระเอก เช่น กรณีรถเสียบนสะพานทำให้รถติด นายตะวันเห็นแล้วอดไม่ได้ก็จะนำเชือกมาลากออกไป ช่วยแก้ไขปัญหารถจากรได้ ช่วยคนอื่นๆ ได้อีกเป็นร้อยที่รถติด แบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฉะนั้นถ้าตัวเรามีโอกาสช่วยได้ต้องรีบช่วยเหลือ อย่างนี้คุณชาย และผลของการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันก็ทำให้มีโอกาสคบหารู้จักเพื่อนใหม่มากขึ้น และจะมีการพบปะสมาชิกในกลุ่มเป็นประจำ ภูมิใจในการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายตะวันคิดว่า เมื่อเราทำความดีแล้วก็จะส่งผลต่อบุคคลนั้นแน่นอน และควรสนับสนุนให้มีการทำความดีมากๆ แต่ในเรื่องการประกาศชื่อนั้นก็ไม่จำเป็นเพราะหากทำเรื่อยๆ คนอื่นก็จะรู้อเอง และหากเมื่อเราได้รับคำชมใดๆ หรือคำขอบคุณ ก็รู้สึกสบายใจ ทำให้มีกำลังใจที่จะทำความดีต่อไป นายตะวันบอกว่าตนเองเป็นคนยึดถือความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบใคร ยึดความถูกต้องเป็นหลักจนได้รับการอนุญาตจากรายการให้จัดตั้งชมรมเฉพาะ โดยใช้ชื่อของร่วมด้วยช่วยกันด้วย ซึ่งไม่มีกลุ่มไหนได้รับสิทธิพิเศษนี้ เพราะทางรายการเห็นว่ากลุ่มของนายตะวันเป็นคนดีมีการบันทึกประวัติแต่ละคนไว้ หากมีใครเรียกรับเงินทองจากการช่วยเหลือก็จะรู้ เมื่อเริ่มรายการใหม่ๆ จะมีคนช่วยเหลือกันน้อย แต่เดี๋ยวนี้ไม่ต้องถึงนายตะวัน ก็จะมีสมาชิกท่านอื่นๆ เข้าไปช่วยเหลือก่อน ดูจากสถานการณ์ตอนนี้แล้ว คนดีมีน้ำใจเยอะขึ้นกว่าเดิม ก็เพราะรายการเปิดโอกาสให้คนทำความดีได้ง่ายขึ้น เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนการทำความดีอย่างยิ่ง

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นายตะวัน ฟังรายการตลอดเวลา มีการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการออกร้านประจำปี กิจกรรมการทำบุญ กิจกรรมพิเศษต่างๆ ก็จะไปร่วมโดยตลอด และในแต่ละคืนจะตั้งเป้าหมายว่าจะช่วยวันละ 2 ครั้ง เป็นอย่างต่ำ เมื่อมีการแจ้งขอความช่วยเหลือผ่านรายการมา ไม่ว่าจะป็นรถเสีย หรือ ลืมกุญแจไว้ในรถ ก็จะรีบไปช่วยทันทีไม่ลังเล โดยเน้นการช่วยเหลือที่มีการแจ้งผ่านรายการ ส่วนค่าตอบแทนก็จะปฏิเสธไม่รับ แต่หากเขาให้เป็นน้ำใจ ค่าน้ำมันค่าแก๊สก็จะรับ ถ้าไม่รับจะหาว่าดูถูกน้ำใจเขา การรวมกลุ่มกันของสมาชิกเป็นอีกจุดหนึ่ง ที่ไปตั้งตามสถานที่ต่างๆ เพื่อตั้งเป็นจุดรับบริจาค หรือเพื่อบริการรับนำสิ่งของที่เก็บได้ไปส่งคืนให้กับรายการอีกต่อหนึ่ง ซึ่งการกระทำเช่นนี้ก็เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีช่องทางในการทำความดีได้ง่ายขึ้น และยังได้พูดคุยกับสมาชิกคนอื่นได้อีกด้วย

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 4

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายตะวัน ให้ความเห็นว่า ปัญหาสังคมของคนในกรุงเทพมหานคร คือ ทุกคนต่างคนต่างอยู่ ไม่ช่วยเหลือกัน ไม่ไว้ใจกัน ต่อมาเมื่อมีการร่วมด้วยช่วยกัน นายตะวันจึงได้มีโอกาสช่วยเหลือคนอื่น ๆ ได้มาก เพราะได้รับความไว้วางใจ ทำให้มีการช่วยเหลือกันเองระหว่างเพื่อนสมาชิก นั้นแสดงว่า การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมของนายตะวัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายตะวัน ได้ประโยชน์จากการรับฟังรายการในเรื่องต่างๆ เช่น รูปแบบอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับคนขับรถแท็กซี่ที่ต้องระวัง เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินทางรายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นสื่อกลางประสานงานที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือได้รวดเร็วและทันทั่วถึงที่ นายตะวัน จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายตะวัน ให้ความเห็นอย่างหนึ่งว่า คนเราหากต้องการจะให้คนอื่นช่วยเหลือ ต้องช่วยคนอื่นก่อน รายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นเหมือนเพื่อนที่คอยให้คำปรึกษาได้ และเมื่อมีโอกาสช่วยต้องรีบช่วย อย่างนี้ดูดี และผลการเป็นสมาชิกทำให้มีโอกาสคบหารู้จักเพื่อนใหม่มากขึ้น มีการพบปะกัน และภูมิใจกับการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน แสดงว่า

นายตะวัน ได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จากการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายตะวัน ให้ความเห็นว่าเมื่อใครทำความดีก็จะส่งผลต่อบุคคลนั้น และควรสนับสนุนมากๆ การได้รับคำชมดี ๆ หรือคำขอบคุณทำให้มีกำลังใจที่จะทำความดีต่อไป และสำหรับกรณีศึกษาที่ 4 นี้ ได้รับการเลือกเป็นประธานชมรมย่อยๆ ในสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน มีการยอมรับจากเพื่อนสมาชิกในชมรม นายตะวันจึงมีการร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ อันเนื่องมาจากการได้รับการยกย่องให้เป็นประธานชมรม ดังนั้นนายตะวัน จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องจากการเป็นสมาชิก และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายตะวัน รับฟังรายการเป็นประจำ เดินทางไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง เข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิก และคนที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นประจำทุกวัน ซึ่งหากได้ฟังรายการตลอดเวลา จะพบว่านายตะวันเข้าไปช่วยเหลือ หรือร่วมทำกิจกรรมทุกวัน สอดคล้องกับความตั้งใจของนายตะวันที่ว่า ตั้งเป้าหมายว่าจะช่วยคนที่เดือดร้อนวันละ 2 ครั้ง เป็นอย่างต่ำ นายตะวัน จึงเป็นสมาชิกแบบเหนียวแน่น ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยชุมชนในระดับที่สูงมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 5

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายเหมา (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายเหมา อายุ 42 ปี เป็นคนไทย อาชีพค้าขาย เป็นคนกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นสมาชิกมา 2 ปีกว่า เดินทางมาเยี่ยมชมงานวิทยุไทย และเข้าร่วมสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน

บุคลิกภาพ

นายเหมา เป็นชายไทยรูปร่างผอม ผิวดำแดง ผมรองทรงมีผมหยอกแถม ลักษณะผมยุ่งไม่ได้หวี หนวดเคราไม่โกน สวมเสื้อยืดสีดำปล่อยชายเสื้อ กางเกงขายาวสีน้ำตาลเข้ม สวมรองเท้าแตะ ชอบดื่มสุรา มีอาการเมาสุราเล็กน้อย พูดจาเอออจริงเออจ้งแบบขวานผ่าซาก ตรงไปตรงมา ท่าทีขึงขัง แต่พูดวกไปวนมาในเรื่องซ้ำๆ มีความเต็มใจให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายเหมา คิดว่าในกรุงเทพมหานครมีปัญหาเรื่องรถแข่งมากที่สุด พวกนี้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ เด็กๆ อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง แม่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะกวาดขันจับกุมก็ยังไม่ดีขึ้น บางทีต้องลงมือแก้ไขปัญหาเอง ต้องสั่งสอนให้รู้บ้างโดยใช้หนังสือตักตัก พวกวัยรุ่นชอบก่อปัญหา เช่น เอาประทัดมาเล่นแก๊งคนอื่น ทำให้ชาวบ้านตกใจ ส่วนปัญหาอย่างอื่นในกรุงเทพฯ ก็มีปัญหาไฟไหม้ ซึ่งถ้าจะให้ดีเมื่อผู้ใดเห็นว่าเกิดเพลิงไหม้ที่ไหน ต้องรีบแจ้งโดยทันทีที่จะทำให้ควบคุมดับไฟได้ทันทีไม่ลุกลาม บางครั้งนายเหมาทราบว่ามีกรณีไฟไหม้ในละแวกบ้าน ก็จะนั่งรถจักรยานยนต์เข้าไปช่วยคนอื่นดับไฟ และได้ทำเช่นนี้หลายครั้งแล้ว โดยตนเองไม่ได้เป็นอาสาสมัครอะไร แต่อยากจะช่วยคนอื่นๆ เพราะย่านคลองเตยมีเหตุไฟไหม้บ่อย ถ้าทุกคนอยากให้สังคมดีขึ้นทุกคนต้องช่วยกัน สำหรับนายเหมาเคยแจ้งปัญหาแข่งรถกับทางราชการ แรกๆ ราชการร่วมด้วยช่วยกันก็มีส่วนช่วยได้บ้าง โดยประสานงานกับตำรวจท้องที่มาตรวจถึงบริเวณที่มีการแข่งรถได้รวดเร็ว และพวกที่แข่งรถก็จะหนีหายไปทันทีเหมือนกัน และเมื่อตำรวจไปจากบริเวณดังกล่าว

แล้วก็จะกลับมาแข่งรถกันอีกเหมือนเดิม ปัญหาจึงยังแก้ไขไม่ได้ซักที จึงต้องใช้วิธีรุนแรงในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง แม้ว่าจะไม่ถูกต้องก็ตาม ส่วนเรื่องเจ้าหน้าที่ตำรวจติดก็ไม่ค่อยมี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายเหมา ยังไม่มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความปกติสุขดี แต่หากมีโจรผู้ร้ายมาลักขโมยของก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหากจับขโมยได้ก็ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมารับตัวไปดำเนินคดี ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร มีบ้างบางครั้งก็พบเห็นเหตุการณ์ที่ไม่ดีก็คอยแจ้งเตือนเพื่อนสมาชิกผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกันช่วยประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเพื่อนสมาชิก ซึ่งบางครั้งนายเหมาก็ได้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนในลักษณะนี้เช่นกัน และไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นมา รายการร่วมด้วยช่วยกันจะช่วยประสานงานได้รวดเร็วกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ นายเหมามีความมั่นใจว่ารายการจะช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้เยอะมากๆ เกินกว่า 100 เปอร์เซ็นต์ มีความไว้วางใจเป็นอย่างยิ่ง

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายเหมา คิดว่าคนอยู่ในสังคมเดียวกันต้องทำตัวให้ดีขึ้นหน่อย อย่างสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น อย่างเช่นพวกแข่งรถน่าจะทำตัวให้ดีขึ้นหน่อยจะได้ไม่เป็นปัญหาให้สังคมมานั่งแก้ พวกที่ชอบทำความเดือดร้อนให้คนอื่นจะต้องได้รับผล กฎแห่งกรรมมีจริง ไม่ต้องรอชาติหน้าชาตินี้ก็ยังมี และในฐานะที่เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เมื่อพบเหตุการณ์ใดไม่ดีก็จะพยายามแจ้งรายการทั้งโทรทัศน์ และเพจเจอร์ โดยเฉพาะในช่วงดึกตี 2 ถึงตี 3 บางครั้งก็โทรศัพท์รายงานเข้าไป สำหรับเหตุการณ์สมัครเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ต้องการสนับสนุนให้สังคมดี ไม่อยากให้สังคมเลวร้าย สิ่งใดที่เราทำได้ต้องทำ บางอย่างทำไม่ได้ก็ไม่ควรละทิ้งหรือเพิกเฉย ควรจะเข้าไปดูแลด้วย สำหรับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ก็ได้พบปะและพอรู้จักบ้าง เมื่อมีการร่วมกิจกรรมการรับบริจาคสิ่งของ หรืองานทำบุญประจำปีก็เอาผลไม้ไปช่วยเสมอ

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายเหมา คิดว่า เมื่อใครทำความดีไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็สมควรยกย่อง เช่น เมื่อรถใครเสียก็เข้าไปช่วย เจอทรัพย์สินมีค่าตกหล่นก็นำไปคืนเจ้าของ และตนเองอยากให้ของขวัญ หรือรางวัลกับคนที่ทำความดี สมควรประกาศให้คนอื่นๆ รับทราบ แม้ว่าวันใดวันหนึ่งตนเองได้ทำความดี หากทางรายการจะประกาศชื่อของตนเองไปก็ไม่เป็นไรเพราะเราไม่ได้ทำชั่ว เราทำดี ทำแล้วต้องภูมิใจ เพราะการที่ใครสักคนจะตัดสินใจทำความดีลงไป ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ เดียวนี้ การทำความดีแม้เพียงเล็กน้อยก็ถือว่าทำดี ผิดกับคนไม่ดีที่คอยแต่จะติเตียนและไม่เคยคิดที่จะทำความดีเลย

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นายเหมา รับฟังรายการโดยเฉพาะช่วงบ่ายและกลางคืนถึงตี 2 ตี 3 เป็นคนนอนดึกและว่างเมื่อไรก็จะฟังเมื่อนั้น นายเหมามักจะร่วมกิจกรรมทำบุญประจำปีของรายการร่วมด้วยช่วยกัน โดยนำผลไม้ที่ตลาดคลองเตยไปช่วย แต่เมื่อนำของไปให้ก็กลับ ไม่ได้อยู่พูดคุยกับสมาชิกท่านอื่นๆ และไม่เคยไปพบปะกับสมาชิกท่านอื่นๆ นอกจากกิจกรรมที่สถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น เมื่อสถานีวิทยุชุมชนจัดกิจกรรมรับบริจาคน้ำท่วมก็เคยไปช่วย และเมื่อประสบพบเหตุการณ์ใดไม่ดีก็จะแจ้งรายการทันที และยังเจอร์รถเสียก็จะเข้าไปช่วยทันที บางทีไปพบรถเสียก็จะบอกให้เจ้าของรถโทรแจ้งขอความช่วยเหลือผ่านรายการด้วย ไม่สำคัญว่าจะเสียเรื่องอะไร นายเหมาจะต้องเข้าไปดูก่อน ช่วยได้ก็ช่วย ถ้าเป็นปัญหาต่างๆ แก้ได้เอง เช่น ปัญหาทรอยางแตกก็ถอดล้อเอาไปปะยางให้ ส่วนค่าตอบแทนก็ไม่รับ ไม่เอา เงินเรามีอยู่แล้ว เพราะอยากสนับสนุนรายการดีๆ อย่างนี้

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 5

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายเหมา มีความหนักใจเรื่องปัญหาทรอยางแข่งมากที่สุด เพราะก่อความเดือดร้อนรำคาญมาก จนต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยใช้วิธีรุนแรง บางครั้งไปช่วยคนอื่นดับไฟเมื่อมีไฟไหม้ในละแวกบ้าน มีความตั้งใจที่อยากจะให้สังคมดีขึ้น รายการมีส่วนช่วยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รวดเร็ว แสดงให้เห็นว่า นายเหมามีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายเหมา ไม่มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่เมื่อนายเหมาพบเหตุการณ์ไม่ดีจะโทรแจ้งรายการ นายเหมามีความมั่นใจว่ารายการร่วมด้วยช่วยกันช่วยแก้ไขปัญหาคือเยอะมากๆ เกินกว่า 100 เบอร์เซ็นต์ มีความไว้วางใจสูง นายเหมา จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายเหมา ให้ความเห็นว่า คนในสังคมเดียวกันต้องทำตัวดีๆ อย่างสร้างปัญหาให้กับผู้อื่น นายเหมามีการแจ้งเหตุการณ์บ่อยครั้ง มีความผูกพันกับรายการ ต้องการช่วยสังคม สิ่งใดทำได้ต้องทำ นายเหมามีความรับผิดชอบต่อสังคม การเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้นายเหมามีโอกาสช่วยเหลือสังคม แสดงให้เห็นว่า นายเหมามีความรู้สึกว่าตน

เองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องช่วยเหลือกัน นายเหมา จึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายเหมา ให้ความเห็นว่า เมื่อใครทำความดีในเรื่องอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ก็สมควรยกย่อง หากรายการจะประกาศชื่อของนายเหมาในรายการ นายเหมา ก็ไม่ว่า ชำจะทำให้เกิดความภูมิใจในสิ่งที่ทำ นายเหมา จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายเหมา รับฟังรายการเป็นประจำ ร่วมกิจกรรมประจำปี และกิจกรรมการรับบริจาคต่างๆ เมื่อมีการขอความช่วยเหลือผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน ก็จะเดินทางไปช่วยเหลือ นายเหมา จึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 6

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายหาญ (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิติตปริญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายหาญ อายุ 42 ปี อาชีพรับจ้าง เป็นนักประดิษฐ์คิดค้น เครื่องศาสนา ขอมรับว่าตนเองเป็นสมาชิกรายการร่วมด้วยช่วยกัน แต่ไม่ลงทะเบียนในทะเบียนประวัติของฝ่ายกิจกรรมพิเศษ เพราะเห็นว่าไม่จำเป็น เป็นสมาชิกรวม 3 ปีกว่า เดินทางมาเยี่ยมชมงานวิถีไทย และซุ่มรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน และเผยแพร่สิ่งประดิษฐ์ของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นนำไปประดิษฐ์ขายได้ แต่ไม่ขายให้บุคคลทั่วไป

บุคลิกภาพ

นายหาญ เป็นชายไทย รูปร่างผอม ผิวดำแดงค่อนข้างขาว สวมแว่น ผมรองทรง แต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตแขนสั้นกางเกงขายาวสีครีม แต่งกายค่อนข้างเรียบร้อย เป็นคนที่ดูจริงจังกับชีวิตมาก เชื่อมั่นในความคิดของตนเองสูง เครื่องศาสนา นับถือศาสนาคริสต์ ไม่ดื่มสุราไม่สูบบุหรี่ มีความวิตกกังวลกับสภาพปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่คนในสังคมไม่สนใจเรื่องศีลธรรม ต่อต้านผู้ที่มีค่านิยมทางด้านวัตถุเป็นหลัก ต่อต้านการประกวดนางงาม และสถานบันเทิง อาบอบนวด ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย พุดจาเอาจริงเอาจังมากแบบเอาเป็นเอาตาย มีความวิตกกังวลกับสภาพสังคมไทยสูง

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายหาญ คิดว่าปัญหาศีลธรรมเป็นปัญหาใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และเป็นต้นเหตุของทุกๆ ปัญหา เช่น ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ ก็เกิดจากเด็กวัยรุ่นยึดติดในวัตถุ คุณภาพย่นตร้ตะวันตก คุณหนังสือลามก เกิดการขั้วยู่ทางเพศ เด็กๆ ได้เสียกันเอง เกิดการท้องขึ้นมาก็ไม่รับผิดชอบ แล้วก็ไปทำแท้ง หรือถ้าไม่ทำแท้ง เมื่อเด็กเกิดออกมาก็มีปัญหา พ่อแม่ที่เป็นเด็กวัยรุ่นไม่มีปัญญจะเลี้ยงดูลูกที่เกิดมา ก็เอาลูกไปทิ้ง หรือแยกกันอยู่ เกิดปัญหาทางสังคมตามมามากมาย ซึ่งการที่เด็กได้เสียกันก็เป็นการผิดศีลธรรม ควรจะมีการณรงค์อย่างจริงจัง ไม่ใช่วันวาเลนไทน์จะมาแจกถุงยางอนามัยเพื่อส่งเสริมให้คนมีเพศสัมพันธ์กัน เพราะถึงแม้จะยินยอมพร้อมใจทั้งสองฝ่าย ก็ถือว่าผิดศีลตามหลักศาสนาไม่ว่าจะเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม ผิดประเพณี ผิดศีลธรรม ผู้นำศาสนาควรเอาใจใส่ดูแล เพราะหากปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีศีลธรรมอันดี

แล้ว ปัญหาอื่นๆ ก็จะลดน้อยลงไป เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า สำหรับรายการร่วมด้วยช่วยกัน ส่งเสริมให้คนทำความดี เมื่อคนทำความดีมากๆ ก็ถือว่ารายการร่วมด้วยช่วยกัน ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงามให้กับสังคม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายหาญ มองเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแทบไม่มี ก็เพราะศีลธรรมขำแย้ คนยึดติดกับวัตถุมาก ชีวิตไม่มีความปลอดภัย ต่อมารายการร่วมด้วยช่วยกันขึ้นมา ซึ่งกระตุ้นให้หลายๆ คนที่คืออยู่แล้วได้ทำความดี เพราะเดิมหากเกิดอุบัติเหตุจากรถขึ้นมา เมื่อก่อนจะไม่มี การช่วยเหลือกัน เพราะอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นคนขับมาชนได้ แต่เมื่อมีรายการ เมื่อเราพบเหตุก็โทรศัพท์แจ้งทางรายการว่าเกิดอุบัติเหตุและผ่านมาพบจึงได้ช่วยเหลือนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ซึ่งทางรายการก็จะอัดเทปนั้นไว้ เป็นเกราะป้องกันตัวผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือไม่ให้ติดคุก และเมื่อมีการช่วยเหลือกัน สังคมก็จะดีขึ้น บนท้องถนนมีความมั่นคงปลอดภัยมากขึ้น เพราะจะมีคนมาช่วยเหลือเราตลอด ไม่แล้งน้ำใจ นอกจากนั้นทางรายการไม่สามารถบังคับใคร หรือหน่วยงานใดให้แก้ไขปัญหาได้ หรือไม่สามารถประเมินว่าฝ่ายใดถูกฝ่ายใดผิด เพราะการนำเอาภาครัฐและภาคเอกชนมาพูดคุยกันในรายการ ใครทำถูกทำผิด ทำหรือไม่ทำ ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน เช่น ร้านคาราโอเกะส่งเสียงดัง หากตำรวจแก้ไขไม่ได้หรือไม่ดำเนินการ ประชาชนก็จะคิดได้เลยว่าตำรวจกับเจ้าของกิจการมีอะไรกัน

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายหาญ คิดว่าเมื่อคนเราอยู่ในสังคมต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่นายหาญมองว่าการให้มีความสุขมากกว่าการรับ เพราะเมื่อเป็นผู้รับมากๆ ก็เริ่มอึดอัด และอีกประการหนึ่งผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เมื่อเราปรารถนาว่าจะให้ผู้อื่นทำอะไรกับเรา เราต้องทำเช่นนั้นกับผู้อื่นเสียก่อน เช่น หากเราเจอของผู้อื่นตกอยู่และเก็บไว้เองไม่นำส่งคืนเจ้าของ แต่เมื่อเราทำของหายเราจะหวังให้ได้ของคืนได้อย่างไร เพราะเรายังไม่ซื่อสัตย์กับตนเอง คนอื่นที่ไหนจะมาซื่อสัตย์กับเราก่อนหน้าที่นายหาญจะเข้ามาช่วยงานของรายการ ได้เคยช่วยเหลืองานทางด้านสังคมมาก่อน เช่น จัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก จ.หนองคาย และที่อื่นๆ แต่ปัจจุบันสถานะทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย การช่วยเหลือต้องใช้เงินมากจึงหยุดไป จนกระทั่งมีรายการจึงเริ่มร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมอีกครั้ง ลงทุนน้อยกว่าเดิม ไม่เจ็บตัว

สำหรับการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันของนายหาญ เกิดมาจากการได้ฟังรายการ และสงสัยว่า มีการรายงานอุบัติเหตุกัน ก็อยากเข้าไปดูหน้าคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่นในรายการ อยากพบหน้าผู้ดำเนินรายการ และอยากทำความรู้จัก จากนั้นก็เริ่มเข้ามาร่วมกิจกรรมโดยนำสิ่งของสำหรับการช่วยเหลือกรณีรถเสีย เช่น ลวดสลิงสำหรับลากรถมาแจกให้เพื่อนสมาชิกนำไปใช้

ช่วยเหลือผู้อื่นจำนวนมาก นายหาญให้ความคิดเห็นว่า การนำสิ่งของอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือคนอื่นไปใช้ ก็เสมือนเป็นตัวแทนของนายหาญในการช่วยเหลือบุคคลอื่น เพราะตนเองไม่มีโอกาสเหมือนเพื่อนสมาชิกที่ขับรถแท็กซี่ เพราะตอนดึกอยู่บ้านจะออกไปช่วยก็ไม่สะดวก และเมื่อรถเสียบนท้องถนนหากซ่อมไม่ได้ขึ้นมา การจอดรถทิ้งไว้ก็เป็นทุกข์ใจนอนไม่หลับเพราะรถราคาเป็นแสน การช่วยลากรถไปที่ปลอดภัยหรือที่บ้าน อย่างน้อยก็สบายใจกว่าจอดทิ้งไว้กลางถนน มีเพื่อนสมาชิกชักชวนให้ทำบัตร แต่นายหาญเห็นว่าไม่จำเป็น เพราะหากมีและเอาไปใช้ในทางที่ผิดก็ไร้ประโยชน์ที่จะมีบัตร แต่นายหาญก็ได้รับรางวัล 1 ใน 12 คน ที่ทางรายการร่วมด้วยช่วยกันมอบให้

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายหาญ ไม่เคยคิดอีกจกคนทำความดี รู้สึกดีที่คนนั้นทำความดีเพราะยังมีคนจำนวนหนึ่งใน 65 ล้านคนที่ยังทำความดีกันอยู่ เมื่อใครทำความดีก็อยากคบค้าสมาคมด้วย ซึ่งการจะวัดว่าคนไหนดีไม่ได้นั้น ขอให้ดูที่การกระทำและผลการกระทำของคนนั้นเป็นหลักในการตัดสิน บางคนบอกว่าทำดีแต่ไม่เคยทำให้เห็น เราจะถือว่าคนนั้นทำความดีได้อย่างไร ฉะนั้นใครทำความดีเราก็อยากสนับสนุน นายหาญจึงได้มาเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เพราะนายหาญอยากสนับสนุนให้คนทำความดี การที่นายหาญเห็นคนอื่นที่ทำความดียังรู้สึกดีใจมากกว่าทำด้วยตัวเอง การมอบรางวัลของรายการที่ผ่านมา ที่แรกนายหาญไม่ได้ต้องการรางวัลดังกล่าวเลย และมีเพื่อนสมาชิกคนอื่นที่ได้รางวัลมาบอกว่าตนได้รางวัลจากการที่นำลวดสลิงลากรถของนายหาญไปใช้เลยทำให้ช่วยเหลือคนอื่นได้มาก จึงจะนำรางวัลที่รายการมอบให้มาให้กับนายหาญ แต่นายหาญก็ปฏิเสธ ต่อมานายหาญจึงทราบจากเพื่อนสมาชิกว่า ตนได้รับรางวัลด้วยเช่นกัน ครงนี้ นายหาญภูมิใจและคงจะตั้งใจทำความดีต่อไป

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นายหาญ เข้าร่วมในการช่วยเหลือต่างๆ โดยเป็นผู้อยู่เบื้องหลังตลอด เช่น การสนับสนุนลวดสลิงสำหรับลากรถ จำนวนมากหลายร้อยเส้น ซึ่งลวดสลิงที่นำมาใช้เพราะที่ทำงานที่การทำเรือของนายหาญมีอุปกรณ์ดังกล่าวทิ้งไว้เสียประโยชน์ จึงนำลวดสลิงดังกล่าวมาตัดแบ่งและนำไปให้เพื่อนสมาชิกไปช่วยเหลือคนอื่น บางครั้งประดิษฐ์เครื่องมือตรวจวัดมิเตอร์ของรถแท็กซี่ก็นำไปให้แท็กซี่เพื่อใช้ตรวจสอบความถูกต้องของมิเตอร์ได้ บ้างก็ทำกล่องสำหรับรับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรมต่างๆ การรับฟังรายการของนายหาญจะใช้เวลาที่ว่างมารับฟังรายการ และหากมีสิ่งใดที่ช่วยเหลือได้ก็จะติดต่อกับสมาชิกท่านอื่นๆ สนับสนุนการช่วยเหลือกันทันที และเมื่อใดที่ทางรายการจัดกิจกรรมก็จะมาคู่ด้วย และการมาครั้งนี้ที่งานวิถีไทย เพราะเห็นว่ามีกรออกร้านร่วมด้วยช่วยกัน ก็มาเผยแพร่งานประดิษฐ์จากขวดน้ำเปล่าตัดแปลงเป็นที่คักหนูในบ้าน

เพื่อสอนให้คนที่ตกงานนำไปทำขายหารายได้พิเศษ หรือหากจะนำไปสอนเด็กนักเรียนก็ยินดี แต่จะไม่ขายให้กับบุคคลทั่วไป นายหาญบอกว่าหากตั้งใจจะทำขายจริงๆ เท่าไรก็คงไม่พอ เพราะราคาอันละ 20 บาท เท่านั้น

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 6

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายหาญ ให้ความเห็นว่าปัญหาศีลธรรมเป็นปัญหาใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และเป็นต้นเหตุของทุกๆ ปัญหา หากแก้ไขปัญหาศีลธรรมให้กับเด็กและเยาวชนได้ ปัญหาอื่นๆ จะลดน้อยลงไป และรายการร่วมด้วยช่วยกันมีส่วนส่งเสริมศีลธรรมให้กับคนในสังคม แสดงให้เห็นว่า นายหาญ มีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายหาญ คิดว่าปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแทบไม่มี แต่เมื่อมีรายการร่วมด้วยช่วยกันทำให้คนช่วยเหลือกันมากขึ้น ชีวิตบนท้องถนนปลอดภัยมากขึ้น เพราะคนเริ่มกลับมาช่วยเหลือกันเอง รายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นเหมือนหลักประกันเมื่อมีการแจ้งเหตุ คนไว้วางใจกัน นอกจากนั้นยังสามารถตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐ และเอกชนได้อย่างดี นายหาญ จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายหาญ มองว่าเมื่อคนเราอยู่ในสังคมต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ นายหาญมีความสุขกับการให้มากกว่าการรับ ได้เข้าไปรู้จักกับสมาชิกคนอื่นๆ ที่ชอบช่วยเหลือในรายการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเพื่อนสมาชิกเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า นายหาญ มีความต้องการรู้จักกับเพื่อนสมาชิกที่ดีๆ นายหาญ จึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายหาญ ดีใจกับคนทำความดี อยากสนับสนุน การมาเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อช่วยสนับสนุนผู้อื่นให้ทำความดี ดีใจมากกว่าทำด้วยตนเอง แม้ว่าจะอยู่เบื้องหลังโดยตลอด แต่ก็ภูมิใจในสิ่งตนเองทำ ภูมิใจกับรางวัลที่ได้ นายหาญ จึงได้รับการตอบ

สนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของ
สถานีวิทยชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายหาญ รับฟังรายการเป็นประจำ มีโอกาสช่วยเหลือเมื่อไรก็
จะไปช่วย เข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมบ้าง แต่จะเป็นการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์มากกว่า เมื่อใดมี
การจัดกิจกรรมโดยสถานีวิทยชุมชน จะเข้าไปร่วมกิจกรรมด้วยถ้ามีโอกาส นายหาญ จึงมีการเข้า
ร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุทธชุมชนกรณีศึกษาที่ 7

ผู้ให้สัมภาษณ์	นางหญิง (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิติตปริญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นางหญิง อายุ 49 ปี อาชีพค้าขายสินค้าขายตรง เป็นคนกรุงเทพมหานคร เดินทางมาเยี่ยมชมงานวิถีไทย และซุ่มรับสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุทธชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน และมาพบปะสมาชิกเพื่อแนะนำให้เพื่อนสมาชิกลองนำสินค้าไปใช้และชักชวนให้สมาชิกคนอื่นๆ ขายสินค้าของตนเองเพื่อเป็นรายได้เสริม

บุคลิกภาพ

นางหญิง เป็นผู้หญิงไทย รูปร่างหน้าตาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มาดมั่น ผิวสีดําแดง แต่งหน้าทาปาก ใส่เครื่องประดับกำไลข้อมือทองคำ สวมใส่ชุดสตรีเสื้อสีเขียวย่ออ่อนกระโปรงยาว รองเท้าหุ้มส้น พุดจาฉะฉาน พุดจาโน้มน้าวเก่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่ากิจการที่ตนทำอยู่รายได้ดี พยายามชักชวนให้เพื่อนสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันเป็นสมาชิกขายสินค้ากับบริษัทของตน พร้อมนำรูปของตนเองและรูปการขายสินค้าแสดงให้คนอื่นๆ ดู เป็นคนชอบทำบุญอยู่เสมอ เป็นสมาชิกมานานแล้วพร้อมนำบัตรสมาชิกให้ผู้วิจัยดู

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นางหญิง คิดว่าปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชน คือ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ช่วยเหลือกันของคนในสังคม ปัญหาของหน่วยงานราชการไม่ช่วยเหลือประชาชน คิดต่องานราชการยาก แม้ทำบัตรประชาชนก็ยาก ยิ่งเมื่อใดที่ประชาชนเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือก็ติดต่อยาก เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมและร้องเรียน ก็ไม่ได้รับการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ต่อมามีการร่วมด้วยช่วยกันทุกปัญหากลายเป็นเรื่องง่าย และแก้ไขได้รวดเร็ว เจ้าหน้าที่แต่ละคนรีบดำเนินการทันที เช่นการแจ้งไฟฟ้าดับ น้ำประปาไม่ไหล โรงงานปล่อยมลพิษ ภายใน 3 วัน ก็แก้ไขแล้ว และเมื่อมีเหตุฉุกเฉินที่หนักก็เร็วพุดเดียวก็มาแล้ว ได้รับการช่วยเหลือมาแล้วถึง 2 ครั้ง นางหญิงให้ความเห็นว่า เมื่อคนเราเกิดปัญหาเรื่องใดขึ้นมา หากจะรอให้หน่วยงานราชการแก้ไขอย่างเดียวเป็นเรื่องยาวนาน มีรายการนี้ดีที่สุด ช่วยแก้ปัญหาได้เร็ว และเกิดความเป็นธรรม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นางหญิง มองเรื่องปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่ายังมีปัญหาอยู่ทั่วไป เพราะในสังคมยังมีคนไม่ดีอยู่ และคิดว่าหากตนเองประสบปัญหาจะมีเหตุด่วนเหตุร้ายก็จะขอความช่วยเหลือผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นที่แรก และรู้สึกอบอุ่นใจที่มีรายการนี้ ไว้วางใจกับคนที่เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เพราะคนที่เป็นสมาชิกเป็นคนดี ช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน หรือหากเป็นกรณีพบเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐค้าขายยาบ้า ก็จะแจ้งผ่านรายการ เพราะหากไปแจ้งที่อื่น หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็อาจเป็นอันตรายแก่ตนเอง หรือโดนเก็บได้ แต่ถ้าแจ้งเรื่องร้องเรียนผ่านรายการหรือสื่อมวลชน รู้สึกว่าจะทำให้เกิดความปลอดภัยกับตัวเองมากกว่าไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐเองอาจรู้เห็นเป็นใจด้วยก็ได้

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นางหญิง คิดว่า คนเราควรจะช่วยเหลือกันเองบ้าง อย่าไปรอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำ เพราะใช้เวลานานกว่าจะแก้ปัญหา บางอย่างช่วยเหลือกันเองได้ก็ช่วยกันไปเลย เช่น ปัญหารถเสีย นางหญิงเคยได้รับการช่วยเหลือมาแล้ว เมื่อแจ้งไปก็มีเพื่อนสมาชิกที่เป็นแท็กซี่ไปช่วย ใช้เวลาแค่ 15 นาทีก็มาถึงแล้ว และเมื่อแก้ไขปัญหาได้แล้วก็ไม่ยอมบอกชื่อด้วย และจะให้เงินก็ไม่เอา บางครั้งนางหญิงฟังรายการว่า ต้องการขอความช่วยเหลือเรื่องรถเสีย ก็จะมีคนที่อยู่ไกลๆ เดินทางไปช่วย บางทีคนที่ไปช่วยก็ขึ้นทางด่วนไปช่วยถึงที่เลย และไม่ยอมรับเงินตอบแทน นำประทับใจมาก ช่างकुญแจก็รวดเร็วและแม่นยำ การเป็นสมัครสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันก็เห็นว่าดี หากว่านางหญิงพบเห็นเหตุการณ์ใดที่ไม่ดีก็แจ้ง และเคยแจ้งเหตุการณ์รถชนกันเข้าไปในรายการบ่อยครั้งแล้ว

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นางหญิง คิดว่าควรยกย่องชมเชยคนทำความดีทุกคน เช่น กรณีที่แท็กซี่มาช่วยเมื่อตอนต้นปีที่รถเสียและขอความช่วยเหลือผ่านรายการไป ก็อยากถามชื่อเพื่อฝากขอบคุณผ่านรายการ แต่ก็ไม่บอก เพราะคนที่มาช่วยบอกว่ากลัวจะถูกกล่าวหาว่าทำเอาหน้า พอจะให้เงินค่าตอบแทนก็ไม่รับ แต่นางหญิงคิดว่าการบอกชื่อก็ไม่น่าจะเสียหาย เพราะยังทำให้คนอื่น ๆ รู้สึกดี แต่ก็อาจมีคนตำหนิได้ในบางกรณี เช่น เรื่องเพชร ตรงนี้อยู่ที่ความคิดแต่ละคน เพราะแต่ละคนคิดไม่เหมือนกัน เคยบริจาคสิ่งของกรณีที่มีการร้องขอความช่วยเหลือผ่านรายการมา และมีผู้ที่นางหญิงช่วยเหลือบอกว่า ได้ประกาศชื่อของนางหญิงออกอากาศไป แต่นางหญิงไม่ได้รับฟัง อย่างไรก็ตามนางหญิงรู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ตนได้ทำลงไป

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

นางหญิง เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ก็เข้าไปในฐานะผู้สังเกตการณ์ ไม่ได้เข้าไปพบปะพูดคุย แต่เมื่อมาครั้งนี้ได้พบปะพูดคุยกับสมาชิกหลายๆ คน และได้ชักชวนแนะนำให้ขายสินค้าระบบขายตรง เพราะสินค้ามีคุณภาพดีจริงๆ และหากมีพระภิกษุอาพาตก็ขอให้บอกมาจะนำไปถวายให้ฟรีๆ เคยร่วมบริจาคผ้าห่ม 150 ผืน กรณีภัยหนาวที่ผ่านมา และทราบภายหลังว่าได้มีการประกาศชื่อของตนเองออกอากาศด้วยแต่ไม่ได้ฟัง รู้สึกภูมิใจ เพราะเป็นเรื่องของการทำบุญทำกุศล เป็นคนชอบทำบุญอยู่แล้ว ชอบฟังรายการตอนดึก หากเดินทางไปไหน และพบอุบัติเหตุก็จะแจ้งไปที่รายการ และที่ผ่านมาก็แจ้งเข้าไปหลายครั้ง

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 7

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นางหญิง คิดว่าปัญหาที่สำคัญ คือปัญหาการไม่ช่วยเหลือกันของคนในสังคม ปัญหาของหน่วยงานราชการไม่ช่วยเหลือประชาชน และรายการร่วมด้วยช่วยกัน ได้ช่วยให้ทุกปัญหากลายเป็นเรื่องง่าย แก้ปัญหาได้เร็ว และเกิดความเป็นธรรม นางหญิง มีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นางหญิง ให้ความเห็นว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินยังคงมีอยู่ และเมื่อประสบปัญหาขึ้นกับตนเองเมื่อใดจะขอความช่วยเหลือจากรายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นที่แรก รู้สึกอบอุ่นใจ ไว้วางใจกับคนที่เป็สมาชิก การร็องเรียนผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกันทำให้เกิดความปลอดภัยกับนางหญิงมาก นางหญิง จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นางหญิง คิดว่าคนเราควรจะช่วยเหลือกันเองบ้าง และหากนางหญิงพบเห็นเหตุการณ์ใดที่ไม่ดีก็แจ้ง และเคยแจ้งเหตุการณ์เข้าไปในรายการบ่อยครั้งแล้ว ซึ่งการรายงานเหตุการณ์ไปยังสถานีวิทยชุมชน เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นางหญิงจึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นางหญิง คิดว่าควรยกย่องชมเชยคนทำความดีทุกคน นางหญิงเคยได้รับการประกาศชื่อออกอากาศ แม้ว่านางหญิงไม่ได้รับฟัง แต่นางหญิงก็มีความรู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ทำลงไป นางหญิง จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นางหญิง เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นบ่อยครั้ง เริ่มได้พูดคุยและรู้จักกับเพื่อนสมาชิกบ้างแล้ว รับฟังรายการเป็นประจำ และโทรแจ้งเมื่อประสบเหตุการณ์ต่างๆ เข้าไปในรายการบ่อยครั้ง นางหญิง จึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยชุมชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชมชนกรณีศึกษาที่ 8

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายอู๊ด (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายอู๊ด อายุ 40 ปี อาชีพรับจ้าง เป็นนักดนตรีไทย เป็นคนกรุงเทพมหานคร สถานภาพโสด เป็นสมาชิกมา 2 ปีกว่า เดินทางมาเยี่ยมชมงานวิถิไทย และเข้าร่วมสมัครสมาชิกของสถานีวิทยุชมชนร่วมด้วยช่วยกัน

บุคลิกภาพ

นายอู๊ด เป็นชายไทย รูปร่างท้วม สูงประมาณ 165 เซนติเมตร ผิวดำแดง ผมหยิกสั้น สวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนสั้นกางเกงขายาวสีดำ รองเท้าหนัง แต่งกายเรียบร้อย กริยาท่าทางเรียบร้อย พูดไม่ค่อยชัดจึงไม่ค่อยกล้าพูด ขี้อาย เมื่อพูดคุยซ้กระยะเริ่มพูดคุยมักจิ้น และเป็นมิตรมากขึ้น

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายอู๊ด คิดว่า ปัญหาในกรุงเทพมหานครแล้วไม่มีอะไร ไม่แน่ใจว่ารายการร่วมด้วยช่วยกันจะแก้ไขปัญหาสังคมได้ แต่เท่าที่เห็นก็ช่วยได้มากในเรื่องไฟไหม้ ของหายได้คืน หรือการลี้มของไว้ในรถแท็กซี่ได้ผลดี หนักใจกับปัญหาเสพติดในสังคมไทยที่เกิดขึ้นกับคนที่รู้จักที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ก็จะคอยเตือนเขาให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ถึงอย่างไรก็ไม่อยากเข้าไปยุ่งมาก เพราะอันตราย รายการร่วมด้วยช่วยกันช่วยเหลือสังคมได้ทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลเมื่อมีการจราจรติดขัด การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รวดเร็วมาก และหากเกิดเหตุร้ายขึ้นกับตนเองก็จะแจ้งญาติสนิทก่อน หากแก้ไขไม่ได้ก็จะขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการ เพราะเราต้องพยายามแก้ไขด้วยตัวเองก่อน นอกจากนั้นก็ยังมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่ทุจริต และปัญหามลพิษด้วยเช่นกัน และหากมีโอกาสพบเหตุด่วนเหตุร้ายอะไรก็จะโทรแจ้งรายการ เช่น ไฟไหม้ และเลือกที่จะแจ้งรายการก่อนแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะหาเบอร์โทรตำรวจท้องถิ่นยาก รายการจะประสานงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รวดเร็วกว่า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายอู๊ด คิดว่าปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีบ้าง และหากประสบพบเหตุร้ายที่คาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีก็ควรจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบก่อน ไม่ควรละเลยหรือปล่อยผ่านไปถึงอย่างไรก็ควรให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแลเพราะอาจทำให้เหตุการณ์เลวร้ายขึ้นไปอีก โดยจะแจ้งผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน เพราะเจ้าหน้าที่ของรายการประสานงานได้รวดเร็วดี นอกจากนั้นจะแจ้งญาติพี่น้องและคนรอบข้างมาช่วยดูด้วย เพราะหากเราอยู่เพียงลำพังอาจได้รับอันตรายได้ และหากเป็นกรณีพบเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตก็จะแจ้งผ่านรายการ และแม้ว่าทางรายการจะเปิดเผยชื่อนามสกุลจริง ก็ไม่ได้เกรงกลัวภัยมีคุกคามชีวิตตนแต่อย่างใด เพราะว่าสิ่งที่เราแจ้งเป็นเรื่องจริง เราต้องยึดความถูกต้องเป็นหลัก และให้ความเห็นว่ารายการนี้ช่วยให้นายอู๊ดมีความรู้สึกอุ่นใจไม่ว่าจะไปที่ไหน ก็เหมือนมีคนคอยช่วยเหลือเราตลอด

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายอู๊ด คิดว่า เมื่อคนเราอยู่ในสังคมเดียวกัน เจอหน้ากันก็ควรยิ้มแย้มทักทายกัน หากใครเดือดร้อนเราช่วยได้ก็ควรช่วย นายอู๊ด สมักรเป็นสมาชิกมาได้ 2 ปีกว่า โดยก่อนสมักรเป็นสมาชิกเจอเพื่อนฝูง หรือไปตามร้านก๋วยเตี๋ยวก็เปิดฟังกัน เมื่อฟังแล้วเห็นว่าดีจึงเปิดฟังตาม และได้สมักรเป็นสมาชิกในเวลาต่อมา เป็นรายการที่ช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ ได้ดี ได้รู้จักเพื่อนเยอะขึ้น เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือปฐมพยาบาลที่ รพ.เวชธานี รุ่นเดียวกับผู้ดำเนินรายการบางท่าน เพื่อเป็นความรู้สำหรับการไปช่วยเหลือบุคคลอื่น สำหรับการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันก็เหมือนกับการช่วยเป็นหูเป็นตาให้รายการดูแลเพื่อนสมาชิกอีกต่อหนึ่ง และการเป็นสมาชิกทำให้เราอุ่นใจ เพราะจะมีเพื่อนสมาชิกคอยช่วยเหลือเราโดยตลอด

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายอู๊ด คิดว่าเมื่อผู้ใดเก็บทรัพย์สินของคนอื่นได้และนำส่งคืนเจ้าของ หรือนำมาฝากไว้ที่รายการเป็นสิ่งที่ดีที่ควรสนับสนุน เพราะหาได้ยากในสังคมไทยในเรื่องของน้ำใจ ฉะนั้นเมื่อมีการทำความดีสมควรให้มีการประกาศให้คนอื่นๆ ได้รับทราบ เพื่อให้คนอื่นๆ เอาเยี่ยงอย่าง นายอู๊ดบ่นว่า สังคมเดี๋ยวนี้แยะถึงขนาดว่าคนพักอาศัยในบ้านเดียวกันยังไม่มีน้ำใจต่อกัน ไม่ดูแลกันเลย บางครั้งรายการร่วมด้วยช่วยกันยังช่วยเหลือได้ดีกว่าญาติพี่น้องเสียอีก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและยกย่องคนดีเหล่านี้ และหากนายอู๊ดได้มีโอกาสทำความดีเองและได้รับการประกาศออกอากาศก็ยินดี ไม่จำเป็นต้องไปกลัว เพราะเราทำความดีด้วยใจจริง ต้องภูมิใจในสิ่งที่ทำ และยังคงมุ่งมั่นที่จะทำความดีต่อไป

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

นายอู๊ด เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยรายการบ่อยครั้ง มีโอกาสเมื่อไรก็จะพยายามเข้าไปร่วมกิจกรรมด้วย เคยใช้บริการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องการเปิดสอนการเล่นดนตรีไทย และคิดว่าหากมีเหตุด่วนเหตุร้ายอะไรก็จะแจ้งผ่านรายการ สำหรับการมาร่วมกิจกรรมในวันนี้ก็เพราะเมื่อวันที่ยายการร่วมด้วยช่วยกันจัดกิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยไทยหัวใจช้าง” ที่เป็นกิจกรรมรับบริจาคเงินและสิ่งของให้กับเพื่อนทหารที่ชายแดนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเดินทางไปให้กำลังใจทหารไทยที่ชายแดนไทย-พม่า นายอู๊ดเองก็อยากไป แต่ไปไม่ได้ นายอู๊ดเล่าว่า “ได้ไปร่วมงานดังกล่าวแล้วก็เจอเพื่อนๆ สมาชิกที่งาน และได้ชักชวนให้มาเที่ยวชมงานในวันนี้ แต่เมื่อมาถึงแล้วยังไม่พบเพื่อนสมาชิกเลย

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 8

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายอู๊ด ให้ความเห็นว่า ปัญหาในกรุงเทพไม่ค่อยมีอะไร และไม่แน่ใจว่ารายการจะช่วยแก้ไขได้มากนักแน่แค่ไหน มีความหนักใจกับปัญหาหาเสพติด ที่คนใกล้ชิดไปเกี่ยวข้อง ซึ่งนายอู๊ดเองก็ได้ตัดเตือนด้วย กรณีนายอู๊ดนี้เมื่อพูดคุยไปเรื่อยๆ นายอู๊ด พูดถึงรายการว่าช่วยเหลือสังคมได้ทุกๆ ด้าน เช่น การประสานงานนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลเมื่อรถติด การลิ้มของในรถแท็กซี่ ไฟไหม้ ปัญหาเจ้าหน้าที่ทุจริต ปัญหาหลพิษ โดยเลือกที่แจ้งรายการมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรง การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชนของนายอู๊ด จึงมีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายอู๊ด ให้ความเห็นว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีบ้าง และหากนายอู๊ดพบเหตุด่วนเหตุร้ายก็จะโทรแจ้งรายการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแล และหากพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตก็จะแจ้งผ่านรายการ ไม่รู้สึกเกรงกลัวเมื่อมีการใช้ชื่อนามสกุลจริง และรายการร่วมด้วยช่วยกันทำให้นายอู๊ดเกิดความรู้สึกอุ่นใจไม่ว่าจะไปที่ไหนก็จะคอยมีคนช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุร้าย นายอู๊ด จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายอู๊ด คิดว่าเมื่อคนเราอยู่ในสังคมเดียวกัน หากใครเดือดร้อนเราช่วยได้ก็ควรช่วย นายอู๊ด ได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือปฐมพยาบาลเพื่อนำความรู้

ไปช่วยคนอื่นๆ ได้รู้จักผู้ดำเนินรายการบางท่าน และมีเพื่อนเยอะขึ้น การเป็นสมาชิกเหมือนเป็นหูเป็นตาให้รายการดูแลเพื่อนสมาชิกอีกต่อหนึ่ง การเป็นสมาชิกทำให้อุ่นใจมีเพื่อนสมาชิกคอยช่วยเหลือเราตลอด นายอู๊ด จึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายอู๊ด คิดว่า พฤติกรรมการเก็บสิ่งของได้เป็นสิ่งที่ดีควรสนับสนุน ใครทำความดีควรส่งเสริมยกย่องคนดีเหล่านี้ และหากนายอู๊ดได้มีโอกาสทำความดีและได้รับการประกาศชื่อออกอากาศก็ยินดี และภูมิใจในสิ่งที่ทำ นายอู๊ด จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายอู๊ด ไปเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการจัดโดยสถานีวิทยุชุมชน รู้จักกับเพื่อนสมาชิกบ้างแล้ว รับฟังรายการเป็นประจำ เคยให้รายการช่วยประชาสัมพันธ์บ้างเกี่ยวกับการเปิดสอนเล่นดนตรีไทย และงานไหว้ครู แต่ยังไม่เคยแจ้งเหตุ แต่หากมีโอกาสก็จะแจ้ง นายอู๊ด จึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกรณีศึกษาที่ 9

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายชัย (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	สถานีบริการน้ำมันคิวเอท กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายชัย อายุ 40 ปี อาชีพขับรถแท็กซี่ สถานภาพโสด เป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันมา 3 ปี สมัครตั้งตั้งแต่เมื่อสถานที่ทำการของรายการร่วมด้วยช่วยกันอยู่ที่ ถนนสาทร ประมาณปี 2540 เป็นคนต่างจังหวัดที่ย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ได้ 22 ปีเศษ เป็นสมาชิกแบบเหนียวแน่น นอกจากนั้นยังเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มย่อยๆ ที่อยู่ในสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน มาพบปะกันที่ สถานีบริการน้ำมันคิวเอทกันเป็นประจำทุกอาทิตย์ เพื่อพบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อนสมาชิก ปรึกษาปัญหากัน แจกซองฟ้าป่า และเป็นจุดรับบริจาคชั่วคราวในบางครั้ง

บุคลิกภาพ

นายชัย เป็นชายไทย รูปร่างอ้วนตัวใหญ่ แต่ไม่สูงมากนัก ผิวดำแดง ผมสั้นตัดทรงทรง ท่าทางใจดี พูดจาขี้มยิ้มแจ่มใส ทำตัวสบายๆ ไม่เกรงครัดนัก หัวเราะบ่อยครั้ง สวมเสื้อชุดฟอร์มของคนขับรถแท็กซี่ เสื้อเชิ้ตสีฟ้า กางเกงขายาว รองเท้าผ้าใบ ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายชัย คิดว่า ปัญหาในกรุงเทพมหานคร คือ ปัญหาการแล้งน้ำใจ คนเห็นแก่ตัว ไม่ช่วยเหลือกัน ปัญหาการจราจรก็มี ปัญหายาเสพติดก็มีบ้างประปราย บางครั้งรับคนไปส่งที่คลองเตยบริเวณที่มีการขายยาเสพติดกัน พอส่งเสร็จก็จะโทรแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ 191 แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนายชัยเองแล้วไม่ค่อยมี เมื่อก่อนไม่มีสื่อ หรือมีแต่ก็ไม่ชัดเจนเท่ารายการร่วมด้วยช่วยกัน ที่บอกว่าเราสามารถช่วยกันเองได้ ฉะนั้นเมื่อเกิดปัญหาในสังคม ก็อยากให้ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหา จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหาดังๆ ลุ่่งไปด้วยดีและราบรื่น แต่หากคนไม่ใส่ใจต่างฝ่ายต่างไม่ช่วยเหลือกัน ก็จะแก้ไขลำบาก รายการร่วมด้วยช่วยกันมีส่วนแก้ไขปัญหาให้กับสังคมในทุกๆ เรื่องช่วยได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าดับ ประปาไม่ไหล รถเสีย ลืมกุญแจไว้ในรถ ทางรายการก็จะประสานงานช่วยเหลือได้ดี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายชัย คิดว่า ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องฉก ฉิง วิ่งราวทรัพย์ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ บางทีรุนแรงถึงกับฆ่าเจ้าทรัพย์ จี้แท็กซี่ก็มี นายชัยมีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก ซึ่งรายการนี้มีส่วนช่วยให้เราระมัดระวังตัว มีเหตุการณ์หรืออุทากรณ์สอนใจโดยตลอด เช่น พฤติกรรมของคนร้าย การเข้าซอยเปลี่ยว หน้าตาคนที่ไม่น่าไว้วางใจ บางครั้งมีการประกาศประชาสัมพันธ์จากรายการว่า มีกลุ่มคนน่าสงสัยลักษณะเหมือนเป็นคนร้าย ไม่ควรเข้าไปรับ ตรงนี้มีประโยชน์มาก เบาทใจขึ้นมาก ส่วนปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐไร้ดีไม่มี เพราะนายชัยปฏิบัติตามกฎจราจรโดยตลอด หรือหากถูกจับแล้วผิดจริงก็จะขอใบสั่งเลย ไม่เคยแสดงตัวว่าเป็นสมาชิก หรือโจรวัตรให้ใครทราบ ไม่แอบอ้าง ถ้าผิดว่าไปตามผิด ถูกว่าไปตามถูก ไม่เอารายการมาเกี่ยวข้อง แต่ถ้าหากไม่ได้รับความเป็นธรรมจริงๆ ก็คงจะไปขอความช่วยเหลือจากรายการร่วมด้วยช่วยกัน กรณีพบเหตุด่วนเหตุร้าย ก็จะไม่เข้าช่วยโดยตรง แต่จะแจ้ง 191 หรือทางรายการ จะทำให้เราปลอดภัยมากที่สุด หรือถ้าเป็นกรณีการจี้ชิงทรัพย์กันก็จะดูรูปพรรณสัณฐานของคนร้าย การแต่งกาย มากกว่าที่วิ่งเข้าไปช่วยเหลือทันที เพียงเท่านี้ก็ถือว่าได้ทำหน้าที่พลเมืองดีแล้ว ไม่เช่นนั้นไม่ปลอดภัย การแจ้งที่ดีที่สุดคือแจ้ง 191 แต่ถ้าวรแล้วยังไม่มาก็จะแจ้งรายการให้ประสานผู้ใหญ่ว่า แจ้งไปแล้วไม่ยอมมา เพื่อจะได้มาดูแลเหตุด่วนเหตุร้าย

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายชัย คิดว่าการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน ไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของส่วนรวม เมื่อสังคมคนกรุงเทพฯช่วยเหลือกัน กรุงเทพฯจะน่าอยู่ขึ้น สมัยก่อนก็เคยได้ช่วยเหลือคนอื่นมาบ้าง คือช่วยตามที่โอกาสอำนวย แต่ก็ไม่มีใครทราบว่าเราไปช่วย เพราะไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ คนในสังคมเดียวกัน บ้านใกล้เรือนเคียงน่าจะหันหน้ามาพูดคุยรู้จักกัน เราจะได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เหมือนเป็นผ้าผืนเดียวกัน ปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเราจะปล่อยให้เป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงลำพัง ก็จะเกิดผลเสียหาย ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยตัวเองด้วย และอย่าทำให้คนอื่นและตนเองเดือดร้อน เพราะจะเป็นการทำบาปให้ตนเอง สำหรับการสมัครเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันก็เพราะอยากช่วยเหลือสังคม เพราะเมื่อฟังรายการนี้แล้ว พบว่ามีกรณีเพื่อนแท็กซี่คนอื่นจอดเสีย หรือขอความช่วยเหลือ ก็จะมีเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ไปช่วยเหลือกัน นายชัยจึงได้เริ่มเข้าสู่วงการ เพราะชอบช่วยเหลือคนอื่นอยู่แล้ว ภูมิใจมากที่สุดในการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน มีคนรู้จักทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ผู้บริหารสถานีและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมีความผูกพันกับทางรายการ และเพื่อนสมาชิก ตั้งแต่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครก็เพิ่งรู้สึกดีเมื่อเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จะรู้สึกดีใจทุกครั้งที่มีการพบปะพูดคุยกันระหว่างสมาชิก เห็นหน้าค่าตาหลายๆ คน และอยากให้มีการช่วยเหลือกันหลายๆ คน เช่น หากมีการขอความช่วยเหลือมาว่าลืมกุญแจไว้ในรถ ก็อยากให้มีคนอื่นๆ ไปร่วมด้วย เพราะหากเจอเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เพื่อนสมาชิกก็จะช่วยเป็นพยานว่าไม่ได้มาโจรกรรมรถ เพราะเดี๋ยวนี้มีการลักขโมยรถกันเยอะ เจ้าหน้าที่จะได้ไม่เข้าใจผิด ส่วนหน้าที่ของสมาชิกไม่มีการแบ่งแยกว่าใครทำหน้าที่อย่างไร ไม่มี การควบคุมสั่งการกัน แม้สมาชิกบางคนทำบางอย่างไม่เป็น แค่มาร่วม หรือให้กำลังใจกัน หรือมา ยืนดูก็ถือว่าร่วมด้วยช่วยกันแล้ว

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายชัย คิดว่าไม่ควรมีการยกย่องใครมากเกินไปนัก เพราะจะทำให้เกิดความแตกต่าง กัน เกิดความอิจฉากัน ดูแล้วไม่ดี ทุกคนต้องเท่าเทียมเสมอภาคกัน สมาชิกทุกคนที่เข้าไปช่วยเหลือกรณีมีเหตุการณ์ขึ้นมาต้องได้รับคำชมเหมือนกัน ไม่เกี่ยงว่าคนนั้นทำคนนี้ทำ เพื่อนสมาชิก คนอื่นบางคนแค่ไปอยู่เป็นเพื่อนเรา แม้ว่าทำอะไรไม่เป็นเลย แต่การไปอยู่ในเหตุการณ์ที่มีการขอ ความช่วยเหลือนั่นถือว่าได้มีการตั้งใจทำความดีแล้ว และเมื่อมีเพื่อนสมาชิกเข้าไปช่วยเหลือใคร แล้ว ควรมีการประกาศรายชื่อและหมายเลขทะเบียนรถของผู้ที่ไปช่วยเหลือออกรายการ สำหรับการ ประกาศชื่อแค่นี้ก็เพียงพอ ดีใจ และภูมิใจแล้ว เพราะเมื่อสมาชิกคนอื่นๆ รับฟังจะได้เลียนแบบทำ เหมือนเรา และเมื่อใดที่เราเก็บของมีค่าได้ก็ควรรีบนำส่งให้กับรายการ จะได้ไม่มีปัญหา

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

นายชัย เป็นสมาชิกรายการแบบเหนียวแน่น เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นแทบทุกครั้ง เช่น ไฟไหม้ ภัยแล้ง น้ำท่วม ไปหมด และก่อนหน้าที่มีรายการร่วมด้วยช่วยกันก็จะไปร่วมกิจกรรมกับสถานีอื่น เช่น จส 100 , สวพ.91 เดี่ยวนี้ก็ยังไปอยู่ แต่จะเปิดฟังรายการร่วมด้วยช่วยกัน เป็นหลัก หรือถ้าเป็นช่วงข่าวก็จะหมุนไปฟัง จส 100 หรือ สวพ.91 คินหนึ่งๆ จะแจ้งรายการ ประมาณ 4 – 5 ครั้ง และทุกสัปดาห์จะมารวมกลุ่มกันที่สถานีบริการน้ำมันคิวเอท ซึ่งการรวมกัน เป็นชมรมย่อยๆ ขึ้นมาก็เพื่อพบปะพูดคุยกันได้บ่อยขึ้น กลุ่มตรงนี้ทุกคนเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วย กันและอยากพบปะกัน มีอาชีพเหมือนกัน เข้าใจกัน และที่รวมกันได้ดีเพราะมีรายการร่วมด้วยช่วย กัน ส่วนการรายงานเหตุการณ์ต่างๆ นั้น นายชัยทำเป็นประจำแทบทุกวัน

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 9

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายชัย ให้ความเห็นว่า ปัญหาในกรุงเทพฯ คือปัญหาการแล้ง น้ำใจ ปัญหาการจราจร ปัญหายาเสพติด รายการร่วมด้วยช่วยกันทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน แก้ไขปัญหาสังคมในทุกๆ เรื่อง โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับชาวบ้าน ทางรายการจะประสานงาน

ช่วยเหลือได้ดี การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนของนายชัย จึงมีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายชัย ให้ความเห็นว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนใหญ่เป็นเรื่อง ฉก ฉิง วิวังราวทรัพย์ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ บางที่รุนแรงถึงฆ่ากัน รายการร่วมด้วยช่วยกันช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนร้าย กลุ่มคนต้องสงสัย และพฤติการณ์ของคนร้าย ทำให้นายชัยรู้สึกเขาใจขึ้นมาก เกิดความระมัดระวังตัว นายชัย จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายชัย คิดว่า การช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน ไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของส่วนรวม เมื่อก่อนเคยช่วยเหลือบ้างแต่ไม่บ่อยนัก ต่อมาเมื่อรายการร่วมด้วยช่วยกันจึงเริ่มเข้าสู่วงการ ช่วยเหลือคนอื่น ๆ จนเป็นที่รู้จักของสมาชิกด้วยกัน ผู้บริหารสถานี และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และตั้งแต่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครก็เพิ่งรู้สึกดีเมื่อเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน และภูมิใจมากในการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน นายชัย จึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายชัย คิดว่า สมาชิกทุกคนที่เข้าไปช่วยเหลือกรณีมีเหตุการณ์ขึ้นมาต้องได้รับคำชมเหมือนกัน การประกาศรายชื่อและหมายเลขทะเบียนรถของผู้ไปช่วยออกรายการก็เพียงพอ และภูมิใจแล้ว นายชัย จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายชัย รับฟังแทบตลอดเวลา เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการจัดโดยสถานีวิทยุชุมชนแทบทุกครั้ง เข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่มีการขอความช่วยเหลือมาบ่อยมาก มีการพบปะสังสรรค์กันเอง เป็นสมาชิกแบบเหนียวแน่น รายงานเหตุการณ์ต่างๆ ออกอากาศบ่อยมาก นายชัย จึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชนในระดับที่สูง

การสัมภาษณ์สมาชิกสถานีวิทยชุมชนกรณีศึกษาที่ 10

ผู้ให้สัมภาษณ์	นายแดง (นามสมมติ)
ผู้สัมภาษณ์	ร้อยตำรวจโทสถาปนา จุณณวัฒน์ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่	อาคารชินบรีด ถนนวิภาวดี – รังสิต กรุงเทพมหานคร

ประวัติข้อมูลส่วนตัว

นายแดง อายุ 50 ปี อาชีพรับจ้าง เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยที่อาคารชินบรีด ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด และเข้ามาทำงานกรุงเทพฯ ได้ 10 กว่าปี เป็นสมาชิกมา 2 ปีกว่า

บุคลิกภาพ

นายแดง เป็นชายไทย รูปร่างอ้วน ไม่ค่อยสูง ผิวดำแดง ผอมบางเกือบล้าน แต่งกายด้วยชุดซาฟารีสีกรมท่า พุดจาสุภาพ พุดจาซ่าๆ มีจังหวะ มีการยิ้มแบบนึ้มๆ กล้าแสดงความคิดเห็นแบบตรงไปตรงมา เครื่องขริม ดูจริงจังกับชีวิต

ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

นายแดง คิดว่า ปัญหาในกรุงเทพมหานครเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เป็นปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข รายการร่วมด้วยช่วยกันสามารถช่วยประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้คลี่คลายปัญหา มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีจากสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ นายแดงเคยมีปัญหาที่ดินที่ต่างจังหวัดถูกองค์กรของรัฐตัดถนนผ่านโดยไม่แจ้งให้ทราบ มีการบุกรุกที่เข้ามา เลขขอความช่วยเหลือกับรายการ ซึ่งรายการก็ช่วยประสานงานจนองค์กรดังกล่าวต้องมาขอโทษ และเหตุการณ์ก็จบลงด้วยดี ซึ่งนายแดงคิดว่าหากไม่มีรายการนี้แล้ว คงต้องเสียเปรียบและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ถูกกดขี่ข่มเหง ซึ่งชาวบ้านธรรมดาที่ไม่อาจร้องเรียนได้ รายการร่วมด้วยช่วยกันจึงเป็นสื่อที่ช่วยเหลือประชาชนทุกคนได้ดี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

นายแดง คิดว่าปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จะแก้ได้ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรับผิดชอบ หรือหากสมาชิกพบเห็นพฤติกรรม หรือสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมที่อาจเกิดเป็นอาชญากรรมได้ก็ควรมีการแจ้งเข้ามาที่รายการ เช่น เห็นคน 2 คนในบ้านร้าง ก็สงสัยว่ามาเสพยาหรือเป็นขโมย ถ้าสมาชิกพบก็แจ้งผ่านรายการ รายการก็จะประสานงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไป

ตรวจสอบ สมาชิก หรือ คนพึ่งรายการก็จะอบอุ่นใจ มีคนคอยช่วยเหลือเราตลอดเวลา การประสานงานรวดเร็ว หรือ หากพบว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ประจำป้อมก็แจ้งได้ จุดไหนสายตรวจไม่ค่อยแวะเวียนมาก็แจ้งให้สายตรวจไปดูได้ เกิดเหตุไฟไหม้ก็ประสานงานดับได้รวดเร็ว หรือเหตุเล็กๆ น้อยก็แจ้งขอความช่วยเหลือเข้ามาได้ตลอด ซึ่งรายการช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

ความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

นายแดง คิดว่าคนในสังคมเดียวกันควรจะช่วยกัน แต่บางคนก็บอกไม่ใช่ ซึ่งคนกรุงเทพมหานครเป็นกันมาก ซึ่งน่าจะมีการถามไถ่กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันบ้าง ควรมีมโนธรรมและสำนึกที่ดี และอยากให้ทุกคนทำดีกันมากๆ แต่บางคนก็เป็นคนดีอยู่แล้ว แต่ถ้าโอกาสไม่อำนวยก็ทำไม่ได้เช่นกัน ต่อมาเมื่อมีรายการร่วมด้วยช่วยกันขึ้นมา เหมือนเป็นองค์กรนำร่องพาไปในสิ่งที่ดี ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันขึ้นมา และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รายการจึงมีส่วนอย่างมาก แต่ถ้าไม่มีรายการก็อาจมีการช่วยแต่ก็น้อย สำหรับการเป็นสมาชิกเพราะเห็นว่าดี ส่วนคนอื่นๆ ที่สมัครเพราะว่าเมื่อคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ต่างคนต่างทำมาหากิน ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับ พอมียุทธการก็เริ่มมีการรวมกลุ่มกัน และให้สมาชิกแต่ละคนช่วยเหลือกันเอง เช่น เมื่อคนในกลุ่มประสบเคราะห์กรรมถูกทำร้ายจนเสียชีวิต ก็จะมีการเรียบริจาคช่วยเหลือกัน ฉะนั้นคนเป็นสมาชิกจึงได้ประโยชน์จากการที่มีเพื่อน ทำให้รู้สึกอุ่นใจ การอยู่เป็นกลุ่มดีกว่าอยู่คนเดียว ส่วนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็ได้รับการช่วยเหลือเช่นกัน และเมื่อคนนั้นได้รับการช่วยเหลือแล้ว ก็จะไปช่วยคนอื่นๆ อีก และอาจกลายเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน และหากสมาชิกด้วยกันขอความช่วยเหลือมากยิ่งขึ้นก็ทำให้สมาชิกคนอื่นๆ ไปช่วยเหลือกันดีขึ้น เป็นการช่วยด้วยแรงใจ และไม่หวังผลตอบแทนจากคนอื่น

ความคิดเห็นต่อการยกย่องคนทำความดีในสังคม

นายแดง คิดว่าควรยกย่องคนทำความดี คนทำความดีเมื่อทำแล้วจะมีความภูมิใจที่ได้ทำลงไป การทำดีไม่มีคำว่าเสียเปล่า พฤติกรรมการเก็บของมีค่าได้นั้นอยู่ที่จิตสำนึกของแต่ละคน เพราะคนเจออาจจะเอาไปขายก็ได้ เอาไปใช้ก็ได้ เอาไปทิ้งก็ได้ ฉะนั้นคนที่เก็บของได้และนำส่งคืนเจ้าของ น่าจะมีจิตสำนึกที่ดี การมีรายการร่วมด้วยช่วยกันเป็นสื่อกลางให้คนนำของมาคืนหรือประกาศตามหาเจ้าของ ซึ่งเมื่อก่อนใครเก็บของได้ก็ไม่รู้จะเอาไปไว้ที่ไหน การคืนสิ่งของจึงดีกว่าการไม่คืน และยังดีกว่าไปปล้นไปลักเอาทรัพย์สินคนอื่น การทำความดีจึงเป็นการสะท้อนจิตใจดีสำนึกของผู้นั้น หากนายแดง พบของมีค่าก็ควรจะนำส่งคืนเจ้าของ ถ้ารายการจะประกาศชื่อก็นิด

การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

นายแดง ไปร่วมกิจกรรมบ้างแต่ไม่บ่อยนานๆ ครั้ง ฟังรายการบ้างไม่ฟังบ้าง เคยใช้บริการเรื่องถูกรุกที่คืนที่ต่างจังหวัด ไม่ค่อยพบหรือรู้จักสมาชิกคนอื่น และให้ความเห็นว่า เดี่ยวนี้สมาชิกคนอื่นๆ มีความผูกพันกันมากขึ้น เช่น เมื่อมีการแจ้งขอความช่วยเหลือก็ประสานงานกันเอง ใครอยู่ใกล้ ใครติดธุระ ก็แจ้งบอกกัน มีปัญหาที่ช่วยเหลือกัน และหลังจากที่นายแดงแจ้งให้ทางรายการช่วยเรื่องที่ดินต่างจังหวัด ก็ไม่เคยได้ใช้บริการอีกเลย

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 10

การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายแดง ให้ความเห็นว่า ปัญหาสังคมในกรุงเทพมหานคร มีปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเจ้าหน้าที่ทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อมีรายการนี้ขึ้นมาช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้แก้ไขปัญหามาก ช่วยเหลือประชาชนทุกคนได้อย่างดี การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชนของนายแดง จึงมีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ นายแดง ให้ความเห็นว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจะแก้ไขได้ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรับผิดชอบ ซึ่งเราก็ช่วยได้โดยแจ้งเหตุดังกล่าวผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกัน ไม่พบเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ป้อมก็แจ้งได้ เกิดเหตุไฟไหม้ก็ดับได้รวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินมากขึ้น คนฟังรายการก็จะอบอุ่นใจ นายแดง จึงได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากการสัมภาษณ์ นายแดง คิดว่า คนในสังคมเดียวกันควรจะช่วยกัน อยากให้ทุกคนทำความดีมากๆ การเป็นสมาชิกทำให้มีการรวมกลุ่มกัน โดยเฉพาะคนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพที่รวมกลุ่มกันและช่วยเหลือกันเองในหลายๆ เรื่อง ฉะนั้นคนเป็นสมาชิกจึงได้ประโยชน์จากการที่มีเพื่อน ทำให้รู้สึกอุ่นใจ นายแดง จึงได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากการสัมภาษณ์ นายแดง คิดว่า ควรยกย่องคนทำความดี เพราะเมื่อทำความดีแล้วจะมีความภูมิใจ ทางรายการร่วมด้วยช่วยกันเปิดโอกาสให้คนทำความดี หากนายแดง พบของมีค่าจะนำส่งคืนเจ้าของ และหากนายแดงได้รับการประกาศชื่อก็น่าดี นายแดง จึงได้รับการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

จากการสัมภาษณ์ นายแดง ไปร่วมกิจกรรมบ้างนานๆ ครั้ง ฟังรายการบ้างไม่ฟังบ้าง ใช้บริการโทรศัพท์เพียงครั้งเดียว นายแดง จึงมีการร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชนในระดับที่ต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

จากการสัมภาษณ์สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จำนวน 10 ท่าน ในเรื่อง “แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐบาลนิเทศชน” โดยรวบรวมข้อสัมภาษณ์ของแต่ละท่าน และนำมาสรุปผลการสัมภาษณ์ พบว่า สมาชิกสภาบริหารนิเทศชน หรือ สมาชิกร่วมด้วยช่วยกันเกือบจะทุกคน ให้ความเห็นประเด็นแรก เกี่ยวกับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมว่า กรุงเทพมหานครมีปัญหาที่เกิดขึ้นหลากหลาย และสมาชิกรัฐบาลนิเทศชนมีส่วนช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมนั้น สมาชิกทุกคนมีความมั่นใจต่อสมาชิกรัฐบาลนิเทศชนว่า จะช่วยแก้ไขปัญหากับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับตนเองและสังคมได้

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น สมาชิกให้ความเห็นว่า เมื่อคนเราอยู่ในสังคมเดียวกันต้องช่วยเหลือกัน และสมาชิกต้องการมีกลุ่มหรือมีพวกไว้ เพราะหากว่าตนเองประสบกับปัญหาใดๆ ก็จะได้รับช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิกหรือสมาชิกรัฐบาลนิเทศชนได้เป็นอย่างดี

ประเด็นสุดท้าย เกี่ยวกับการได้รับการยกย่องนั้น ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่จะให้ความเห็นว่า เมื่อบุคคลใดกระทำความดีไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เห็นด้วยที่จะมีการประกาศคุณงามความดีเหล่านี้ แต่หากถามถึงความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์เองนั้น ส่วนใหญ่จะพยายามตอบคำถามแบบเลี่ยงๆ เพราะความต้องการที่จะให้ผู้ใดมายกย่องตนเองนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กลัวจะถูกกล่าวหาว่าทำเพื่อเอาหน้า หรือทำเพื่อหวังผลตอบแทน แต่เมื่อถามถึงความภาคภูมิใจในการทำความดีนั้น ส่วนใหญ่จะมีความภูมิใจในความดีที่ตนได้ทำลงไป

จากการสรุปการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยอมรับว่า สมาชิกรัฐบาลนิเทศชนมีส่วนช่วยเหลือสังคม และตอบสนองความต้องการให้กับตนเองและสังคมได้ดี ฉะนั้น การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัย การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐบาลนิเทศชน

ส่วนที่ 6 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยทางมานุษยวิทยา มาทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดในโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน รวมทั้งพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยุชุมชน โดยผู้วิจัยได้แยกศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
2. พฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

1. พฤติกรรมของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

1.1 การเข้าสู่การเป็นสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชน

การเข้าเป็นสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน หรือที่เรียกว่า “สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน” นั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี คือ การเข้าไปสมัครด้วยตนเองที่สถานีวิทยุชุมชน กับ การสมัครทางไปรษณีย์ หรือ การไปสมัครสมาชิกตามงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่สถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น ซึ่งคุณสมบัติของสมาชิก คือ

1. ต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจจะทำความดี
2. ต้องเป็นผู้ที่มีน้ำใจ ร่วมด้วยช่วยกัน
3. ต้องเป็นผู้มุ่งหวังให้สังคมที่อยู่ร่วมกันพัฒนาดีขึ้น

โดยมีเงื่อนไขของการเป็นสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ที่เขียนไว้ในบัตรว่า “บัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่าผู้ถือบัตรเป็นผู้ที่ตั้งใจจะทำความดี” เพื่อยืนยันถึงเจตนารมณ์ในการรับสมาชิก และสมาชิกผู้ถือบัตรดังกล่าวจะไม่มีสิทธิพิเศษแต่อย่างใด

ในปัจจุบันการออกอากาศในรายการร่วมด้วยช่วยกัน เมื่อมีสมาชิกรายงานเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทางผู้ดำเนินรายการจะหลีกเลี่ยงการนำเสนอคำว่า “สมาชิก” โดยจะใช้คำว่า “ผู้ฟัง” แทน หรือ บางครั้งอาจจะมีการพูดถึงสมาชิกโดยรวมว่า “เพื่อนสมาชิก” เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกไปช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ ที่มีการร้องขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการ ดังนั้นทางสถานีวิทยุชุมชนถือว่า สมาชิกของร่วมด้วยช่วยกันก็คือผู้ฟังทั้งหมด แม้ว่าสมาชิกบางคนจะไม่มี การลงทะเบียนก็ตาม

1.2 สถานภาพและบทบาทของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

สถานีวิทยุชุมชนไม่มีการกำหนดว่า “สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน” มีสถานภาพหรือบทบาทอย่างไร ต้องทำหน้าที่อย่างไร แต่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ ว่า คนเป็นสมาชิกต้องตั้งใจทำความดี โดยไม่มีเงื่อนไข และไม่หวังผลตอบแทน จึงพอสรุปได้ว่า เมื่อสมัครเป็นสมาชิกแล้วทุกคนมีสถานภาพเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ที่มีความเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งระดับของสมาชิก ไม่มีใครเป็นประธานกลุ่มสมาชิก ไม่มีส่วนสัมพันธ์ใดๆ เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานีวิทยุชุมชน มีเพียงหน้าที่เดียวคือการกระทำความดีเพื่อสังคม โดยไม่มีการกำหนดว่าต้องทำที่ไหน เมื่อไรอย่างไร แต่การทำหน้าที่ของสมาชิกจะเกิดขึ้นตามสถานการณ์ เช่น หากมีการขอความช่วยเหลือผ่านรายการเข้ามา สมาชิกร่วมด้วยช่วยกันทุกคนจะมีหน้าที่ไปช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน โดยไม่มีการระบุเฉพาะเจาะจงว่าผู้ใดต้องไปช่วยเหลือ แต่ขึ้นอยู่กับสมาชิกท่านนั้นอยู่ในโอกาสที่จะทำได้หรือไม่ ฉะนั้นการที่สมาชิกจะแสดงบทบาทของตนเองหรือไม่ ขึ้นอยู่กับโอกาสเป็นสำคัญ และแม้ว่าจะมีสมาชิกคนที่มีโอกาสออกไปช่วยเหลือได้ สถานีวิทยุชุมชนเองก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ใดมีโอกาสแล้วไม่ยอมออกไป เพราะการออกไปทำหน้าที่ของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เป็นการกระทำที่ต้องอาศัยความเสียสละ ไม่สามารถคาดหวังกับสิ่งตอบแทนได้ การออกไปทำหน้าที่ที่สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จึงเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจโดยแท้จริง และสิ่งที่ได้รับอย่างมากที่สุดก็คือคำขอบคุณที่ประกาศออกอากาศผ่านรายการร่วมด้วยช่วยกันเพียงอย่างเดียว ไม่ทำให้เกิดสิทธิพิเศษใดๆ ขึ้นมา เว้นแต่จะทำให้เป็นที่รู้จักของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันที่ฟังรายการในขณะนั้น

1.3 ความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก

ความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยที่ผ่าน มาพบน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับผู้ดำเนินรายการ ที่เกิดขึ้นจากสมาชิกหรือผู้ฟังที่มีความนิยมชมชอบในตัวผู้ดำเนินรายการคนนั้นเป็นพิเศษ และเดินทางเข้ามาพบหรือโทรศัพท์เข้ามาพูดคุย หรือ เป็นความสัมพันธ์ของสมาชิกกับเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุชุมชน โดยสมาชิกเหล่านี้จะนำสิ่งของเข้ามาบริจาค หรือเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันเองจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งกลุ่มย่อยๆ นี้เกิดขึ้นจากสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันที่มีอาชีพเดียวกัน มีอุดมการณ์เหมือนกัน ได้พบปะพูดคุยและนัดเจอกันเอง นอกเหนือไปจากกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นโดยสถานีวิทยุชุมชน ปัจจุบันกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้มีอยู่ประมาณ 2 – 3 กลุ่ม แม้ว่าทางสถานีวิทยุชุมชนเองไม่มีส่วนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มย่อยๆ นี้ แต่บางครั้งทางสถานีวิทยุชุมชนก็สนับสนุนให้กลุ่มเหล่านี้

จัดกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชนและมีการรวมตัวกันเพื่อทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ เช่น มีการจัดวิทยากรพิเศษไปอบรมให้ความรู้กับกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้

1.4 ประเภทของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

แม้ว่าสถานีวิทยุชุมชนไม่มีการแบ่งแยกกลุ่มสมาชิก แต่เมื่อสังเกตการณ์จากพฤติกรรมกรร่วมกิจกรรมของสมาชิกแล้ว สามารถจำแนกสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.4.1 กลุ่มสมาชิกแบบธรรมดา คือ สมาชิกที่รับฟังรายการแต่เพียงอย่างเดียว มีทั้งที่สมัครเป็นสมาชิกแล้ว และที่ยังไม่สมัครเป็นสมาชิก กลุ่มนี้จะเปิดรับฟังรายการเป็นประจำเมื่อทางสถานีวิทยุชุมชนจัดกิจกรรมใดๆ สมาชิกเหล่านี้ก็จะแสดงตัวออกมาและเดินทางเข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชน หรือ หากมีผู้ใดขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน พบเหตุคว้นเหตุร้าย เช่น ไฟไหม้ เมื่อสมาชิกเหล่านี้ที่อยู่ใกล้ มีโอกาสช่วยเหลือได้ ก็จะเข้ามาแสดงบทบาทของการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ดังนั้นพฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มนี้ จะเกิดขึ้นน้อยมาก ความถี่ของการร่วมกิจกรรมต่ำ การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกด้วยกันเกิดขึ้นได้ยาก หากจะเกิดขึ้นก็เป็นการติดต่อสื่อสารผ่านทางสถานีวิทยุชุมชนเป็นหลัก

1.4.2 กลุ่มสมาชิกแบบเหนียวแน่น คือ สมาชิกที่มีการเปิดรับฟังรายการเป็นประจำเช่นกัน สมาชิกกลุ่มนี้จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รายงานเหตุคว้นเหตุร้ายเป็นประจำ และจะเข้าไปช่วยเหลือทันทีที่มีการขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งทางสถานีวิทยุชุมชนสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือจากสมาชิกเหล่านี้ได้โดยตรง

นอกจากนั้นสมาชิกกลุ่มนี้ ยังมีสังกัดอยู่ในชมรม หรือกลุ่มย่อยๆ ที่มีการจัดตั้งขึ้นกันเองตามกลุ่มอาชีพ และลักษณะของการทำงาน โดยกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้จะต้องตั้งอยู่บนความไม่เอาเปรียบกัน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือไม่เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล มิฉะนั้นแล้วทางสถานีวิทยุชุมชนจะไม่อนุญาตให้มีการตั้งกลุ่มเหล่านี้ขึ้น ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มย่อยๆ ก็ยังอยู่ในความควบคุมดูแลของสถานีวิทยุชุมชนเพื่อไม่ให้กลุ่มย่อยๆ เหล่านี้ก่อปัญหาให้กับสถานีวิทยุชุมชน เพราะการตั้งกลุ่มย่อยๆ ขึ้นมา ถ้าหากทางสถานีวิทยุชุมชนจะปล่อยให้มีการดำเนินงานของกลุ่มโดยอิสระ และนำชื่อของการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันไปแสวงหาผลประโยชน์ จะทำให้เกิดความเสียหายกับสถานีวิทยุชุมชนได้ ฉะนั้นการควบคุมดูแลอาจมีการจัดกิจกรรมพิเศษให้กับกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้ หรือ เป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่ม และจะอนุญาตให้กลุ่มเหล่านี้เป็นจุดตั้งรับการบริจาคสิ่งของกรณีมีกิจกรรมการช่วยเหลือกัน หรือ บางครั้งก็อนุญาตให้เป็นจุดรับสมัครสมาชิก แต่กลุ่มเหล่านี้มีเหตุผลของการรวมกลุ่มกันก็เพื่อให้สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ได้พบปะพูดคุยกันมากขึ้น นอกเหนือจากที่สถานีวิทยุชุมชนจัดกิจกรรมขึ้นมา หรือ อาจมีการช่วยเหลือกันในเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดกิจกรรมอบรมสมาชิกในกลุ่ม หรือ การทำประกันชีวิตให้กับบุคคลในกลุ่มในราคาพิเศษ ส่วนสถานที่ตั้งของกลุ่มย่อยๆ นี้ มีทั้งแบบถาวร และแบบชั่วคราว ถ้าเป็นสถานที่แบบถาวร

จะมีสถานที่ตั้งแน่นอน แต่ถ้าเป็นแบบชั่วคราวจะใช้สถานบริการน้ำมันเป็นจุดนัดพบ และอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามแต่จะได้ออกกลางกัน ส่วนการที่แต่ละกลุ่มจะตั้งประธานกลุ่มขึ้นมา นั้น ก็ไม่มีอิทธิพลใดกับสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน โดยส่วนรวมเพราะสถานีวิทยชุมชนยึดถือว่า สมาชิกทุกคนเท่าเทียมกันไม่มีใครเป็นหัวหน้า ฉะนั้นการเป็นประธานกลุ่มย่อยๆ จึงไม่ได้หมายถึงการได้รับหน้าที่ในการดูแลสมาชิกจากทางสถานีวิทยชุมชนแต่อย่างใด การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มย่อยๆ ด้วยกัน หรือ การติดต่อระหว่างคนภายในกลุ่มเดียวกัน จะใช้การติดต่อผ่านสถานีวิทยชุมชน และบางครั้งสมาชิกกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะติดต่อกันเองเพื่อประสานงานในกรณีที่มีการขอความช่วยเหลือผ่านทางสถานีวิทยชุมชน

1.5 การควบคุมสมาชิกของสถานีวิทยชุมชน

สถานีวิทยชุมชนไม่มีการควบคุมตรวจสอบ หรือลงโทษสมาชิก เพราะการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันไม่มีสิทธิพิเศษ หรืออภิสิทธิ์แต่อย่างใด สถานีวิทยชุมชนจึงไม่มีปัญหาเรื่องการควบคุมสมาชิก แต่อาจมีบางกรณีที่สมาชิกร่วมด้วยช่วยกันบางคนเอาความเป็นสมาชิกไปแอบอ้างกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหากมีเจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งเข้ามาว่ามีสมาชิกใช้ชื่อไปแอบอ้าง ทางสถานีวิทยชุมชนก็จะเพิกถอนการเป็นสมาชิกดังกล่าว และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมายทันที โดยไม่ให้กลับมาเป็นสมาชิกอีก เพราะสถานีวิทยชุมชนถือว่า เมื่อเป็นสมาชิกแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจทำความดี การที่สมาชิกใช้ความเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันไปแอบอ้างหรือใช้อภิสิทธิ์ เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์การเป็นสมาชิกโดยชัดแจ้ง

1.6 การจัดกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน

สถานีวิทยชุมชนมีลักษณะการบริหารงานแบบไม่มีแบบแผน (Non – Format) มีการทำงาน หรือ จัดกิจกรรมตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในรายการ ในขณะที่มีการออกอากาศ และกิจกรรมที่สถานีวิทยชุมชนจัดขึ้นนอกรายการ มีดังนี้

1.6.1 กิจกรรมภายในสถานีวิทยชุมชน กิจกรรมภายในสถานีวิทยชุมชนจะมีลักษณะที่มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ช่วยเหลือกัน โดยมีสถานีวิทยชุมชนเป็นสื่อกลาง สำหรับกิจกรรมภายในสถานีจะเป็นการเปิดสายให้สมาชิกหรือ ผู้ฟังรายการ ติดต่อเข้ามาที่รายการไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ ทางวิทยุติดตามตัวแบบพิมพ์ข้อความอัตโนมัติ (เพจเจอร์พรีนเตอร์) เพื่อแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ และประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ตามแต่เหตุการณ์ และทางสถานีวิทยชุมชนก็จะประสานความช่วยเหลือให้กับสมาชิก หรือ ผู้ฟังรายการ และในขณะที่สถานีวิทยชุมชนออกอากาศนั้น เมื่อมีผู้ใดโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยในรายการจะไม่ระบุว่าสมาชิก แต่จะใช้ชื่อจริงนามสกุลจริงของผู้ใช้บริการ และหากต้องการความช่วยเหลือทางรายการจะแจ้งบอกให้ผู้ฟัง หรือ เพื่อนสมาชิกไปช่วยเหลือดูแลด้วย ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานีวิทยชุมชน

นี้ จะมีการร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย เข้าร่วมได้ทั้งสมาชิกแบบเหี้ยมแน่น และสมาชิกแบบธรรมดา โดยผู้ที่ไปช่วยเหลือส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกแบบเหี้ยมแน่นมากกว่าสมาชิกแบบธรรมดา

1.6.2 กิจกรรมภายนอกสถานีวิทยุชุมชน กิจกรรมภายนอกสถานีวิทยุชุมชน จะมี 2 ลักษณะ คือ

1) กิจกรรมที่จัดขึ้นประจำปี จะเป็นกิจกรรมจัดขึ้นในทุกๆ ปี เช่น มหกรรมวันแห่งการร่วมด้วยช่วยกันซึ่งจะเป็นลักษณะการรวมสมาชิกครั้งใหญ่ กิจกรรมออกโรงงานกาชาด กิจกรรมงานทำบุญครบรอบวันเกิดสถานีวิทยุชุมชนประจำปี เป็นต้น

ลักษณะการร่วมกิจกรรมประจำปีนี้ จะให้สมาชิกจะมาร่วมทำบุญ นำสิ่งของ หรืออาหารมาร่วมทำบุญกับสถานีวิทยุชุมชน มาแวะเยี่ยมเยียน ณ จุดที่มีการจัดกิจกรรมบ้าง โดยสมาชิกจะได้พบปะพูดคุยกัน หรือ อาจพบทำความรู้จักกับสมาชิกใหม่ๆ โดยเฉพาะการจัดงานวันแห่งการร่วมด้วยช่วยกัน จะมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงบนเวที ตลาดนัดแรงงานเพื่อช่วยเหลือคนตกงาน ตั้งจุดรับบริจาคสิ่งของเพื่อบริจาคให้กับผู้ด้อยโอกาส การรับสมัครสมาชิกใหม่โดยมีสมาชิกเก่าเข้ามาช่วย ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นนี้จะเน้นไปที่กิจกรรมเพื่อสังคม ส่วนกิจกรรมที่เป็นเพื่อความบันเทิงจะพอมืออยู่บ้าง ส่วนการจัดงานเลี้ยงขอบคุณ หรือ พบปะสังสรรค์ประจำปีจะไม่มีการจัดขึ้น เพราะนโยบายหลักของสถานีวิทยุชุมชนจะไม่จัดกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อความบันเทิง แต่เพียงอย่างเดียว สถานีวิทยุชุมชนจะจัดเฉพาะกิจกรรมเพื่อสังคมเท่านั้น

2) กิจกรรมที่จัดขึ้นตามสถานการณ์ จะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเฉพาะกรณีในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ตัวอย่างเช่น กรณีเกิดเหตุการณ์มีภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยหนาว ภัยแล้ง ไฟไหม้ ทางสถานีวิทยุชุมชนจะขอรับบริจาคสิ่งของเครื่องใช้จากเพื่อนสมาชิก และผู้รับฟังรายการ จากนั้นจะส่งมอบของที่รับบริจาคให้กับผู้ที่ประสบความเดือดร้อนเหล่านี้ หรือ อาจเป็นกรณีที่พลเมืองดีถูกคนร้ายยิงเสียชีวิต ก็อยู่ในข่ายที่จะได้รับความช่วยเหลือเช่นกัน

ลักษณะการร่วมกิจกรรมดังกล่าว สถานีวิทยุชุมชนจะเป็นสื่อกลางเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมบริจาคเงิน หรือ สิ่งของเครื่องใช้ให้กับผู้ประสบภัยต่างๆ โดยตรง แต่กิจกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อครบระยะเวลาแล้วก็จะปิดการรับบริจาค และส่งมอบเงิน หรือ สิ่งของให้กับผู้รับบริจาคไปทั้งหมด โดยไม่มีการเก็บสิ่งของไว้เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุน หรือ มูลนิธิแต่อย่างใด และด้วยบุคลากรของสถานีวิทยุชุมชนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับการทำกิจกรรมขนาดใหญ่เช่นนี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกส่วนหนึ่งที่ว่างมาช่วยเหลือจัดการดูแลกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ส่วนกรณีที่ผู้บริจาคไม่สามารถเดินทางมาที่สถานีได้ จะมีสมาชิกบางส่วนขับรถไปรับสิ่งของบริจาคถึงบ้าน เพื่อนำมาส่งมอบให้กับสถานีวิทยุชุมชนอีกทีหนึ่ง นับเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อการทำประโยชน์ร่วมกันเพื่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างแท้จริง

2. พฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน โดยการเปิดรับฟังรายการเป็นเวลา 3 เดือนเพื่อบันทึกข้อมูล โดยจะแบ่งเวลารับฟังวันละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันทั้ง 4 ช่วง คือ 00.01 – 06.00 น. 06.00 – 12.00 น. 12.00 – 18.00 น. และ 18.00 – 24.00 น. หมุนเวียนสลับกันไป ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า มีกิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในรายการดังนี้

การรายงานสภาพการจราจร เป็นการรายงานสภาพการจราจรที่เกิดขึ้นไปในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งการรายงานสภาพการจราจรนี้ จะมีการรายงานโดยสมาชิกที่เป็นผู้ขับขี่รถบนท้องถนน และมีการรายงานจาก บก.02 ซึ่งเป็นการรายงานจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จากกองบังคับการตำรวจจราจร โดยตรง แต่ทางสถานีวิทยุชุมชนนั้นจะไม่ค่อยมีการเน้นในกิจกรรมนี้เท่าไรนัก เพราะมีรายการวิทยุอื่นที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรายงานสภาพการจราจรโดยตรงอยู่แล้ว เช่น จส.100 และ สวพ.91

การรายงานอุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเกิดอุบัติเหตุจราจรบนท้องถนน เหตุการณ์การชุมนุมประท้วง เหตุการณ์ทำร้ายร่างกายกัน เหตุการณ์ไฟไหม้ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการรายงานที่เกิดขึ้นโดยสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลทั่วไปที่ประสบพบเห็นเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ประสานงานแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบ หรือประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเข้าช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ หรือผู้บาดเจ็บ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ให้ญาติ หรือบุคคลอื่นทราบ เพื่อร่วมช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที

การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ เป็นการแจ้งโดยสมาชิกและผู้รับฟังรายการที่ได้รับความเดือนร้อนจากเรื่องต่างๆ ทั้งที่เกิดจากหน่วยงานของรัฐ และเอกชน เช่น ปัญหาการไม่ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขไปโลกต่างๆ หรือพบเห็นการชำรุดเสียหายของระบบสาธารณสุขไปโลกต่างๆ ปัญหาด้านมลพิษ ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัญหาการถูกคุกคามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐรังแก หรือเรียกรับผลประโยชน์ ปัญหาการรบกวนของสถานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการร้องเรียนผ่านทางสถานีวิทยุชุมชน ทางรายการก็จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับทำหน้าที่ติดตามและรายงานให้ทราบความคืบหน้าเป็นระยะๆ โดยหากเกิดปัญหาแจ้งเข้ามาในช่วงใด ก็จะรายงานให้ทราบในช่วงเดียวกัน

การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย เป็นการแจ้งของสมาชิก หรือผู้รับฟังรายการที่ลืมทรัพย์สิน มีค่าไว้ในรถรับจ้างสาธารณะหรือสถานที่ต่างๆ ทำตกหล่นสูญหายระหว่างการเดินทาง หรือทรัพย์สินถูกโจรกรรมไปโดยคนร้าย เพื่อให้สมาชิก หรือบุคคลอื่นๆ ที่พบเห็น หรือเก็บได้ นำมาคืนให้ หรือแจ้งเข้ามาผ่านทางรายการ

การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เป็นการแจ้งขอความช่วยเหลือผ่านทางรายการ เพื่อทางรายการจะดำเนินการประสานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือสมาชิกคนอื่นเข้าช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการลืมกุญแจไว้ในรถ รถเสียระหว่างการเดินทาง ภูเขาบ้าน เปิดเส้นทางนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล การประสบเหตุด่วนเหตุร้ายที่ต้องการเจ้าหน้าที่ตำรวจเร่งด่วน รวมไปถึงการขอทราบข้อมูลเส้นทางรถ และสถานที่ต่างๆ ด้วย

การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ เป็นการแจ้งข่าวสารและข้อมูลต่างๆ เพื่อให้รายการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ โดยจะมีหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเป็นผู้แจ้งข้อมูลเข้ามา หรือมีการพูดคุยกันในรายการ โดยในส่วนของรายการนั้น จะเป็นการประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ เช่น การแก้ไขปัญหาที่มีการร้องเรียนผ่านทางรายการ แจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป ส่วนของภาคเอกชนจะมีการประชาสัมพันธ์รับสมัครงาน ตามหาญาติที่สูญหายไป หาตัวคนร้าย หาพยานผู้เห็นเหตุการณ์ในคดี รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ถึงผู้ที่ทำความดี หรือการช่วยเหลือกัน เพื่อประกาศให้ผู้อื่นรับรู้

การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ สำหรับการแสดงความคิดเห็นผ่านทางรายการนั้น ที่สถานีวิทยุชุมชนจะไม่สนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็นเท่าไรนัก แต่ก็ไม่ถึงกับปิดโอกาสของสมาชิกหรือผู้รับฟังรายการ โดยเมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นเข้ามา เจ้าหน้าที่ประสานงานจะรับเรื่องไว้ก่อน แล้วจึงนำความคิดเห็นเหล่านั้นไปให้ผู้ดำเนินรายการพูดออกอากาศตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณคิดเห็นของตนได้รับการรับฟัง แต่บางความคิดเห็นที่กลั่นกรองเบื้องต้นแล้ว ก็สามารถปล่อยออกอากาศสดๆ ได้ในบางจังหวะที่เหมาะสม แต่ที่สถานีวิทยุชุมชนจะไม่พบว่ามีการแสดงความคิดเห็นบ่อยนัก เพราะการแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องทางการเมืองซึ่งนโยบายของสถานีวิทยุชุมชนจะไม่ให้มีการพูดเรื่องการเมืองอย่างเด็ดขาด

การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน เป็นการปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับทางรายการ โดยทางรายการจะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกและผู้ฟัง โทรศัพท์เข้าไปสอบถามปัญหากับทางรายการซึ่งจะมีช่วงพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อเปิดสายให้สมาชิก หรือผู้ฟัง โทรเข้าไปปรึกษาปัญหาต่างๆ ออกอากาศผ่านทางรายการ เพื่อให้สมาชิก หรือผู้ฟังคนอื่นๆ ได้รับฟังด้วย ตัวอย่างเช่น ช่วงหมอกกฎหมายนายชาวบ้าน พบหมอก ทม. เสี่ยงจากชุมชน อย.คุ้มครองประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้ หากมีปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจากช่วงพิเศษที่รายการจัดเป็นประจำแล้ว ทางรายการก็จะดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตอบข้อซักถามของสมาชิก หรือผู้ฟังรายการ

การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อสมาชิก หรือผู้ฟังรายการพบทรัพย์สินมีค่าต่างๆ ที่มีคนลืมไว้ในรถรับจ้างสาธารณะ หรือพบเจอทรัพย์สินตามสถานที่ต่างๆ ก็จะแจ้งให้รายการช่วยประกาศและประสานงานตามหาเจ้าของเพื่อมารับคืนไป และบางครั้งก็จะนัดมาส่งมอบคืนของให้กันที่รายการ หรือ หากไม่มีผู้มารับก็จะนำไปฝากไว้ที่รายการเพื่อรอให้เจ้าของมาติดต่อขอรับคืนต่อไป

การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ เป็นการช่วยเหลือของสมาชิกที่รับฟังรายการเดินทางเข้าไปช่วยเหลือ กรณีที่มีการเรียกขอความช่วยเหลือผ่านรายการเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือการลืมกุญแจไว้ในรถ ปัญหาารถเสีย หรือปัญหาอื่นๆ ที่สมาชิกบางท่านมีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นๆ ก็จะเข้าไปช่วยเหลือในทันที

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก เป็นการแจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากสมาชิก และผู้รับฟังรายการ ที่มีผู้สอบถามเข้ามาทางรายการ เช่น ข้อมูลการแก้ไขอาการรถเสียเบื้องต้น สถานที่ตั้งต่างๆ เส้นทางเดินรถ แนะนำรักษาอาการเจ็บป่วย นอกจากนี้หากสมาชิกเห็นว่าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นๆ ก็จะแจ้งเข้ามาที่รายการเพื่อให้สมาชิกคนอื่นๆ รับทราบด้วย เช่น แจ้งเตือนคนร้ายที่มีลักษณะเป็นแก๊งค์ต้มตุ๋น แจ้งเตือนจุดอันตรายที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก เกิดจากสมาชิกที่มียานพาหนะส่วนตัวจะเดินทางเข้าไปรับสิ่งของที่มีการบริจาคผ่านทางรายการ และประสงค์จะให้คนไปรับที่บ้าน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิก หรือผู้ฟังรายการคนอื่นๆ ที่ประสงค์จะบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ หรือประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ

การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยเปิดรับฟังรายการตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2543 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2544 เป็นเวลา 3 เดือน โดยเก็บข้อมูลวันละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันในทุกๆ วัน จากนั้นผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลแยกประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานีวิทยุชุมชน สามารถสรุปกิจกรรมที่เกิดขึ้นดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 : แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการ

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวนกิจกรรม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรายงานสภาพการจราจร	22	1.8
2. การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ	175	14.4
3. การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น	101	8.3
4. การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	39	3.2
5. การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย	166	13.6
6. การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ	204	16.8
7. การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	233	19.1
8. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	27	2.2
9. การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน	40	3.3
10. การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ	82	6.7
11. การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ	59	4.8
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก	69	5.7
13. การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	-	-
รวม	1217	100.0

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกและผู้ฟังรายการส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน ในการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 19.1 รองลงมา คือ การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 16.8 การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 14.4 การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย คิดเป็นร้อยละ 13.6 การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 8.3 การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ คิดเป็นร้อยละ 6.7 การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 5.7 การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ คิดเป็นร้อยละ 4.8 การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.3 การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 3.2 การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 2.2 และการรายงานสภาพการจราจร คิดเป็นร้อยละ 1.8

สำหรับกิจกรรมการเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิกนั้น ผู้วิจัยไม่พบว่ากิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นขณะที่ผู้วิจัยกำลังบันทึกข้อมูล แต่มักจะเกิดขึ้นนอกเวลาที่ผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลเป็นบางครั้ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จะมีการเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชนที่แตกต่างกันอีกด้วยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 30 : แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 00.01 – 06.00 น.

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยุชุมชน	จำนวนกิจกรรม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรายงานสภาพการจราจร	4	1.4
2. การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ	53	18.4
3. การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น	25	8.7
4. การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	7	2.4
5. การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย	36	12.5
6. การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ	62	21.5
7. การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	42	14.6
8. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	1	0.3
9. การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน	-	-
10. การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ	10	3.5
11. การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ	25	8.7
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก	23	8.0
13. การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	-	-
รวม	288	100.0

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกและผู้ฟังรายการส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน ในการแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาคือ การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 18.4 และการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 14.6

ตารางที่ 31 : แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 06.00 – 12.00 น.

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยชุมชน	จำนวนกิจกรรม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรายงานสภาพการจราจร	5	1.6
2. การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ	32	10.2
3. การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น	24	7.7
4. การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	10	3.2
5. การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย	42	13.4
6. การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ	42	13.4
7. การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	81	25.9
8. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	12	3.8
9. การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน	9	2.9
10. การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ	27	8.6
11. การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ	9	2.9
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก	20	6.4
13. การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	-	-
รวม	313	100.0

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกและผู้ฟังรายการส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน ในการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาคือการแจ้งทรัพย์สินสูญหาย และการแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 13.4 และการรายงานอุบัติเหตุต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 10.2

ตารางที่ 32 : แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 12.00 – 18.00 น.

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยชุมชน	จำนวนกิจกรรม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรายงานสภาพการจราจร	10	3.8
2. การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ	27	10.3
3. การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น	22	8.4
4. การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	7	2.7
5. การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย	27	10.3
6. การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ	31	11.9
7. การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	56	21.5
8. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	11	4.2
9. การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน	22	8.4
10. การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ	29	11.1
11. การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ	9	3.4
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก	10	3.8
13. การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	-	-
รวม	261	100.0

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกและผู้ฟังรายการส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน ในการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาคือการแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 11.9 และการนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ คิดเป็นร้อยละ 11.1

ตารางที่ 33 : แสดงข้อมูลกิจกรรมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 18.00 – 24.00 น.

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานีวิทยชุมชน	จำนวนกิจกรรม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรายงานสภาพการจราจร	3	0.8
2. การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ	63	17.7
3. การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น	30	8.5
4. การแจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ	15	4.2
5. การแจ้งทรัพย์สินสูญหาย	61	17.2
6. การแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ	69	19.4
7. การแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	54	15.2
8. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	3	0.8
9. การปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย สุขภาพ และชุมชน	9	2.5
10. การนำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ	16	4.5
11. การเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านรายการ	16	4.5
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก	16	4.5
13. การเดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก	-	-
รวม	355	100.0

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกและผู้ฟังรายการส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยชุมชน ในการแจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมาคือ การรายงานอุบัติเหตุต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.7 และการแจ้งทรัพย์สินสูญหาย คิดเป็นร้อยละ 17.2

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐสภาสามัญชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกรัฐสภาสามัญชน และเพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาสามัญชน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ สมาชิกรัฐสภาสามัญชน “ร่วมด้วยช่วยกัน” ซึ่งมีการลงทะเบียนเป็นสมาชิกและพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 395 คน ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 395 ชุด การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 10 คน

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกรัฐสภาสามัญชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.7 เป็น เพศชาย ร้อยละ 45.3

อายุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 33.2) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 22.5) กลุ่มอายุ 51 – 60 ปี (ร้อยละ 19.5) กลุ่มอายุ 21 – 30 ปี (ร้อยละ 12.4) กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 8.9) ส่วนกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.5 เท่านั้น

อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 24.6) รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 22.5) อาชีพแม่บ้าน/ข้าราชการบำนาญ (ร้อยละ 21.3) อาชีพรับราชการ (ร้อยละ 12.4) อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 10.4) และอาชีพอื่นๆ (ร้อยละ 7.1) ตามลำดับ ส่วนอาชีพนิตินัด/นักศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.8 เท่านั้น

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,001 ถึง 10,000 บาท (ร้อยละ 40.5) รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ตั้งแต่ 10,001 ถึง 15,000 บาท (ร้อยละ 22.3) กลุ่มรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 17.7) และกลุ่มรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 10.6) สำหรับกลุ่มรายได้ตั้งแต่ 15,001 ถึง 20,000 บาท ขึ้นไป พบว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.9 เท่านั้น

การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 31.6) รองลงมา คือ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 24.3) ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา (ร้อยละ 22.8) ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 15.9) และระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 5.3) ตามลำดับ

6.1.2 แรงจูงใจด้านต่างๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2.1 การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมอยู่ในเกณฑ์สูง (ร้อยละ 50.9) ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมี ร้อยละ 49.1

6.1.2.2 แรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมอยู่ในเกณฑ์สูง (ร้อยละ 50.9) สำหรับกลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมี ร้อยละ 49.1

6.1.2.3 แรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอยู่ในเกณฑ์สูง (ร้อยละ 54.2) ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมี ร้อยละ 45.8

6.1.2.4 แรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง

จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจด้านการตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องอยู่ในเกณฑ์สูง (ร้อยละ 52.7) ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในด้านนี้ต่ำมี ร้อยละ 47.3

6.1.3 การตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

6.1.3.1 การรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 สัปดาห์

จากการศึกษาพบว่า ใน 1 สัปดาห์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะฟังรายการจากทางสถานีวิทยุชุมชนทุกวัน (ร้อยละ 47.8) รองลงมา คือ กลุ่มที่ฟัง 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 18.7) กลุ่มที่ฟัง 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 17.7) กลุ่มที่ฟัง 5 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 8.6) ส่วนผู้ที่ไม่ได้ฟังรายการดังกล่าวนี้ ปกติจะมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.1 เท่านั้น

6.1.3.2 การรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 วัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังรายการจากทางสถานีวิทยุชุมชนโดยเฉลี่ยประมาณ 2 – 4 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 27.3) รองลงมา คือ กลุ่มที่ฟังมากกว่า 10 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 26.6) กลุ่มที่ฟังน้อยกว่า 1 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 24.8) และกลุ่มที่ฟัง 5 – 7 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 14.2) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ฟังรายการดังกล่าวประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง/วัน ปกติจะมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.1 เท่านั้น

6.1.3.3 วันและเวลาที่ฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนใน 1 สัปดาห์

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมฟังรายการจากทางสถานีวิทยุชุมชนในวันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เวลา 18.00 น. – 24.00 น. (ร้อยละ 50.7) รองลงมา คือ วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์)

เวลา 18.00 น. – 24.00 น. (ร้อยละ 35.0) วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เวลา 06.00-12.00 น. (ร้อยละ 29.8) และวันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เวลา 00.01-06.00 น. (ร้อยละ 27.7) ตามลำดับ ส่วนวันเวลาที่นิยมพียงน้อยที่สุดคือ วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เวลา 06.00 – 12.00 น.

6.1.3.4 การโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยโทรศัพท์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน (ร้อยละ 58.0) รองลงมา คือ กลุ่มที่โทรศัพท์เข้าไปในรายการเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 22.8) และนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 13.9) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่โทรศัพท์เข้าไปในรายการบ่อยครั้งนั้น ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.3 เท่านั้น

6.1.3.5 การโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยส่งโทรสารเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน (ร้อยละ 98.2) รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยส่งโทรสารเข้าไปในรายการนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 1.8) ส่วนผู้ที่เคยส่งโทรสารเข้าไปในรายการเป็นบางครั้งและบ่อยครั้งนั้น ปรากฏว่าไม่มี

6.1.3.6 การส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยส่งเพจเจอร์เข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน (ร้อยละ 80.5) รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยส่งเข้าไปเป็นบางครั้ง และส่งบ่อยครั้ง (ร้อยละ 14.1 และร้อยละ 3.5 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่เคยส่งเพจเจอร์เข้าไปในรายการนานๆ ครั้ง ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.8 เท่านั้น

6.1.3.7 การส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกรายไม่เคยส่งจดหมายเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

6.1.3.8 การเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุชุมชน (ร้อยละ 87.6) รองลงมา คือ กลุ่มที่เคยเดินทางเข้าไปเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 5.5) และนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 5.3) ส่วนผู้ที่เคยเดินทางเข้าไปในสถานีวิทยุตั้งกล่าวบ่อยครั้ง ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.6

6.1.3.9 การเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติต่างๆ มากที่สุด (ร้อยละ 61.0) รองลงมา คือ กิจกรรมการร่วมบริจาคช่วยเหลือครอบครัวของผู้ประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ (ร้อยละ 33.2) การนำทรัพย์สินที่พบส่งคืนเจ้าของ หรือให้ไว้กับรายการ (ร้อยละ 31.6) และการร่วมพบปะประจำปีกับเพื่อนสมาชิกหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น (ร้อยละ 31.4) ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด คือ การรายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ เป็นต้น มี ร้อยละ 8.9 เท่านั้น

6.1.3.10 ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีวิทยุชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนน้อย (ร้อยละ 53.9) กลุ่มที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนมาก มีเพียงร้อยละ 46.1

6.1.4 แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

6.1.4.1 การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมากกว่ากลุ่มที่ตระหนักถึงปัญหาคำ

สำหรับความสัมพันธ์ดังกล่าว มีค่าความสัมพันธ์ Gamma เท่ากับ 0.705 แสดงให้เห็นว่าการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษราคัม เอี่ยมอำไพ (2540) พบว่า สมาชิกชมรม จส.100 มีเหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิกชมรม คือ ต้องการมีส่วนช่วยเหลือสังคมตามอุดมการณ์ของรายการ และสิ่งที่จะปฏิบัติเมื่อเป็นสมาชิกชมรม คือ การติดตามฟังรายการจากสถานีให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกิด มาอ่อน (2537) พบว่า กลุ่มสมาชิก จส.100 มีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร และกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ และกลุ่มสมาชิก จส.100 ยอมรับว่ากิจกรรมการรวมกลุ่มของสมาชิก จส.100 มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาการจราจร และช่วยแก้ไขปัญหากิจการทางสังคมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็ความต้องการมีส่วนช่วยเหลือสังคมตามอุดมการณ์ของรายการ หรือ การยอมรับว่าการรวมกลุ่มของสมาชิกมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหา และแก้ไขปัญหากิจการทางสังคม ซึ่งเกิดจากคนในกลุ่ม หรือสมาชิกมีการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม อันนำไปสู่การร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม เช่น การร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และการรับฟังรายการก็ล้วนแต่เป็นการเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก จส.100 ทั้งสิ้น

นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกือบจะทุกคนให้ความเห็นประเด็นแรก เกี่ยวกับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคมว่า กรุงเทพมหานครมีปัญหาที่เกิดขึ้นหลากหลาย และสถานีวิทยุชุมชนมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

6.1.4.2 การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม

ผลการศึกษาพบว่า การตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งสรุปได้ว่า สมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนเกิดขึ้นเพราะสมาชิกรู้สึกมีความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

สำหรับระดับความสัมพันธ์ดังกล่าว ปรากฏว่ามีค่าความสัมพันธ์ Gamma เท่ากับ 0.785 แสดงให้เห็นว่า การได้รับการตอบสนองความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภาพ ธีรลาภ (2528) พบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ คือ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา บุญทวี (2531) พบว่า ปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีในภาคเกษตรกรรม ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี คือ ความสอดคล้องกับความเป็นอยู่ และความต้องการของสตรีในภาคเกษตรกรรม และงานวิจัยของ บุษราคัม เอี่ยมอำไพ (2540) ซึ่งพบว่า สมาชิกชมรม จส. 100 มีเหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิกชมรม จส.100 ก็เพื่อจะได้ใช้บริการในด้านการอำนวยความสะดวกเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกคน มีความมั่นใจต่อสถานีวิทยุชุมชนว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับตนเองและสังคมได้

6.1.4.3 การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม

ผลการศึกษาพบว่า การตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งสรุปได้ว่า สมาชิกของสถานีวิทยุชุมชนเกิดขึ้นเพราะสมาชิกรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สำหรับระดับความสัมพันธ์ดังกล่าว ปรากฏว่ามีค่าความสัมพันธ์ Gamma เท่ากับ 0.725 แสดงให้เห็นว่า การได้รับการตอบสนองความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภาพ ธีรลาภ (2528) พบว่า ความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก เป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้าน และงานวิจัยของ อรทัย อาจอ่ำ (2531) พบว่า ความสัมพันธ์ของชุมชนและศักยภาพในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันเอง เกิดจากชาวบ้านเรียนรู้การทำงานร่วมกัน เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน รวมถึงความรู้สึกของการเป็นสมาชิกในชุมชนเดียวกันเพิ่มขึ้น และทำให้เกิดการขยายผลไปสู่การทำกิจกรรมอื่นๆ ในหมู่บ้าน

นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า เมื่อคนเราอยู่ในสังคมเดียวกัน ต้องช่วยเหลือกัน และต้องการมีกลุ่ม หรือมีพวกไว้ เพราะหากว่าตนเองประสบกับปัญหาใดๆ ก็จะได้รับ การช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิก หรือสถานีวิทยุชุมชนได้เป็นอย่างดี

6.1.4.4 การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม

ผลการศึกษาพบว่า การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่อง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสรุปได้ว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนเกิดขึ้นเพราะสมาชิกได้รับการยกย่องจากสังคม

สำหรับระดับความสัมพันธ์ดังกล่าว ปรากฏว่ามีค่าความสัมพันธ์ Gamma เท่ากับ 0.322 แสดงให้เห็นว่า การตอบสนองความต้องการได้รับการยกย่องของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภาพ ภิรลาภ (2528) พบว่า การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน เป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งการได้รับการยกย่องก็ถือว่าเป็นผลประโยชน์ตอบแทนอย่างหนึ่งเช่นกัน และจากทฤษฎีแรงจูงใจที่เกิดจากแรงขับ ของ Maslow (1943 : 370 – 398) ที่ว่า เมื่อคนเราได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกาย , ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม และได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมแล้ว มนุษย์ก็ยังมีความต้องการที่จะมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตน ต้องการความมีชื่อเสียง และการยกย่องนับถือจากสังคม

นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้ความเห็นว่า เมื่อบุคคลใดกระทำความดีไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เห็นด้วยที่จะมีการประกาศคุณงามความดีเหล่านี้ แต่หากถามถึงความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเองนั้น ส่วนใหญ่จะพยายามตอบคำถามแบบเลียงๆ เพราะความต้องการที่จะให้ผู้ใดมายกย่องตนเองนั้น กลุ่มตัวอย่างกลัวจะถูกกล่าวหาว่าทำเพื่อเอาหน้าหรือทำเพื่อหวังผลตอบแทน แต่เมื่อถามถึงความภาคภูมิใจในการทำความดีนั้น ส่วนใหญ่จะมีความภูมิใจในความดีที่ตนได้ทำลงไป

6.1.5 โครงสร้างทางสังคมของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมาจากกลุ่มผู้รับฟังรายการวิทยุที่มีการรวมตัวกัน โดยมีสถานีวิทยุชุมชนเป็นศูนย์กลาง สมาชิกมีการรวมตัวกันทำกิจกรรมบนพื้นที่ทางอากาศ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้บุคคลมากกว่าหนึ่งคน สามารถพูดคุยออกอากาศให้ผู้อื่นรับฟังได้พร้อมๆ กัน และผู้ฟังเองก็สามารถจะเข้าไปร่วมวงพูดคุยออกอากาศได้ด้วย ดังนั้นพื้นที่ทางอากาศจึงเป็นพื้นที่ทางสังคม

เหมือนกับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์อื่นๆ ที่สมาชิกสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว เป็นช่องทางในการทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม พร้อมกับได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มกันด้วยเช่นกัน

การเข้าสู่การเป็นสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนไม่มีอะไรยุ่งยาก เพียงแต่นำบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดง สถานีวิทยุชุมชนก็จะรับเข้าเป็นสมาชิกทันที โดยไม่มีการตรวจสอบก่อน เพราะทางสถานีวิทยุชุมชนเชื่อว่า บุคคลที่ใช้ชื่อจริงนามสกุลจริงจะมีระมัดระวังในการร่วมกิจกรรมมากกว่าการใช้นามแฝง ส่วนการควบคุมสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชน หากเกิดกรณีมีสมาชิกรายชื่อของรายการไปแอบอ้างในทางไม่ดี ทางสถานีวิทยุชุมชนจะเพิกถอนการเป็นสมาชิกทันที และไม่ให้บุคคลนั้นกลับมาเป็นสมาชิกอีก

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน จะเกิดขึ้นน้อยกว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกกับผู้จัดการรายการ เพราะโอกาสการร่วมกิจกรรมที่จะทำให้สมาชิกแต่ละคนมาพบปะพูดคุยกันเองมีน้อย การร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่จึงเกิดขึ้นในรายการวิทยุมากกว่ากิจกรรมภายนอก รายการ อีกทั้งสถานีวิทยุชุมชนเองก็กำหนดบทบาทและสถานภาพของสมาชิกไว้คร่าวๆ ว่า “สมาชิกจะต้องตั้งใจทำความดี” จึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ยังเป็นผู้รับฟังรายการมากกว่าการเข้าไปร่วมกิจกรรมกับทางสถานี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า สมาชิกสถานีวิทยุชุมชนส่วนใหญ่ยังมีการร่วมกิจกรรมน้อย

แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกจะเกิดขึ้นเป็นส่วนน้อยก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็มีความแนบแน่นและผูกพันกันเสมือนเป็นญาติพี่น้อง มีการแสดงน้ำใจกันอย่างต่อเนื่องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการร่วมกิจกรรมโดยอาศัยความพึงพอใจเป็นหลัก มากกว่าการกระทำไปตามอำนาจหน้าที่ ลักษณะของกลุ่มสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน จึงเป็นลักษณะของกลุ่มที่ คูลีย์ (Cooley) เรียกว่า กลุ่มปฐมภูมิ ส่วน เดอร์ไคม์ (Durkheim) เรียกความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้ว่า Mechanical Solidarity ซึ่งเกิดจากค่านิยมและความสนใจที่เหมือนกันของสมาชิก มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำตามกฎเกณฑ์และประเพณีต่างๆ โดยอัตโนมัติเหมือนการทำงานของเครื่องจักร ที่มักจะเกิดกับชุมชนชนบท (Gemeinschaft) นอกจากนี้ เรดฟิลด์ (Redfield) ยังพูดถึงสังคมที่มีความเป็นอยู่ง่ายๆ โดยอาศัยประเพณีและความผูกพันต่อกลุ่มในการดำเนินชีวิตว่า เป็นสังคมแบบ Folk - Society

แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ตั้งอยู่บนความเปราะบางเช่นกัน เพราะการร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งนั้น เป็นการร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ทางอากาศเสียส่วนใหญ่ ซึ่งหากวันใดวันหนึ่งไม่มีพื้นที่ทางอากาศ หรือเกิดปัญหาที่ทำให้สมาชิกด้วยกันเองไม่สามารถติดต่อสื่อสาร หรือ ร่วมกิจกรรมกันได้ ชุมชนทางอากาศนี้ก็พร้อมที่จะเสื่อมสลายไปได้เหมือนกับชุมชนทั่วไป ที่เมื่อไม่มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์แล้ว ชุมชนก็ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมของชุมชนได้ต่อไป และต้องล่มสลายไปในที่สุด

6.2 ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. ขาดแคลนผลงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับเรื่องและผู้วิจัยศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องของ “ชุมชนทางอากาศ” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นมาท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์นี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่มีความกระจัดกระจาย และความหลากหลายสูงมาก มีการรวมกลุ่มพบปะกันน้อย การแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร จึงต้องใช้ระยะเวลามาก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้โอกาสที่กลุ่มประชากรมาเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชนเป็นหลักในการเก็บข้อมูล นอกจากนั้นผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลือจากชมรมย่อยๆ ในสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ต้องใช้งบประมาณสูง จึงจะทำให้รวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

6.3 ข้อเสนอแนะ

สำหรับในส่วนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ โดยจะขอกล่าวออกเป็น 2 ตอนดังนี้

6.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงเพียงกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนเพียงที่เดียว ฉะนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น สมาชิก จส.100 สมาชิก สวพ.91 และสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน (ร่วมด้วยช่วยกัน) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของประชากร แรงจูงใจ และลักษณะการร่วมกิจกรรมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ผลการศึกษาก็ได้นำไปใช้ในเชิงวิชาการเพื่อให้คำจำกัดความของความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ว่ามีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรอื่นๆ ที่ไม่ใช่สมาชิก เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องกลุ่มอาชีพ ลักษณะพื้นฐานทางครอบครัว ว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมหรือไม่

4. ควรมีการศึกษาวิจัยซ้ำหลังจากที่ระยะเวลาได้ผ่านไปพอสมควร หรือในยุคที่หน่วยงานราชการ มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อศึกษาว่าสถานีวิทยุชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานไปหรือไม่ มีรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกอีกหรือไม่ และกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ และความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเติมจากเดิมอีกหรือไม่

6.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการเพื่อการใช้ประโยชน์

1. ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการสะท้อนภาพของสังคมเมืองได้เป็นอย่างดีว่า ผู้คนในเมืองใหญ่เช่นกรุงเทพมหานครนั้น มีความต้องการทางสังคมและจิตวิทยาเป็นอย่างไร ซึ่งรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่เกิดขึ้นมานี้ เป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมืองที่เป็นระบบทุนนิยม ที่มักจะเน้นแต่เรื่องของผลประโยชน์ต่างตอบแทน แต่ระบบทุนนิยมนี้ไม่อาจอยู่เหนือความสัมพันธ์ระหว่างกันของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนได้เลย และแม้ว่าสถานีวิทยุชุมชนจะเป็นหน่วยงานของเอกชนที่ต้องมีการดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนทางธุรกิจ แต่การดำเนินงานดังกล่าวก็ให้ผลตอบแทนสังคมด้วยเช่นกัน ซึ่งยังคิดว่าหน่วยงานเอกชนบางรายที่มุ่งจะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องอย่างเดียว โดยไม่มีการสนใจว่า สังคมเมืองไทยจะเกิดความล้มเหลวอย่างไร

2. ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ให้เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น โดยมีจัดรูปแบบการดำเนินงานและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากกว่าที่หน่วยงานจะเป็นผู้กำหนดเอง

3. ผลการศึกษายังสะท้อนภาพของสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อประชาชนสูง ทั้งในแง่ของความไว้วางใจ และการตอบสนองถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ รวมถึงยังเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาอยู่ในที่ซึ่งพูดคุยกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมาได้ แต่ทั้งนี้สื่อมวลชนจะต้องตั้งอยู่บนความเป็นกลางอย่างแท้จริง

4. ในส่วนของการบริหารงานของสถานีวิทยุชุมชนนั้น ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานและงบประมาณของสถานีวิทยุชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกและผู้ฟังรายการได้เป็นอย่างดี โดยสังเกตได้จากแรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษานี้ มีความแตกต่างในแง่ของความสัมพันธ์ นั่นคือ แรงจูงใจด้านความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แรงจูงใจด้านการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในสังคม และแรงจูงใจด้านความต้องการได้รับการยกย่อง ซึ่งหากทางสถานีวิทยุชุมชนต้องการเน้นให้สมาชิกมีการร่วมกิจกรรมที่เพิ่มขึ้น ก็อาจเพิ่มหรือเน้นรูปแบบและงบประมาณไปในส่วนที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้มากขึ้นได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ขวัญเรือน กิติวัฒน์. วิทยุกระจายเสียงไทย ใน วิวัฒนาการสื่อสารมวลชนไทย การประชุมเนื่องในโอกาสปีการสื่อสารโลก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พุทธบูชาการพิมพ์, 2526.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2532.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนาจ. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543. (อัดสำเนา)
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. บทบาทสื่อมวลชนกับการพัฒนาความเป็นประชาสังคม. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บรรณาธิการ), วัฒนธรรม : สื่อสารเพื่อสานสร้าง, หน้า 169-189. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เค.ซี.พริ้นท์ แอนด์ แอด, 2541.
- ทิตยา สุวรรณชะฎ. สังคมไทยมีโครงสร้างที่หลวมจริงหรือ. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ฉบับที่ 4 (ตุลาคม 2536) : หน้า 464-477.
- ณรงค์ เส็งประชา. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538.
- ณิลวรรณ วรานิชสกุล. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในรายการวิทยุเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล. กระบวนการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ทองปลิว ชมชื่น. โครงสร้างสังคมไทย. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.
- นิตยา บุญทวี. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีในภาคเกษตรกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสังคมวิทยา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บุญเกิด มาอ่อง. การศึกษาการรวมกลุ่มและการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้ฟังวิทยุ จส.100. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- บุญเดิม พันรอบ. สังคมวิทยามานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรการพิมพ์, 2528.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สามเจริญพานิช, 2540.

บุษราคัม เอี่ยมอำไพ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสถานีวิทยุ จส.100 และการเป็นสมาชิกชมรม จส.100. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟุ้ง และคณะ. สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ปานชนก พาทีทิน. ประสิทธิภาพของการใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อพัฒนาสังคมในโครงการกองทุนบริจาคเงินเพื่อซื้อคลื่นหัวใจกับ จส.100. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

พรวิศิษฐ์ วรวรรณ. สายสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมและความร่วมมือกันของชาวบ้านกรณีศึกษาชุมชน ส.สุขทวี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

พัชนี กรกวิน. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม, 2522.

พัทยา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พิชญา รัตนพล. พฤติกรรมการสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ และความน่าเชื่อถือของรายการวิทยุเพื่อสังคมและชุมชน : ศึกษากรณีสถานวิทยุชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และธีรเวทย์ ประมวลรัฐการ. โครงสร้างสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2538.

พิเศษฐ สีฉกรรจ์. แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนไทย : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขต อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

มานะ นาคำ. องค์กรชุมชน กลไกเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.

ยุทธนา วรณปิตักุล และสุพิดา เรืองจิต. สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม, 2542.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2539. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2539.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, 2532.

- วิชชุลา สิงห์โต. การมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน “พิทักษ์” ชุมชนวัดอมร
ทายการาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจริญรัตน์การพิมพ์, 2529.
- สมใจ โลหะพุนตระกูล. จส.100 : สำนักทางสังคมของคนชั้นกลางในเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- สมพงษ์ บัวชาบาล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้าน
ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนุเคราะห์เด็กนอร์เว จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุพัตรา สุภาพ. ก. จับใจคนจับใจงานเล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- สุพัตรา สุภาพ. ข. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- สุภาวดี มิตรสมหวัง. สังคมไทย. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ, 2523.
- สุภาวรรณ จรุงเมธา. ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนสนใจรับฟังรายการข่าววิทยุในลักษณะสนทนาข่าว
ศึกษาเฉพาะกรณีรายการวิทยุเนชั่นนิวส์ทอล์ค. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
- อรทัย อาจอ่ำ. ชุมชนแข่งกีฬา : วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง. สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับศักยภาพของชุมชนไทย. ใน อเนก เหล่าธรรม
ทัศน์ และ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (บรรณาธิการ), วิพากษ์สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร :
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2538.
- อารง สุทธาสาสน์. ปฏิบัติการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจ้าพระยาการ
พิมพ์, 2527.
- อารียา เสวตามร์. ผ้าป่าข้าว : บทสะท้อนวิถีคิดของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย, 2542.
- อุดมวิทย์ เนียมอินทร์. สถานีตำรวจชุมชน : ศึกษาทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกรณี
การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนสยามสแควร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อุษา จันทร์ประกาศ. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน
ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
ศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ภาษาอังกฤษ

- Bierstedt, Robert. The Social Order. New York : Mc Graw – Hill Book Company, 1970.
- Cooley, Charles H. Human Nature and the Social Order. New York : Schocker, 1964.
- Durkhiem, Emile. The Division of Labour in Society (TR. and Ed) . George Simpson Glencoe 3
The Free Press, 1947.
- Horton, Paul B. and Hunt, Chester L. Sociology. New York : Mc Graw – Hill Book Company,
1970.
- Horton, Paul B. and Leslie, Gerald R.. The Sociology of Social Problems, 4 th ed. New York :
Appleton – Century – Crofts, 1970.
- Maslow, Abraham H. Motivation and Personality. New York : Harper & Row, 1954.
- Maslow, Abraham H. Psychological Review : A Theory of Human Motivation. New York :
Harper & Row, 1943.
- Redfield, Robert. The Little Community : Viewpoints for the Study of A Human Whole. Chicago
: University of Chicago Press, 1955.
- Tonnies, Ferdinard. Community and Association. New York : Routledge & Kegan Paul, 1955.
- Wirth, Louis. The Ghitto. Chicago : University of Chicago Press, 1928.

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน ท่านสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

เนื่องด้วยกรมกำลังทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “แรงจูงใจทางสังคมและจิตวิทยาที่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาคมนักวิทยุชุมชน” ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาจากท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สถาปนา จุณณวัตร

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยุชุมชน

ส่วนที่ 3 การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุชุมชน

การตอบแบบสอบถามโปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ตรงช่องที่ท่านต้องการ ตอบตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ชาย หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ ..... ปี

3. อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ รับจ้าง
☐ นิสิต / นักศึกษา	☐ แม่บ้าน / ข้าราชการบำนาญ
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

4. ท่านมีรายได้จากทุกด้านเดือนละประมาณ

☐ น้อยกว่า 5,000 บาท	☐ 15,001 – 20,000 บาท
☐ 5,001 – 10,000 บาท	☐ มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป
☐ 10,001 – 15,000 บาท	

5. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้เรียน	☐ อาชีวะ , อนุปริญญาตรี
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีวิทยชุมชน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. ท่านรู้สึกว่าการแข่งขันจะน่าอยู่ ถ้าคนกรุงเทพฯ แก้ไข ปัญหาด้วยกัน					
7. ท่านรู้สึกว่าเมื่อเกิดปัญหาลักษณะใดลักษณะหนึ่งในเขต กรุงเทพมหานคร คนกรุงเทพฯ มีหน้าที่รายงานปัญหา ผ่าน สถานีวิทยร่วมด้วยช่วยกัน					
8. ท่านคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมกรุงเทพฯ เป็นเรื่องส่วนตัว ของแต่ละบุคคล คนอื่นไม่ควรเข้ามาเกี่ยวข้อง					
9. ปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครเป็นปัญหาเพียงเล็ก น้อย ที่ทุกคนควรช่วยเหลือตนเอง การขอความช่วยเหลือจาก สถานีวิทยร่วมด้วยช่วยกัน เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ อื่น					
10. เมื่อท่านประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ เช่น รถยางแตก ท่าน นึกถึงราชการร่วมด้วยช่วยกัน เพราะจะได้รับความช่วยเหลือที่ รวดเร็วและปลอดภัย					
11. เมื่อท่านประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ เช่น รถยางแตก ท่าน จะแจ้งอยู่ที่เคยใช้บริการมากกว่าสถานีวิทยร่วมด้วยช่วยกัน เพราะแน่ใจว่าจะได้ช่างจริงๆ					
12. ท่านมักแจ้งเหตุร้ายกับคนใกล้ชิดมากกว่าสถานีวิทยร่วมด้วย ช่วยกัน เพราะกลัวว่าอาจจะมีการสวมรอย					
13. ท่านรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องแจ้งเหตุร้ายผ่านสถานีวิทยร่วม ด้วยช่วยกัน เพราะท่านต้องเปิดเผยชื่อจริงนามสกุลจริง					
14. ท่านรู้สึกมั่นใจที่จะได้รับการแก้ไขปัญหา หากแจ้งผ่าน สถานีวิทยร่วมด้วยช่วยกัน เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องจะเร่งดำเนินการ ทันที					
15. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อท่านตอบผู้อื่นว่าท่านเป็นสมาชิกร่วม ด้วยช่วยกัน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16. ท่านรู้สึกไม่พอใจหากมีผู้วิจารณ์การทำงานของสมาชิกสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน					
17. คนที่เข้าร่วมกิจกรรมของสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตนเอง					
18. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกันจัดทุกครั้ง เพราะอยากพบหน้าเพื่อนสมาชิก					
19. ท่านเห็นว่าความเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกันทำให้เสียเวลาทำมาหากิน					
20. ท่านรู้สึกว่าการเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้ท่านสูญเสียความเป็นส่วนตัวของตนเอง					
21. ท่านรู้สึกพอใจอย่างยิ่งเมื่อท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุต่างๆ ที่ขอความช่วยเหลือผ่านทางสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน และได้รับคำ "ขอบคุณ"					
22. การได้รับคำยกย่องชมเชยจากสมาชิกของสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ท่านมุ่งมั่นในการทำความดีเพื่อสังคม					
23. ท่านรู้สึกไม่พอใจ หากมีการประกาศชื่อของท่านในสถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เมื่อท่านได้ช่วยเหลือบุคคลอื่น					
24. ท่านคิดว่าการทำความดีเพื่อสังคม ไม่จำเป็นต้องมีการประกาศให้บุคคลอื่นรับรู้					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานีวิทยุทธชน

25. ใน 1 สัปดาห์ท่านรับฟังรายการจากสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ฟังทุกวัน
 ฟังบ่อย (5 – 6 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)
 ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง (3 – 4 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)
 ไม่ค่อยได้ฟัง (1 – 2 ครั้ง ต่อ สัปดาห์)
 ไม่ได้ฟังเลย

26. ใน 1 วัน ท่านรับฟังรายการของสถานีวิทยุทธชนโดยเฉลี่ยเท่าไร

- น้อยกว่า 1 ชั่วโมง
 ประมาณ 2 – 4 ชั่วโมง
 ประมาณ 5 – 7 ชั่วโมง
 ประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง
 มากกว่า 10 ชั่วโมง

27. ช่วงเวลาใดที่ท่านรับฟังรายการจากสถานีวิทยุทธชน (กรุณาใส่เครื่องหมาย ในช่วงเวลาที่ท่านรับฟัง)

ช่วงเวลา	00.01 – 06.00	06.00 – 12.00	12.00 – 18.00	18.00 – 24.00
วันจันทร์ – วันศุกร์				
วันเสาร์ – วันอาทิตย์				

28. ท่าน โทรศัพท์ เข้าไปในสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ไม่เคย นานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง

29. ท่าน ส่งโทรสาร เข้าไปในสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ไม่เคย นานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง

30. ท่าน ส่งเพจเจอร์ เข้าไปในสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ไม่เคย นานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง

31. ท่าน ส่งจดหมาย เข้าไปในสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ไม่เคย นานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง

32. ท่าน เดินทาง เข้าไปในสถานีวิทยุทธชนบ้างหรือไม่

- ไม่เคย นานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง

33. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่

กิจกรรม	เคย	ไม่เคย
1) รายงานการจราจร		
2) รายงานอุบัติเหตุต่างๆ เช่น รถชน		
3) รายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ ฯลฯ		
4) แจ้งเรื่องราวร้องเรียนต่างๆ		
5) แจ้งทรัพย์สินสูญหาย		
6) แจ้งขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เช่น รถเสีย ลืมกุญแจในรถ		
7) แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการ		
8) แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ		
9) ปรึกษาปัญหาด้านสุขภาพ กฎหมาย และชุมชน		
10) นำทรัพย์สินที่พบเจอส่งคืนให้กับเจ้าของ หรือมอบไว้ให้กับรายการ		
11) ร่วมพบปะประจำปีกับเพื่อนสมาชิก หรือ เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น		
12) ร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติต่างๆ เช่น ภัยแล้ง ภัยหนาว น้ำท่วม ฯลฯ		
13) ร่วมบริจาคช่วยเหลือครอบครัวของผู้ประสบเหตุเคราะห์ร้ายต่างๆ เช่น กรณีครอบครัวของพลเมืองดีที่เข้าจับกุมคนร้ายและถูกยิงเสียชีวิต		
14) ร่วมพบปะกับเพื่อนสมาชิกนอกเหนือจากกิจกรรมการพบปะที่ทางสถานีวิทยุชุมชนจัดขึ้น		
15) เข้าไปช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่ขอความช่วยเหลือผ่านสถานี		
16) แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิก เช่น ข้อมูล ป้ายแก๊ส ข้อมูลการเดินทาง หรือสถานที่ตั้งต่างๆ		
17) เดินทางเข้าไปรับสิ่งของบริจาคจากเพื่อนสมาชิก		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดและคู่มือปฏิบัติงาน

สถานีวิทยุชุมชน

CITY RADIO

ร่วมด้วยช่วยกัน ทำเมืองใหญ่ให้น่าอยู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดการดำเนินงานวิद्यุชุมชน

พื้นฐานของสังคมไทย คือ ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อโอบอ้อมอารี ความรักความผูกพัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงสังคมใหญ่ ผูกพันกันเป็นสายใยสร้างให้สังคมไทยเป็น “สังคมคุณธรรม”

สังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่หันมายึดถือวัตถุเป็นใหญ่ เหนือจิตใจ ทำให้สังคมไทย แปรเปลี่ยนจาก “สังคมคุณธรรม” เป็น “สังคมบริโภคนิยม” ซึ่งจะเห็นได้ในเมืองใหญ่โดยทั่วไป ในขณะที่สังคมชนบทซึ่งแม้ยังคงสภาพเดิมอยู่ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำพาตัวเองให้สอดคล้องตามสังคมบริโภคนิยม

และนั่นก็ได้ส่งผลให้สังคมขาดการดูแลและเอาใจใส่ ไม่สนใจว่าสังคมที่เป็นอยู่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แล้วแต่ผู้บริหารจะดำเนินการตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาให้

จากสังคมที่อุดมไปด้วยความรัก ความมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี จากสังคมคุณธรรมกลายเป็นสังคมเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบ แล้งน้ำใจ ทำลายซึ่งกันและกัน การเอาตัวรอดสูงขึ้นเรื่อยๆ

การสร้างโอกาสจึงเป็นเรื่องสำคัญ โอกาสที่จะทำความดี โอกาสที่จะแสดงน้ำใจ โอกาสแสดงความโอบอ้อมอารี เสียสละ และโอกาสที่สำคัญ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมร่วมกัน และตรงนี้ก็คือที่มาของวิद्यุชุมชน เพื่อเป็นสื่อที่สร้างโอกาสที่สำคัญอันนั้น

แนวนโยบายการดำเนินงาน

1. เป็นสื่อกลาง และส่งเสริมให้คนในสังคมมีน้ำใจต่อกันและกัน
2. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้คนในสังคมมีความรัก เอื้ออารี โอบอ้อมซึ่งกันและกัน
3. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้เกิดองค์กรชุมชน องค์กรอาสาสมัครอย่างหลากหลาย เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม
4. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้คนในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมร่วมกัน
5. เป็นสื่อกลางและส่งเสริมให้มีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ระหว่างประชาชนและส่วนงานราชการ และเกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาสังคม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการดำเนินงาน

1. วิทยุชุมชนเป็นวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน ที่เมื่อมีปัญหาอะไร และเมื่อมีความเดือดร้อนอะไร ก็สื่อให้เกิดการร่วมกันแก้และช่วยเหลือกันระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกันส่วนราชการ
2. ดังนั้นวิทยุชุมชนต้องไม่ออกมาในรูปแบบของวิทยุร้องทุกข์ ไม่ใช่คำว่า “ร้องทุกข์” ให้ใช้คำว่า “มีอะไรก็แจ้งมา เพื่อที่จะร่วมด้วยช่วยกัน” แทน
3. ปัญหาหลักของเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑล นอกเหนือจากปัญหาจราจรแล้วยังมีปัญหาอื่นด้วย วิทยุชุมชนต้องนำเสนอทุกปัญหา แต่บางช่วงเช่น เช้า-เย็น ต้องให้น้ำหนักกับปัญหาจราจร ในช่วงเวลาอื่นๆ ยังนำเสนอปัญหาจราจรแต่ด้วยน้ำหนักที่ลดลง โดยทุกต้นชั่วโมง ก่อนเข้ารายการปกติให้นำเสนอสภาพการจราจรในเส้นทางหลักอย่างกระชับ
4. ทุกปัญหาที่แจ้งเข้ามาต้องมีคำตอบ โดยวิทยุชุมชนต้องทำหน้าที่ประสานให้ผู้รับผิดชอบตอบ หากไม่ตอบก็ต้องทำหน้าที่ติดตามและรายงานให้ประชาชนทราบความคืบหน้าเป็นระยะๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ปัญหาแจ้งเข้ามาในช่วงใด ควรรายงานให้ประชาชนทราบในช่วงเดียวกัน
5. กรณีมีเรื่องหรือเหตุที่ต้องติดตาม เช่น ช่วยหน่วยกู้ชีพเปิดทางนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล ช่วยตำรวจติดตามโจร ฯลฯ ต้องนำเสนอเรื่องหรือเหตุนั้นแบบเกาะติดอย่างต่อเนื่องและแจ่มใส จนผู้ฟังนึกภาพตามได้ หากเป็นกรณีที่แรงพอให้ยกข่าวกลางชั่วโมงได้ แต่ต้องขออนุมัติผู้จัดการฝ่ายรายการ หรือ บรรณาธิการบริหาร หรือ รองกรรมการผู้อำนวยการ หรือ กรรมการผู้อำนวยการก่อน ทั้งนี้ ฝ่ายรายการต้องทำบันทึกแจ้งการย้ายสเปคโฆษณา เสนอ รองกรรมการผู้อำนวยการสายงานข่าว และรายการทันที
6. เพื่อให้วิทยุชุมชนเกาะติดสถานการณ์และขับเคลื่อนในเชิงรุก ในแต่ละสัปดาห์จะนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาตั้งเป็นธงนำ ซึ่งข่าว, รายการและสเปคโปรดิวท์ ต้องขยับตามธงนำอย่างเป็นระบบและทั้งขบวน ทั้งนี้ เรื่องที่นำมาตั้งเป็นธงประจำสัปดาห์จะมาจากการจับกระแสสังคม และการประมวลจากผู้ฟังว่า กำลังมีปัญหาอะไร ดังนั้น การนำเสนอเรื่องที่เป็นธงนำจะตรงใจผู้ฟัง ซึ่งในภาครายการต้องพูดเพื่อนำและเปิดประเด็นในจังหวะที่เป็นช่องโหว่ แต่ไม่ต้องพูดตลอดเวลา
7. วิทยุชุมชนต้องเน้นข้อเท็จจริงไม่เน้นความเห็น ไม่ว่าจะความเห็นของผู้ฟังหรือความเห็นของผู้ดำเนินรายการ อย่างไรก็ตาม หากผู้ฟังขอแสดงความคิดเห็นให้รับไว้หลังไมค์ และคีย์บนคอมพิวเตอร์ให้ผู้ดำเนินรายการพูดออกอากาศตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการเห็นของตนได้รับการรับฟัง แต่บางความเห็นที่ถกเถียงเบื้องต้นแล้ว สามารถปล่อยออกอากาศสดๆ ได้ในบางจังหวะที่เหมาะสม และในบางจังหวะที่เป็นช่องโหว่
8. วิทยุชุมชนจะไม่พูดเรื่องการเมืองอย่างเด็ดขาด

การรับสมัครเป็นสมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน

การรับสมาชิกของวิถุชุมชนนั้น ความตั้งใจหลักก็เพื่อต้องการขยายจิตสำนึกของผู้คนในสังคม ที่จะร่วมกันรับผิดชอบให้สังคมน่าอยู่และดีขึ้น ทั้งในด้านที่สร้างความภาคภูมิใจในแง่ของตัวบุคคลที่ได้มีโอกาสแสดงน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น หรือกระทำความดีๆ ในสังคมและทั้งสังคมโดยรวม ที่จะก่อให้เกิดกระแสความรู้สึกที่ดีงามว่ามีคนดีๆ อยู่อย่างมากมาย การทำความดีความมีน้ำใจจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะกระทำความดี ดังนั้นวิถุชุมชนจึงกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกไว้ว่า

1. ต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจจะทำความดี
2. ต้องเป็นผู้ที่มีน้ำใจ ร่วมด้วยช่วยกัน
3. ต้องเป็นผู้มุ่งหวังให้สังคมที่อยู่ร่วมกันพัฒนาดีขึ้น

และได้กำหนดไว้ในบัตรอย่างชัดเจนว่า “บัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า ผู้ถือบัตรเป็นผู้ที่ตั้งใจจะทำความดี” เพื่อยืนยันถึงเจตนาธรรมณ์ในการรับสมาชิก และข้อมูลต่างๆ ของสมาชิก ก็จะทำให้สามารถตรวจสอบการรายงานเรื่องต่างๆ ได้ง่ายขึ้น เพราะสมาชิกแต่ละรายมีรายละเอียดบันทึก ไว้แล้ว

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในฐานะสื่อ

1. เมื่อมีผู้ฟังโทรมาขอบคุณ ขอให้ขอบคุณหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ช่วยเหลือประชาชนแทน เรียกเรื่องให้ความเข้าใจระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐให้ช่วยกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2. เมื่อประชาชนโทรเข้ามา แสดงว่าเขาเดือดร้อน อย่าคัดบทให้รับฟังในระดับเจ้าหน้าที่ประสานงาน ถ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้ออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการต้องอย่าคัดบท และพยายามติดต่อให้ผู้รับผิดชอบมาเข้าสายออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการอย่าแสดงความเห็น
3. กรณีสายโทรเข้ามาเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อมีคนฟังเป็นแสนโทรเข้ามาเป็นร้อยๆ พันๆ สาย ทำให้ติดยากเพิ่มสายเท่าใดก็ไม่พอใช้ ถ้าเป็นเหตุด่วนเหตุร้ายให้เรียกทางเพจเจอร์
4. กรณีเกิดผู้ฟังรวมตัวกันเข้าแก้ไขปัญหอย่างหนึ่งอย่างใด ให้ผู้ดำเนินรายการพยายามเตือนให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ถ้าไม่รับฟังต้องไม่ให้ผู้ฟังที่รวมตัวกันรายงานออกอากาศ ทั้งนี้ให้ออกอากาศเฉพาะการรายงานเหตุการณ์ของผู้สื่อข่าว หรือตำรวจ หรือหน่วยงานเอกชน ที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว เช่น มูลนิธิร่วมกตัญญู ฯลฯ ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ 191 เท่านั้น ที่นำออกอากาศ
5. การโทรเข้ามาเรื่องการส่งเสริมคนดีทำความดี ออกอากาศทุกกรณี โดยพยายามตามรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ สถานที่เกิดเหตุ และรายละเอียดอื่นเท่าที่จำเป็น ใครจะนำไปขยายผลเป็นอีกเรื่อง

6. เมื่อเกิดเหตุให้พยายามเน้นการรายงานสถานการณ์มากกว่าความเห็น และพยายามติดต่อผู้แก้ปัญหาโดยตรงให้ได้ และที่สำคัญ พยายามขอร้องให้ประชาชนช่วยแก้ไขปัญหาร่วมกัน

7. พยายามหลีกเลี่ยงการนำเสนอว่า “สมาชิก” ให้ใช้คำว่า “ผู้ฟัง” แทน เพราะสมาชิกของร่วมด้วยช่วยกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ร่วมกันทำความดี ดังนั้นสมาชิกก็คือผู้ฟังทั้งหมด การรับสมาชิกเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบยิ่งขึ้นเท่านั้น

8. หากผู้ฟังโทรมาแจ้งเรื่องหนึ่ง แต่เมื่อให้ออกอากาศสดกลับพูดอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งล่อแหลมหรือพาดพิงบุคคลที่ 3 โดยไม่ผ่านการกลั่นกรอง หรือเป็นเรื่องการเมืองในเชิงไม่สร้างสรรค์ ให้ตัดสายทันทีพร้อมอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจ

9. ทุกครั้งที่ผู้ฟังรวมตัวกันไปร่วมด้วยช่วยกันต้องพยายามเตือนให้คำนึงถึงปัญหาจราจรที่กระทบต่อประชาชนทั่วไปด้วย

10. ผู้ดำเนินรายการ ผู้ประสานงานรายการ และผู้สื่อข่าว ต้องตระหนักถึงบทบาทว่าเป็นสื่อกลาง ห้ามเกิดอารมณ์ร่วมกับเหตุการณ์ โดยยังมีได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดแล้ว แสดงอะไรออกไปอาจเป็นการเร้าอารมณ์ผู้ฟังที่รวมตัวกัน และเกิดบานปลายโดยไม่ตั้งใจ

ช่องทางการสื่อสารสถานีวิทยุชุมชน ร่วมด้วยช่วยกัน FM 96.0 MHz.

1. โทรศัพท์ : 1677
2. โทรสาร : 644-6128
3. เพจเจอร์ ปริ้นเตอร์ : 142 เรียก ร่วมด้วยช่วยกัน
4. วิทยุสื่อสารสมัครเล่น (VR) : ช่องความถี่ 144.525 MHz.
5. อินเทอร์เน็ต : WWW.NGONET.OR.TH
6. จดหมาย / เดินทางมาด้วยตัวเองที่ : สถานีวิทยุชุมชน ร่วมด้วยช่วยกัน
บริษัท ไอ.เอ็น.เอ็น. จำกัด
133 อาคารชินโบริต ชั้น 3 ถนนวิภาวดีรังสิต
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. 10400

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผังรายการสถานีวิทยุ FM 96.0 MHz

ช่วงเวลา	(วันจันทร์ – วันศุกร์)	(วันเสาร์ – วันอาทิตย์)
05.00 – 05.30	ร่วมด้วยช่วยกัน พรชัย วีรณรงค์	ร่วมด้วยช่วยกัน อภิรดี วิเชียรदानนท์
05.30 – 06.00		
06.00 – 06.45		
06.45 – 07.00	สยามมานสติ	
07.00 – 07.30	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์	
07.30 – 08.05	กองทัพบกเพื่อประชาชน	
08.05 – 08.07	ถ่ายทอดข่าวจาก กรม รด. 3 นาที	
08.08 – 08.30	ร่วมด้วยช่วยกัน พรทิพย์ ชมภูมิ่ง	ธรรมมะ / สวท.
08.30 – 09.00		ร่วมด้วยช่วยกัน และ รายงานประชาชน
09.00 – 09.30		วันชัย วงศ์มีชัย
09.30 – 10.00		
10.00 – 10.30	ร่วมด้วยช่วยกัน ศุภรัตน์ นาคบุญนำ	ร่วมด้วยช่วยกัน
10.30 – 11.00		อัญชลีพร กุสุมภ์
11.00 – 11.30		
11.30 – 12.00		
12.00 – 12.30		
12.30 – 13.00	ร่วมด้วยช่วยกัน รัฐกานต์ อนันตพัฒน์วงศ์	เสียงจากชุมชน
13.00 – 13.30		ชาญวิทย์ อร่ามฤทธิ์
13.30 – 14.00		
14.00 – 14.30		
14.30 – 15.00	ร่วมด้วยช่วยกัน สายพิณ ผาสุพงษ์	พบหมอก ทม.
15.00 – 15.30		ศรียกษณ์ สุขกมลสันต์
15.30 – 16.00		
16.00 – 16.30		
16.30 – 17.00	ร่วมด้วยช่วยกัน	หมอกกฎหมาย ทนายชาวบ้าน
17.00 – 17.30		
17.30 – 18.00		
18.00 – 18.15	จากใจถึงใจ	
18.15 – 18.17	ถ่ายทอดข่าว จากกรม รด. 2 นาที	
18.17 – 18.30	ถนอม อ่อนเกตุพล	รัฐกานต์ อนันตพัฒน์วงศ์ และ วันชัย สอนศิริ
18.30 – 19.00		
19.00 – 19.30	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์	
19.30 – 20.00	ร่วมด้วยช่วยกัน อรอุมา เกษตรพืชผล	20.00 – 20.45 น. คู่กันกับ รด. ร่วมด้วยช่วยกัน สุภัทรา ฤาชา
20.00 – 20.30		
20.30 – 21.00		
21.00 – 21.30		
21.30 – 22.00		
22.00 – 22.30	ร่วมด้วยช่วยกัน ศิริพร วุฒิทวี	ร่วมด้วยช่วยกัน วัชรพร ปราบทอง
22.30 – 23.00		
23.00 – 23.30		
23.30 – 00.00		
00.00 – 00.30		
00.30 – 01.00	ร่วมด้วยช่วยกัน ศิวกร โมกษ์ศาสตร์	ร่วมด้วยช่วยกัน จิราภรณ์ ต้นบริพันธ์
01.00 – 01.30		
01.30 – 02.00		
02.00 – 02.30		
02.30 – 03.00		
03.00 – 03.30	ร่วมด้วยช่วยกัน ไอลพาร เฉลิมแสน	ร่วมด้วยช่วยกัน ขวัญใจ วรรณุช
03.30 – 04.00		
04.00 – 04.30		
04.30 – 05.00		

ประวัติผู้วิจัย

ร้อยตำรวจโท สถาปนา จุณณวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2517 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตำรวจ) จาก โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม รุ่นที่ 50 พ.ศ. 2539

หลังจากสำเร็จการศึกษา เข้ารับราชการในตำแหน่ง รองสารวัตรงาน 1 กองกำกับการ 2 กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นเวลา 1 ปี และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สัญญาบัตร 1) สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย